

SAĞLIK VE SOSYAL HİZMET ÇALIŞANLARI SENDİKASI

SAĞLIK ÇALIŞANLARI ŞİDDET ARAŞTIRMASI

**Sağlık-Sen AR-GE Birimi
Aralık 2013**

SAĞLIK-SEN YAYINLARI - 20

Sağlık-Sen Adına İmtiyaz Sahibi

Metin MEMİŞ
Genel Başkan

Genel Yayın Yönetmeni

Mutlu KAYA
Genel Başkan Yardımcısı (Basın ve İletişim)

Yayın Kurulu

Metin MEMİŞ
Semih DURMUŞ
Kemal ÇIRAK
Mustafa ÖRNEK
Mutlu KAYA
Ekrem YAVUZ
Abdülaziz ASLAN

Sağlık-Sen AR-GE Birimi

Analiz ve Rapor

F. Nihan DEMİRAY READY

Kasım 2013
1.000 Adet

Grafik Tasarım

Sedat ALTUĞ

Baskı:

SAĞLIK-SEN GENEL MERKEZİ

GMK Bulvarı Özveren Sok. No:9/2
Demirtepe/ANKARA
Tel: 444 1995 Faks: (0312) 230 83 65
www.saglikсен.org.tr

© 2013. Sağlık-Sen. Tüm hakları saklıdır.

**Bu kitabın basım ve yayım hakları Sağlık-Sen Genel Merkezine aittir.
Hangi amaçla olursa olsun yazılı izin olmadan kopya edilemez ve çoğaltılamaz.**

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	3
TAKDİM	12
ÖZET	13
ABSTRACT	14
1.BAŞLARKEN.....	15
1.1.Şiddet ve Türleri	15
1.2.Şiddetin Risk Faktörleri	19
1.3.Şiddet Tipleri	20
1.4.Şiddetin Etkileri.....	21
2.ARAŞTIRMANIN DETAYLARI	23
2.1.Araştırmanın Önemi ve Amacı	23
2.2.Gereç ve Yöntem.....	28
2.2.1.Hedef Kitle.....	28
2.2.2.Veri Toplama Teknikleri.....	28
2.2.3.Örnekleme	28
3.ARAŞTIRMANIN BULGULARI.....	29
3.1.Demografik Bulgular	29
3.1.1.Cinsiyet.....	29
3.1.2.Eğitim Durumu	30
3.1.3.Medeni Durum.....	31
3.1.4.Nöbet Tutma Durumu	32
3.1.5.Meslekte Geçen Süre.....	33
3.1.6.Hizmet Sınıfı	34
3.1.7.Çalıştığı Kurum	35
3.1.8.Gelir Düzeyi.....	36
3.1.9.Çalışma Şekli	37

3.1.10.Meslek Grupları	38
3.1.11.Coğrafi Bölge	39
3.1.12.Çalıştığı Birim	40
3.2.Sağlık Kurumlarında Şiddetin Boyutu.....	41
3.2.1.Sağlık Çalışanlarının Şiddete Maruz Kalma Konusundaki Endişeleri.....	41
3.2.2.Meslek Hayatı Boyunca Şiddet Yaşama Durumu	44
3.2.3.Son Bir Yıl İçinde Şiddet Yaşama Durumu	45
3.3.Sağlık Kurumlarında Yaşanan Şiddetin Niteliği	46
3.3.1.Fiziksel Şiddet.....	46
3.3.2.Psikolojik/Sözel Şiddet.....	47
3.3.3.Cinsel Şiddet	49
3.4.Şiddet Olayının Kapsamı	50
3.4.1.Şiddeti Gerçekleştiren Kişinin Özellikleri	50
3.4.2.Şiddetin Gerçekleştiği Zaman Ve Mekan.....	52
a.Şiddetin Gerçekleştiği Zaman.....	52
b.Şiddetin Nerede Meydana Geldiği	53
3.4.3.Uygulanan Şiddet Karşısında Sağlık Çalışanının Tutumu Ve Şiddete Başvurma Nedenleri	54
3.4.4.Şiddeti Önleyici Tedbirler	56
a.Güvenlik Önlemleri.....	56
b.Eğitim	57
c.İş Yerinde Şiddet Önleyici Tedbir	58
d.Şiddeti Rapor Etme.....	59
e.Yönetim Yaklaşımı	60
3.5.Çapraz Karşılaştırmalar	61
3.5.1.Cinsiyete Göre Karşılaştırmalar.....	61

3.5.1.1.Cinsiyet ve Şiddet Endişesi.....	61
3.5.1.2.Cinsiyet ve Meslek Hayatı Boyunca Şiddetle Karşılaşma.....	62
3.5.1.3.Cinsiyet ve Son Bir Yıl İçinde Şiddetle Karşılaşma.....	63
3.5.1.4.Cinsiyet ve Fiziksel Şiddet.....	64
3.5.1.5.Cinsiyet ve Şiddet Eğitimi.....	65
3.5.1.6.Cinsiyet ve İş yerinde Önlem.....	66
3.5.1.7.Cinsiyet ve Şiddeti Rapor Etme.....	67
3.5.2.Yaşa Göre Karşılaştırmalar.....	68
3.5.2.1.Yaş ve Şiddet Endişesi.....	68
3.5.2.2.Yaş ve Meslek Hayatı Boyunca Şiddetle Karşılaşma.....	69
3.5.2.3.Yaş ve Son Bir Yıl İçinde Şiddetle Karşılaşma.....	71
3.5.2.4.Yaş ve Şiddet Eğitimi.....	72
3.5.3.Medeni Duruma Göre Karşılaştırmalar.....	73
3.5.3.1.Medeni Durum ve Son Bir Yıl İçinde Şiddetle Karşılaşma ...	73
3.5.3.2.Medeni Durum ve Fiziksel Şiddet.....	74
3.5.3.3.Medeni Durum ve Şiddet Eğitimi.....	75
3.5.4.Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırmalar.....	76
3.5.4.1.Eğitim Durumu ve Şiddet Endişesi.....	76
3.5.4.2.Eğitim Durumu ve Meslek Hayatı Boyunca Şiddetle Karşılaşma.....	77
3.5.4.3.Eğitim Durumu ve Fiziksel Şiddet.....	78
3.5.4.4.Eğitim Durumu ve Şiddet Eğitimi.....	80
3.5.5.Haftalık Çalışma Süresine Göre Karşılaştırmalar.....	82
3.5.5.1.Haftalık Çalışma Süresi ve Şiddet Endişesi.....	82
3.5.5.3.Haftalık Çalışma Süresi ve Son Bir Yıl İçinde Şiddetle Karşılaşma.....	84
3.5.5.4.Haftalık Çalışma Süresi ve Fiziksel Şiddet.....	85

3.5.6.Nöbet Tutma Durumuna Göre Karşılaştırmalar	86
3.5.6.1.Nöbet ve Şiddet Endişesi.....	86
3.5.6.2.Nöbet ve Meslek Hayatı Boyunca Şiddetle Karşılaşma.....	87
3.5.6.3.Nöbet ve Son Bir Yıl İçinde Şiddetle Karşılaşma.....	88
3.5.6.4.Nöbet ve Fiziksel Şiddet.....	89
3.5.7.Meslekte Geçen Süreye Göre Karşılaştırmalar	91
3.5.7.1.Meslekte Geçen Süre ve Meslek Hayatı Boyunca Şiddetle Karşılaşma	91
3.5.7.2.Meslekte Geçen Süre ve Son Bir Yıl İçinde Şiddetle Karşılaşma	92
3.5.7.3.Meslekte Geçen Süre ve Fiziksel Şiddet	94
3.5.7.4.Meslekte Geçen Süre ve Şiddet Eğitimi.....	95
3.5.7.5.Meslekte Geçen Süre ve Şiddeti Rapor Etme.....	96
3.5.8.Hizmet Sınıfına Göre Karşılaştırmalar	97
3.5.8.1.Hizmet Sınıfı ve Şiddet Endişesi.....	97
3.5.8.2.Hizmet Sınıfı ve Meslek Hayatı Boyunca Şiddetle Karşılaşma	98
3.5.9.Çalıştığı Kuruma Göre Karşılaştırmalar	100
3.5.9.1.Çalıştığı Kurum ve Şiddet Endişesi.....	100
3.5.9.2.Çalıştığı Kurum ve Meslek Hayatı Boyunca Şiddetle Karşılaşma	101
3.5.9.3.Çalıştığı Kurum ve Son Bir Yıl İçinde Şiddetle Karşılaşma	102
3.5.9.4.Çalıştığı Kurum ve Şiddet Eğitimi	104
3.5.9.5.Çalıştığı Kurum ve Kurumda Şiddet Önlemleri.....	106
3.5.9.6.Çalıştığı Kurum ve Şiddeti Rapor Etme	107
3.5.10.Çalışma Şekline Göre Karşılaştırmalar.....	108
3.5.10.1.Çalışma Şekli ve Son Bir Yıl İçinde Şiddete Maruz Kalma	108
3.5.10.2.Çalışma Şekli ve Şiddeti Rapor Etme.....	109

3.5.11.Mesleğe Göre Karşılaştırmalar	110
3.5.11.1.Meslek ve Şiddet Endişesi.....	110
3.5.11.2.Meslek ve Meslek Hayatı Boyunca Şiddetle Karşılaşma ...	111
3.5.11.3.Meslek Ve Fiziksel Şiddet	112
3.5.11.4.Meslek ve Güvenlik Önlemleri	114
3.5.11.5.Meslek ve Şiddet Olayını Rapor Etme.....	115
3.5.12.Çalıştığı Birime Göre Karşılaştırmalar	117
3.5.12.1.Çalıştığı Birim ve Şiddet Endişesi	117
3.5.12.2.Çalıştığı Birim ve Meslek Hayatı Boyunca Şiddete Maruz Kalma	119
3.5.12.3.Çalıştığı Birim ve Son Bir Yıl İçinde Şiddete maruz Kalma...	121
3.5.12.4.Çalıştığı Birim ve Fiziksel Şiddet.....	122
3.5.12.5.Çalıştığı Birim ve Güvenlik Önlemleri	124
3.5.12.6.Çalıştığı Birim ve Şiddet Eğitimi	126
3.5.12.7.Çalıştığı Birim ve Şiddete Karşı Önlem	128
3.5.12.8.Çalıştığı Birim ve Şiddeti Rapor Etme	130
3.5.13.Coğrafi Bölgeye Göre Karşılaştırmalar	132
3.5.13.1.Coğrafi Bölgeler ve Şiddet Endişesi.....	132
3.5.13.2.Coğrafi Bölgeler ve Meslek Hayatı Boyunca Şiddete Maruz Kalma	134
3.5.13.3.Coğrafi Bölgeler ve Son Bir Yıl İçinde Şiddete Maruz Kalma	136
3.5.13.4.Coğrafi Bölgeler ve Fiziksel Şiddet	138
3.5.13.5.Coğrafi Bölgeler ve Güvenlik Önlemleri.....	139
3.5.13.6.Coğrafi Bölgeler ve Şiddet Eğitimi.....	141
3.5.13.7.Coğrafi Bölgeler ve Şiddet Önlemi	143
3.5.13.8.Coğrafi Bölgeler ve Şiddeti Rapor Etme.....	144

SAĞLIK ÇALIŞANLARINA YÖNELİK ŞİDDETİ ÖNLEMEK İÇİN NE TÜR ÖNLEMLER ALINMALIDIR?	146
1-Güvenlik Önlemleri İle İlgili Öneriler	146
2-Eğitim ve Sosyal Hizmetler İle İlgili Öneriler	146
3-Çalışma Şartlarıyla İlgili Düzenlemeler.....	146
4-Yasal Düzenlemeler İle İlgili Öneriler	147
5-Sağlık Uygulamaları İle İlgili Düzenlemeler	147
6-Kitle İletişim Araçlarının Kullanılması.....	148
SONUÇ VE ÖNERİLER	149

TABLORAR LİSTESİ

Tablo 1. Mesleklere göre, işyerinde yıllık ortalama şiddete uğrama sıklığı (%), İsveç, (1993-1999)	24
Tablo 2. Avustralya'da farklı iş kollarında son 12 ayda karşılaşılan şiddet uygulamalarının yüzde dağılımı.....	25
Tablo 3. Yurtdışından Örnek Araştırmalar.....	26
Tablo 4. Cinsiyet	29
Tablo 5. Eğitim Durumu.....	30
Tablo 6. Medeni Durum.....	31
Tablo 7. Nöbet Tutma Durumu.....	32
Tablo 8. Meslekte Geçen Süre	33
Tablo 9. Hizmet Sınıfı.....	34
Tablo 10. Çalıştığı Kurum	35
Tablo 11. Gelir Durumu	36
Tablo 12. Çalışma Şekli	37
Tablo 13. Meslek Grupları.....	38
Tablo 14. Coğrafi Bölgeler.....	39
Tablo 15. Çalıştığı Birim	40
Tablo 16. Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda endişe yaşıyor musunuz?	41
Tablo 17. Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda endişe yaşıyor musunuz?	42
Tablo 18. Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı?.....	44
Tablo 19. Son bir yıl içerisinde hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı?	45

Tablo 20. Son bir yıl içerisinde fiziksel şiddete maruz kalma durumu.....	46
Tablo 21. Fiziksel şiddet türleri	47
Tablo 22. Son bir yıl içerisinde psikolojik/sözel şiddete maruz kalma durumu.....	47
Tablo 23. Psikolojik/Sözel şiddet türleri	48
Tablo 24. Son bir yıl içerisinde cinsel şiddete maruz kalma durumu	49
Tablo 25. Cinsel şiddet türleri	50
Tablo 26. Şiddet kim tarafından gerçekleştirildi?.....	50
Tablo 27. Şiddeti uygulayan kişinin cinsiyeti	51
Tablo 28. Şiddet ne zaman meydana geldi?	52
Tablo 29. Nöbet tutanlarda şiddetin meydana geldiği zaman dilimi.....	53
Tablo 30. Şiddet olayı nerede meydana geldi?.....	53
Tablo 31. Uygulanan şiddet karşısında ne yaptınız?	54
Tablo 32. Şiddet neden meydana geldi?	54
Tablo 33. Çalıştığınız kurumda güvenlik önlemlerinin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?.....	56
Tablo 34. Şiddet olayı meydana geldiğinde nasıl davranmanız gerektiği ile ilgili herhangi bir eğitim aldınız mı?	57
Tablo 35. Çalıştığınız kurumda iş yerinde şiddete karşı herhangi bir önlem/ tedbir var mı?	58
Tablo 36. Bu tür şiddet olaylarını nasıl rapor edeceğiniz konusunda bilgilendirildiniz mi?.....	59
Tablo 37. Şiddet gerçekleşikten sonra yöneticiniz size her hangi bir yardımda bulundu mu?	60
Tablo 38. Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda bir endişe yaşıyor musunuz sorusunun cinsiyete göre dağılımı	61
Tablo 39. Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun cinsiyete göre dağılımı	62

Tablo 40. Son bir yıl içerisinde hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun cinsiyete göre dağılımı.....	63
Tablo 41. Fiziksel şiddetin cinsiyete göre dağılımı	64
Tablo 42. Şiddet olayı meydana geldiğinde nasıl davranmanız gerektiği ile ilgili herhangi bir eğitim aldınız mı sorusunun cinsiyete göre dağılımı.....	65
Tablo 43. Çalıştığınız kurumda iş yerinde şiddete karşı herhangi bir önlem/ tedbir var mı sorusunun cinsiyete göre dağılımı	66
Tablo 44. Bu tür şiddet olaylarını nasıl rapor edeceğiniz konusunda bilgilendirildiniz mi sorusunun cinsiyete göre dağılımı	67
Tablo 45. Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda bir endişe yaşıyor musunuz sorusunun yaş gruplarına göre dağılımı.....	68
Tablo 46. Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun yaş gruplarına göre dağılımı.....	69
Tablo 47. Son bir yıl içerisinde hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun yaş gruplarına göre dağılımı	71
Tablo 48. Şiddet olayı meydana geldiğinde nasıl davranmanız gerektiği ile ilgili herhangi bir eğitim aldınız mı sorusunun yaş gruplarına göre dağılımı	72
Tablo 49. Son bir yıl içerisinde hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun medeni duruma göre dağılımı	73
Tablo 50. Fiziksel şiddetin medeni duruma göre dağılımı	74
Tablo 51. Şiddet olayı meydana geldiğinde nasıl davranmanız gerektiği ile ilgili herhangi bir eğitim aldınız mı medeni duruma göre dağılımı	75
Tablo 52. Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda bir endişe yaşıyor musunuz sorusunun eğitim durumuna göre dağılımı.....	76
Tablo 53. Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun eğitim durumuna göre dağılımı.....	77
Tablo 54. Fiziksel Şiddetin eğitim durumuna göre dağılımı.....	78
Tablo 55. Şiddet olayı meydana geldiğinde nasıl davranmanız gerektiği ile ilgili herhangi bir eğitim aldınız mı sorusunun eğitim durumuna göre dağılımı	80
Tablo 56. Bu tür şiddet olaylarını nasıl rapor edeceğiniz konusunda bilgilendirildiniz mi sorusunun eğitim durumuna göre dağılımı.....	81

Tablo 57. Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda bir endişe yaşıyor musunuz sorusunun haftalık çalışma süresine göre dağılımı	82
Tablo 58. Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun haftalık çalışma süresine göre dağılımı	83
Tablo 59. Son bir yıl içerisinde hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun haftalık çalışma süresine göre dağılımı	84
Tablo 60. Fiziksel şiddetin haftalık çalışma süresine göre dağılımı	85
Tablo 61. Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda bir endişe yaşıyor musunuz sorusunun nöbet tutma durumuna göre dağılımı	86
Tablo 62. Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun nöbet tutma durumuna göre dağılımı	87
Tablo 63. Son bir yıl içerisinde hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun nöbet tutma durumuna göre dağılımı.....	88
Tablo 64. Fiziksel Şiddetin nöbet tutma durumuna göre dağılımı	89
Tablo 65. Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun meslekte geçen süreye göre dağılımı.....	91
Tablo 66. Son bir yıl içerisinde hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun meslekte geçen süreye göre dağılımı	92
Tablo 67. Fiziksel Şiddetin meslekte geçen süreye göre dağılımı	94
Tablo 68. Şiddet olayı meydana geldiğinde nasıl davranmanız gerektiği ile ilgili herhangi bir eğitim aldınız mı sorusunun meslekte geçen süreye göre dağılımı .	95
Tablo 69. Bu tür şiddet olaylarını nasıl rapor edeceğiniz konusunda bilgilendirildiniz mi sorusunun meslekte geçen süreye göre dağılımı.....	96
Tablo 70. Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda bir endişe yaşıyor musunuz sorusunun hizmet sınıfına göre dağılımı	97
Tablo 71. Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun hizmet sınıfına göre dağılımı	98
Tablo 72. Bu tür şiddet olaylarını nasıl rapor edeceğiniz konusunda bilgilendirildiniz mi sorusunun hizmet sınıfına göre dağılımı	99

Tablo 73. Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda bir endişe yaşıyor musunuz sorusunun çalıştığı kuruma göre dağılımı	100
Tablo 74. Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun çalıştığı kuruma göre dağılımı	101
Tablo 75. Son bir yıl içerisinde hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun çalıştığı kuruma göre dağılımı.....	102
Tablo 76. Şiddet olayı meydana geldiğinde nasıl davranmanız gerektiği ile ilgili herhangi bir eğitim aldınız mı sorusunun çalıştığı kuruma göre dağılımı.....	104
Tablo 77. Çalıştığınız kurumda iş yerinde şiddete karşı herhangi bir önlem/ tedbir var mı sorusunun çalıştığı kuruma göre dağılımı.....	106
Tablo 78. Bu tür şiddet olaylarını nasıl rapor edeceğiniz konusunda bilgilendirildiniz mi sorusunun çalıştığı kuruma göre dağılımı	107
Tablo 79. Son bir yıl içerisinde hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun çalışma şekline göre dağılımı	108
Tablo 80. Bu tür şiddet olaylarını nasıl rapor edeceğiniz konusunda bilgilendirildiniz mi sorusunun çalışma şekline göre dağılımı.....	109
Tablo 81. Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda bir endişe yaşıyor musunuz sorusunun mesleğe göre dağılımı	110
Tablo 82. Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun mesleğe göre dağılımı	111
Tablo 83. Fiziksel Şiddetin mesleğe göre dağılımı	112
Tablo 84. Çalıştığınız kurumda güvenlik önlemlerinin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz sorusunun mesleğe göre dağılımı.....	114
Tablo 85. Bu tür şiddet olaylarını nasıl rapor edeceğiniz konusunda bilgilendirildiniz mi sorusunun mesleğe göre dağılımı.....	115
Tablo 86. Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda bir endişe yaşıyor musunuz sorusunun çalıştığı birime göre dağılımı	117
Tablo 87. Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun çalıştığı birime göre dağılımı	119
Tablo 88. Son bir yıl içerisinde hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun çalıştığı birime göre dağılımı.....	121

Tablo 89. Fiziksel şiddetin çalıştığı birime göre dağılımı	122
Tablo 90. Çalıştığınız kurumda güvenlik önlemlerinin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz sorusunun çalıştığı birime göre dağılımı	124
Tablo 91. Şiddet olayı meydana geldiğinde nasıl davranmanız gerektiği ile ilgili herhangi bir eğitim aldınız mı sorusunun çalıştığı birime göre dağılımı.....	126
Tablo 92. Çalıştığınız kurumda iş yerinde şiddete karşı herhangi bir önlem/ tedbir var mı sorusunun çalıştığı birime göre dağılımı.....	128
Tablo 93. Bu tür şiddet olaylarını nasıl rapor edeceğiniz konusunda bilgilendirildiniz mi sorusunun çalıştığı birime göre dağılımı	130
Tablo 94. Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda bir endişe yaşıyor musunuz sorusunun bölgelere göre dağılımı	132
Tablo 95. Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun bölgelere göre dağılımı	134
Tablo 96. Son bir yıl içerisinde hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun bölgelere göre dağılımı.....	136
Tablo 97. Fiziksel Şiddetin bölgelere göre dağılımı	138
Tablo 98. Çalıştığınız kurumda güvenlik önlemlerinin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz sorusunun bölgelere göre dağılımı.....	139
Tablo 99. Şiddet olayı meydana geldiğinde nasıl davranmanız gerektiği ile ilgili herhangi bir eğitim aldınız mı sorusunun bölgelere göre dağılımı.....	141
Tablo 100. Çalıştığınız kurumda iş yerinde şiddete karşı herhangi bir önlem/ tedbir var mı sorusunun bölgelere göre dağılımı	143
Tablo 101. Bu tür şiddet olaylarını nasıl rapor edeceğiniz konusunda bilgilendirildiniz mi sorusunun bölgelere göre dağılımı.....	144

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Şiddet Türleri	16
Şekil 2. Şiddetin Risk Faktörleri	19
Şekil 3. Cinsiyet	29
Şekil 4. Eğitim Durumu	30
Şekil 5. Medeni Durum	31
Şekil 6. Nöbet Tutma Durumu	32
Şekil 7. Meslekte Geçen Süre	33
Şekil 8. Hizmet Sınıfı	34
Şekil 9. Çalıştığı Kurum	35
Şekil 10. Gelir Durumu	36
Şekil 11. Çalışma Şekli	37
Şekil 12. Meslek Grupları	38
Şekil 13. Coğrafi Bölgeler	39
Şekil 14. Çalıştığı Birim	40
Şekil 15. Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda endişe yaşıyor musunuz?	41
Şekil 16. Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi Piramidi	43
Şekil 17. Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı?	44
Şekil 18. Son bir yıl içerisinde hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı?	45
Şekil 19. Son bir yıl içerisinde fiziksel şiddete maruz kalma durumu	46
Şekil 20. Son bir yıl içerisinde psikolojik/sözel şiddete maruz kalma durumu	48
Şekil 21. Son bir yıl içerisinde cinsel şiddete maruz kalma durumu	49
Şekil 22. Şiddet kim tarafından gerçekleştirildi?	50
Şekil 23. Şiddeti uygulayan kişinin cinsiyeti	51
Şekil 24. Şiddet ne zaman meydana geldi?	52
Şekil 25. Çalıştığınız kurumda güvenlik önlemlerinin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?	56

Şekil 26. Şiddet olayı meydana geldiğinde nasıl davranmanız gerektiği ile ilgili herhangi bir eğitim aldınız mı?	57
Şekil 27. Çalıştığınız kurumda iş erinde şiddete karşı herhangi bir önlem/ tedbir var mı?	58
Şekil 28. Bu tür şiddet olaylarını nasıl rapor edeceğiniz konusunda bilgilendirildiniz mi?.....	59
Şekil 29. Şiddet gerçekleşikten sonra yöneticiniz size her hangi bir yardımda bulundu mu?	60
Şekil 30. Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda bir endişe yaşıyor musunuz sorusunun cinsiyete göre dağılımı	61
Şekil 31. Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun cinsiyete göre dağılımı	62
Şekil 32. Son bir yıl içerisinde hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun cinsiyete göre dağılımı.....	63
Şekil 33. Fiziksel şiddetin cinsiyete göre dağılımı.....	64
Şekil 34. Şiddet olayı meydana geldiğinde nasıl davranmanız gerektiği ile ilgili herhangi bir eğitim aldınız mı sorusunun cinsiyete göre dağılımı.....	65
Şekil 35. Çalıştığınız kurumda iş yerinde şiddete karşı herhangi bir önlem/ tedbir var mı sorusunun cinsiyete göre dağılımı	66
Şekil 36. Bu tür şiddet olaylarını nasıl rapor edeceğiniz konusunda bilgilendirildiniz mi sorusunun cinsiyete göre dağılımı	67
Şekil 37. Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda bir endişe yaşıyor musunuz sorusunun yaş gruplarına göre dağılımı.....	68
Şekil 38. Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun yaş gruplarına göre dağılımı	69
Şekil 39. Son bir yıl içerisinde hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun yaş gruplarına göre dağılımı	71
Şekil 40. Şiddet olayı meydana geldiğinde nasıl davranmanız gerektiği ile ilgili herhangi bir eğitim aldınız mı sorusunun yaş gruplarına göre dağılımı	72
Şekil 41. Son bir yıl içerisinde hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun medeni duruma göre dağılımı	73
Şekil 42. Fiziksel şiddetin medeni duruma göre dağılımı.....	74
Şekil 43. Şiddet olayı meydana geldiğinde nasıl davranmanız gerektiği ile ilgili herhangi bir eğitim aldınız mı medeni duruma göre dağılımı	75

Şekil 44. Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda bir endişe yaşıyor musunuz sorusunun eğitim durumuna göre dağılımı.....	76
Şekil 45. Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun eğitim durumuna göre dağılımı.....	77
Şekil 46. Fiziksel Şiddetin eğitim durumuna göre dağılımı.....	78
Şekil 47. Şiddet olayı meydana geldiğinde nasıl davranmanız gerektiği ile ilgili herhangi bir eğitim aldınız mı sorusunun eğitim durumuna göre dağılımı	80
Şekil 48. Bu tür şiddet olaylarını nasıl rapor edeceğiniz konusunda bilgilendirildiniz mi sorusunun eğitim durumuna göre dağılımı.....	81
Şekil 49. Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda bir endişe yaşıyor musunuz sorusunun haftalık çalışma süresine göre dağılımı82	
Şekil 50. Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun haftalık çalışma süresine göre dağılımı	83
Şekil 51. Son bir yıl içerisinde hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun haftalık çalışma süresine göre dağılımı	84
Şekil 52. Fiziksel Şiddetin haftalık çalışma süresine göre dağılımı	85
Şekil 53. Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda bir endişe yaşıyor musunuz sorusunun nöbet tutma durumuna göre dağılımı86	
Şekil 54. Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun nöbet tutma durumuna göre dağılımı	87
Şekil 55. Son bir yıl içerisinde hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun nöbet tutma durumuna göre dağılımı.....	88
Şekil 56. Fiziksel Şiddetin nöbet tutma durumuna göre dağılımı	89
Şekil 57. Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun meslekte geçen süreye göre dağılımı.....	91
Şekil 58. Son bir yıl içerisinde hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun meslekte geçen süreye göre dağılımı	92
Şekil 59. Fiziksel Şiddetin meslekte geçen süreye göre dağılımı.....	94
Şekil 60. Şiddet olayı meydana geldiğinde nasıl davranmanız gerektiği ile ilgili herhangi bir eğitim aldınız mı sorusunun meslekte geçen süreye göre dağılımı .	95
Şekil 61. Bu tür şiddet olaylarını nasıl rapor edeceğiniz konusunda bilgilendirildiniz mi sorusunun meslekte geçen süreye göre dağılımı.....	96

- Şekil 62. Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda bir endişe yaşıyor musunuz sorusunun hizmet sınıfına göre dağılımı 97
- Şekil 63. Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun hizmet sınıfına göre dağılımı 98
- Şekil 64. Bu tür şiddet olaylarını nasıl rapor edeceğiniz konusunda bilgilendirildiniz mi sorusunun hizmet sınıfına göre dağılımı 99
- Şekil 65. Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda bir endişe yaşıyor musunuz sorusunun çalıştığı kuruma göre dağılımı 100
- Şekil 66. Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun çalıştığı kuruma göre dağılımı 101
- Şekil 67. Son bir yıl içerisinde hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun çalıştığı kuruma göre dağılımı..... 103
- Şekil 68. Şiddet olayı meydana geldiğinde nasıl davranmanız gerektiği ile ilgili herhangi bir eğitim aldınız mı sorusunun çalıştığı kuruma göre dağılımı..... 104
- Şekil 69. Çalıştığınız kurumda iş yerinde şiddete karşı herhangi bir önlem/tehdire var mı sorusunun çalıştığı kuruma göre dağılımı..... 106
- Şekil 70. Bu tür şiddet olaylarını nasıl rapor edeceğiniz konusunda bilgilendirildiniz mi sorusunun çalıştığı kuruma göre dağılımı 107
- Şekil 71. Son bir yıl içerisinde hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun çalışma şekline göre dağılımı 108
- Şekil 72. Bu tür şiddet olaylarını nasıl rapor edeceğiniz konusunda bilgilendirildiniz mi sorusunun çalışma şekline göre dağılımı..... 109
- Şekil 73. Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda bir endişe yaşıyor musunuz sorusunun mesleğe göre dağılımı 110
- Şekil 74. Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun mesleğe göre dağılımı 112
- Şekil 75. Fiziksel Şiddetin mesleğe göre dağılımı 113
- Şekil 76. Çalıştığınız kurumda güvenlik önlemlerinin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz sorusunun mesleğe göre dağılımı..... 114
- Şekil 77. Bu tür şiddet olaylarını nasıl rapor edeceğiniz konusunda bilgilendirildiniz mi sorusunun mesleğe göre dağılımı..... 116
- Şekil 78. Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda bir endişe yaşıyor musunuz sorusunun çalıştığı birime göre dağılımı 117

Şekil 79. Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun çalıştığı birime göre dağılımı	119
Şekil 80. Son bir yıl içerisinde hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun çalıştığı birime göre dağılımı.....	121
Şekil 81. Fiziksel Şiddetin çalıştığı birime göre dağılımı	123
Şekil 82. Çalıştığımız kurumda güvenlik önlemlerinin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz sorusunun çalıştığı birime göre dağılımı	125
Şekil 83. Şiddet olayı meydana geldiğinde nasıl davranmanız gerektiği ile ilgili herhangi bir eğitim aldınız mı sorusunun çalıştığı birime göre dağılımı.....	126
Şekil 84. Çalıştığımız kurumda iş yerinde şiddete karşı herhangi bir önlem/ tedbir var mı sorusunun çalıştığı birime göre dağılımı.....	128
Şekil 85. Bu tür şiddet olaylarını nasıl rapor edeceğimiz konusunda bilgilendirildiniz mi sorusunun çalıştığı birime göre dağılımı	130
Şekil 86. Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda bir endişe yaşıyor musunuz sorusunun bölgelere göre dağılımı	132
Şekil 87. Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun bölgelere göre dağılımı	134
Şekil 88. Son bir yıl içerisinde hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun bölgelere göre dağılımı.....	136
Şekil 89. Fiziksel Şiddetin bölgelere göre dağılımı	138
Şekil 90. Çalıştığımız kurumda güvenlik önlemlerinin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz sorusunun bölgelere göre dağılımı	140
Şekil 91. Şiddet olayı meydana geldiğinde nasıl davranmanız gerektiği ile ilgili herhangi bir eğitim aldınız mı sorusunun bölgelere göre dağılımı.....	141
Şekil 92. Çalıştığımız kurumda iş yerinde şiddete karşı herhangi bir önlem/ tedbir var mı sorusunun bölgelere göre dağılımı	143
Şekil 93. Bu tür şiddet olaylarını nasıl rapor edeceğimiz konusunda bilgilendirildiniz mi sorusunun bölgelere göre dağılımı.....	145

Sağlık Çalışanları Şiddet Araştırması

TAKDİM

20

Metin MEMİŞ
Sağlık-Sen Genel Başkanı

ÖZET

Amaç: Bu çalışmada, son yılda en az bir kez sözel, fiziksel ve cinsel şiddet türlerinden birine maruz kalanlar ve kalmayan sağlık çalışanlarının sosyo-demografik özelliklerine, çalışma yerlerine, çalışma saatlerine, nöbet durumlarına, mesleklerine ve bölgelere göre karşılaştırılması amaçlandı.

Yöntem: Araştırmada, 33 maddelik bir soru formu kullanıldı. Soru formu, sağlık çalışanlarının mesleklerini, çalıştıkları kurumları ve sosyo-demografik özelliklerini içerdi. Çalışmaya, 25 il katıldı.

Sonuçlar: 1300 sağlık çalışanından 1065'i (%81,9), işyerinde şiddetle karşılaşma endişesi yaşadıklarını belirtti. 1300 sağlık çalışanının 1128'i (%86,8), meslek hayatları boyunca en az bir kez, herhangi bir şiddet türünü tecrübe etmişlerdir. 1128 çalışandan 921'i (%81,4) son bir yıl içinde herhangi bir şiddet türüyle karşılaşmışlardır. Bu sistematik inceleme sonunda, sağlık çalışanlarına yönelik her türlü şiddet türünün yüksek olduğu, şiddetin en fazla hasta yakınları tarafından gerçekleştirildiği, ve bunu hastaların izlediği sonucu bulunmuştur. Kadınların sözel, erkeklerin ise fiziksel şiddete uğramada daha riskli gruplar olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Doktor ve hemşirelerin, şiddete maruz kalmada daha riskli gruplar olduğu görülmüştür. Şiddet olayının, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde meydana gelme riski, istatistiksel olarak anlamlı ve yüksek bulunmuştur.

ABSTRACT

Objective: This study was aimed at health workers who were exposed to one of psychological/verbal, physical or sexual violence at least once during the last year. They were compared according to socio-demographic characteristics, work place, work hours, profession and in 7 regions.

Methods: A 33-item questionnaire was used, which included health workers' professions, institutions and socio-demographic characteristics. 25 cities were included in the study.

Results: Out of 1300 health workers, 1065 (81,9%) pointed out that they had concerns about violence in the work place. A further, 1128 (86,8%) experienced violence on at least one occasion. Out of 1128 health workers, 921 (81,4%) were also exposed to at least one case of violence during the past year at work. It was found that all violence towards healthcare workers was on a frequent bases. This was most commonly shown to be from relatives of patients, followed by patients themselves. Furthermore women were more at risk in terms of being subjected to verbal violence, while men were more at risk suffering from physical violence. Nurses and doctors were at risk of being subjected to both verbal and physical violence. The ratios of being exposed to violence were higher, and, statistically more significant in the Güneydogu Anadolu Region.

1. BAŞLARKEN

1.1. Şiddet ve Türleri

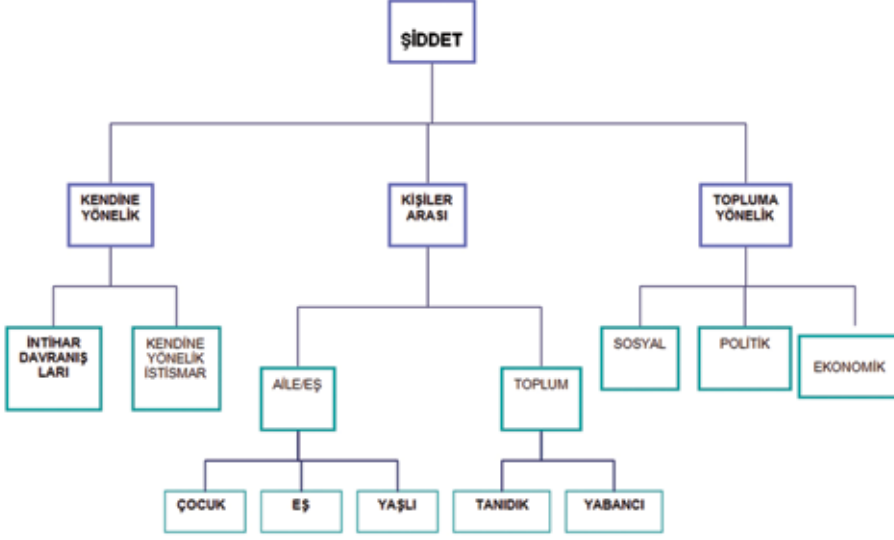
Şiddet, Dünya Sağlık Örgütü tarafından “Kendine, bir başkasına, grup ya da topluluğa yönelik olarak ölüm, yaralama, ruhsal zedelenme, gelişimsel bozukluğa yol açabilecek ya da neden olacak şekilde fiziksel zorlama, güç kullanımı ya da tehdidinin amaçlı olarak uygulanması” olarak tanımlanmaktadır. (World Health Organization: Violence and Health: Task Force on Violence and Health. Cenevre, WHO, 1998.) İşyerinde şiddet ise “Çalışanın işiyle ilgili durumlar sırasında bir kişi veya kişiler tarafından istismar edildiği veya saldırıya uğradığı olaylar” olarak tanımlanmıştır. (Warshaw LJ: Workplace violence: preventive and interventive strategies. JOEM 1996; 38:993-1005.) Sağlık kurumlarındaki şiddet de, “Hasta, hasta yakınları ya da diğer herhangi bir bireyden gelen, sağlık çalışanı için risk oluşturan; tehdit davranışı, sözel tehdit, fiziksel saldırı ve cinsel saldırıdan oluşan durum” olarak tanımlanmıştır. (Saines JC: Violence and aggression in A&E: recommendations for action. Accid Emerg Nurs 1999; 7:8-12.)

Dünya Sağlık Örgütü, Şiddet ve Sağlık Dünya Raporu’nda şiddetin ortaya çıkışını 3 şekilde açıklamıştır: Kendine Yönelik Şiddet, Kişiler Arası Şiddet ve Topluma Yönelik Şiddet. Ayrıca raporda şu maddelere de yer verilmiştir:

- Şiddet genellikle **kasıtlıdır**.
- Şiddetin **yaralama, ölüm, psikolojik zarar, gelişme geriliği ve yoksunluk gibi sonuçları** vardır.
- Fiziksel olarak bir hasar vermese de **TEHDİT** de bir şiddet davranışıdır.
- **YETKİNİN** kasıtlı olarak **kötüye kullanımı** da şiddettir.

Dünya Sağlık Örgütü’nün şiddetin ortaya çıkışı aşağıdaki tabloda özetlenmiştir:

Şekil 1. Şiddet Türleri

(KAYNAK: World report on violence and health:Summary, WHO; Geneva, 2002/Şiddet ve Sağlık Dünya Raporu - Dünya Sağlık Örgütü)

Şiddetin ayrıca;

- Eğitim
- Sağlık
- Boşa giden yetenekler ve potansiyeller
- Verimlilik ve gelir kaybı

gibi maliyetleri vardır.

Şiddet, ana hatları ile **sözel/psikolojik, fiziksel ve cinsel şiddet** olmak üzere üç ana başlık altında toplanmakta olup, ruhsal ve fiziksel etkileriyle ortaya çıkmaktadır.

Fiziksel Şiddet: Fiziksel şiddet, karşıdaki kişinin canının yanmasına, yaralanmasına ya da ölümüne sebep olan, kasıtlı olarak yapılan davranış ya da davranışlardır.

Fiziksel Şiddet Türleri:

- Tokat atmak
- Tekme atmak
- Yumruk atmak
- Kafa atmak
- Boğazını sıkamak
- Ağzını kapatarak boğmaya teşebbüs etmek,
- Birisine bir şeyler fırlatmak
- Çimdiklemek
- Sertçe itip kakmak, sarsmak
- Birini bağlamak
- Yakmak,
- Bir cisimle vurmak
- Saç çekmek, saç yolmak, saçından tutup sürüklemek
- Bir odaya kapatmak
- Kesici, delici alet ve ateşli silah kullanmak
- Isırmak, tükürmek
- El, kol bükme
- Yere ya da duvara fırlatmak

Sözel/Psikolojik Şiddet: Karşıdaki kişiye sistemli bir biçimde yapılan, kişinin benliğini, psikolojik ve sosyal gelişimini, ruhsal bütünlüğünü etkileyen olumsuz yargılar, atıflar ya da sözel davranışlardır. En büyük özelliği, sürekliliğinin olması ve tekrarlamasıdır.

Sözel/Psikolojik Şiddet Türleri:

- Reddetme
- Aşağılama
- Yıldırma
- Yoksun bırakma/ soyutlama
- Davranış bozukluğu göstermesine göz yumma
- Bağırma
- Küfür etmek
- Tehdit etmek

Cinsel Şiddet: Bir kişinin, diğer bir kişiyi kendi cinsel gereksinim ya da isteklerin doyumunu için

cinsel nesne olarak kullanması ya da kullanılmasına göz yumulmasıdır.

Cinsel şiddet türleri:

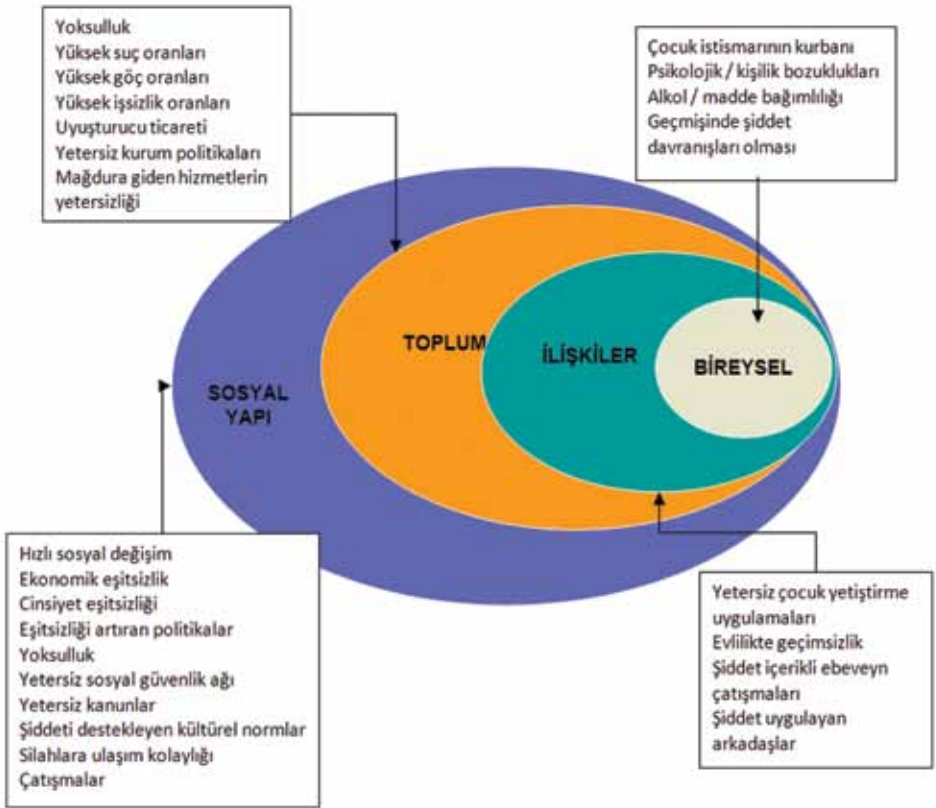
- Cinsel içerikli konuşma
- Teşhircilik,
- Zorla pornografik yayınlar izlettirme
- Her türlü cinsel ilişki ve
- Zorla fuhuşa teşvik gibi kişinin/çocuğun onaylamadığı, rıza göstermediği ya da tam olarak anlayamadığı bir dizi davranışı içerir.

Dünya Sağlık Örgütü raporuna göre, fiziksel şiddet daima sözel şiddetle başlar ve gözle görünen tek şiddet türüdür. Tüm şiddet türleri, güç ve kontrol üzerine temellenir. Duygusal ve sözel şiddet kendi başına görebileceği gibi her zaman diğer şiddet türlerine eşlik eder. Duygusal şiddet, en sık görülen ancak en zor tanımlanabilen şiddet türüdür. Cinsel şiddet ise en zor ve en geç açığa çıkan şiddet türüdür.

1.2. Şiddetin Risk Faktörleri

Şiddetin risk faktörleri bireysel, ilişkiler, toplum ve sosyal yapı olarak gruplanmıştır. Şekilde görüldüğü gibi faktörler özelden genele doğru tabakalandırılmıştır.

Şekil 2. Şiddetin Risk Faktörleri

1.3. Şiddet Tipleri

Şiddeti uygulayanlara göre işyerinde şiddet 4 tipte incelenmektedir:

Tip I: Suça niyet ederek şiddete başvurma şeklindedir (kriminal şiddet). Nedeni sıklıkla hırsızlık olayları olmakla birlikte, işyerinde meydana gelen tüm suç olayları bu tip şiddete neden olabilmektedir. İşyerinde meydana gelen cinayetlerin %85'i bu gruptadır. Öldürücü silahlar sık kullanılır ve ciddi yaralanmalara neden olur. Taksi şoförleri ve tezgâhtarlar gibi para ile uğraşanlar, güvenlik güçleri, gece çalışanlar ve yalnız çalışanlar daha çok risk altındadır.

Tip II: Müşteri/tüketicinin çalışana karşı uyguladığı şiddet türüdür. Şiddeti uygulayan kişi, çalışma ortamına göre müşteri, tüketici, hasta, öğrenci, mahkûm, akıl hastası ve hizmet verilen diğer kişiler olabilmektedir. Genellikle, işyerinin normal çalışma saatlerinde meydana gelmektedir. Sağlık personeli, öğretmenler, sosyal hizmet uzmanları başta olmak üzere insanlarla sık ilişkide olunan tüm meslek grupları daha çok risk altındadır.

Tip III: İşverenin ya da çalışanın, çalışana karşı uyguladığı şiddet türüdür. Nedeni kişilerarası veya işle ilgili anlaşmazlıklardır. Şiddeti uygulayan kişi, mağdurla aynı işyerinde çalışan veya daha önce çalışmış bir kişidir. İşyerinde meydana gelen cinayetlerin %7'si bu gruptadır ve meslek türü ile ilişkili değildir.

Tip IV: Kişiler arası ilişki ile ilgili meydana gelen şiddet türüdür. Şiddeti uygulayan mağdurla aynı işyerinde çalışmayan fakat mağduru tanıyan birisidir. Örneğin, ev içi şiddetin işyerine yansımalarıdır. (Kaynak: Loveless L. Workplace Violence a Report to the Nation (report). Iowa City: The University of Iowa, Injury Prevention Research Center; 2001, p1-12.)

Bu sınıflama, işyerlerinde şiddetin önlenmesine yönelik alınacak önlemlerin belirlenmesinde oldukça yardımcıdır. Her bir tip farklı yaklaşımlar gerektirir.

Sağlık çalışanlarının yukarıda tanımlanan dört tip şiddet biçimine de maruz kalabilme olasılığı varsa da **ikinci tip** şiddet biçimi en sık karşılaştıkları şekildedir.

1.4. Şiddetin Etkileri

Öte yandan, şiddet olayının şiddete maruz kalan bireyler üzerindeki olumsuz etkileri de göz ardı edilmemelidir. Şiddetin işyerinde oluşturduğu bu etkiler kişisel, işyeri ve toplumsal düzeyde olmak üzere üç başlıkta incelenebilir. (Introduction to Violence at Work. International Labour Organization; 2000.)

Şiddet uygulamalarının kişisel etkileri:

- Düşük ya da zayıf benlik saygısı
- Kendine güvensizlik
- Performans azalması
- Motivasyon düşüklüğü
- Depresyon, sinirlilik, anksiyete, irritasyon ve stres
- Diğerlerine güvenme ve sevme becerisinden yoksun olma
- Şiddet davranışlarının öğrenilmesi
- Öfke ve intikam duyguları
- Pasif ya da içe kapanma davranışları,
- Kaygı, korku
- Depresyon
- Uyku ve yeme bozuklukları
- Sigara kullanımı, alkol ve ilaç istismarı
- İşten kaçınma

- Kendini suçlama/ deęersiz görme
- Fiziksel, ruhsal ve duygusal geliřimde gecikmeler
- Engellilik, intihar

Şiddet uygulamalarının işyeri etkileri:

- İř sorunları ve başarısızlık
- İř kazaları
- Personel arası ilişkilerin bozulması
- İř günü kaybı
- İř gücü kaybı
- Verimlilik ve üretkenlikte azalma
- Güvenlik güçlerini geliřtirmeye yönelik maliyetler
- Kurum imajı zedelenmesi

Şiddet uygulamalarının toplumsal etkileri:

Şiddet, mağdurlarının sağlık bakımları ve uzun dönemli rehabilitasyon maliyetlerine, işini kaybedenlerin, malulen emekli olanların ve engelliliklerin maliyetlerine neden olur.

2. ARAŞTIRMANIN DETAYLARI

2.1. Araştırmanın Önemi ve Amacı

Son yıllarda tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de şiddet olaylarında artış gözlenmektedir. Şiddet, yaş, cinsiyet, ırk, din, dil, eğitim düzeyi ayırt etmeksizin toplumdaki tüm bireyleri etkilemektedir.

Tüm alanlarda şiddetin artış göstermesiyle birlikte, sağlık sektöründe yaşanan şiddet olaylarının önemli oranda artış gösterdiği, sağlık çalışanlarının işyerinde meydana gelen şiddet olaylarının en önemli hedefi ve kurbanı olduğu bir gerçektir. Dünya Sağlık Örgütü (WHO), Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ve Uluslararası Hemşireler Birliği (ICN)’nin 2002 yılı “Sağlık Sektöründe İşyeri Şiddeti” başlıklı ortak raporuna göre; sağlık çalışanlarının %50’sinden fazlası, mesleklerini uyguladıkları her hangi bir zamanda şiddete maruz kaldıklarını bildirmektedir. Rapora göre, sağlık alanında hizmet verenler diğer iş alanlarında çalışanlara göre 16 kez daha fazla saldırıya uğramaktadırlar. Gardiyan, polis ve banka çalışanlarından daha fazla saldırıya uğradıkları belirlenen sağlık çalışanları arasında, hemşirelerin diğerlerine göre 3 kat daha fazla risk altında bulduklarına da dikkat çekilmektedir.

Bununla birlikte yapılan bazı çalışmalarda, sağlık alanındaki şiddetin, diğer sektörlerdeki şiddetten doğası gereği farklılık gösterdiği ifade edilmektedir. (Feldmann TB, Holt J, Hellard S: Violence in medical facilities: a review of 40 incidents. J Ky Med Assoc 1997; 95:183-189.) Bu farklılık, sağlık sektöründeki şiddet olaylarının, diğer sektörlerden daha az oranda bildirilmesi, sadece yaralanma gibi ciddi olayların şiddet olarak algılandığı, diğerlerinin önemsenmediğinden kaynaklandığı bildirilmiştir.

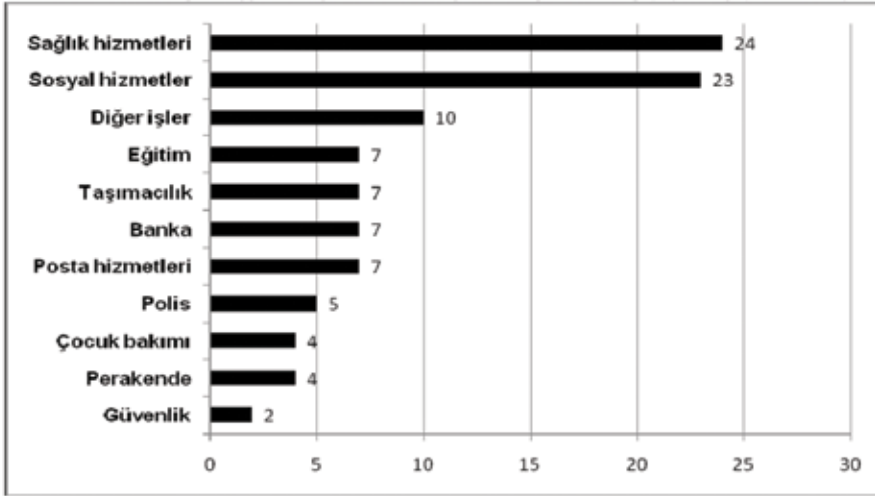
Şiddet, toplumda ve işyerlerinde bir halk sağlığı sorunudur ve meydana gelme sıklığı giderek artmaktadır. Hastaneler, belki de sağlık çalışanları için riskli ve tehlikeli birer ortama dönüşmektedir. Tüm bunlar yaşanırken, sağlık çalışanları işyerinde kendini güvende hissetmemektedir. Türkiye’de sağlık sektöründe son yıllarda yaşanan hızlı dönüşüm programları, yasal uygulamalardaki eksiklikler, bireysel nedenler, (Kadın çalışanlar, akıl hastalıkları, alkol-madde kullanan hastalar, kötü iletişim tarzları vb.) kurumsal nedenler (aydınlatma,

güvenlik, personel istihdamı, ekip içi iletişimi, yetersiz ortamlar vb.) şiddetin önlenmesinde ve çalışan güvenliğini sağlama konusunda eksikliklere sebep olmaktadır. Alınan tüm önlemlere rağmen, sağlık çalışanlarına yönelik şiddetin arttığı ve sağlık çalışanın şiddet yönünden risk altında olduğu gözlenmektedir.

Yurt içi ve yurt dışında sağlık çalışanlarına yönelik şiddet konulu pek çok çalışma yapılmıştır.

Türkiye’de olduğu gibi yurt dışında sağlık sektöründe yaşanan şiddet olayları, tüm diğer meslekler arasında ilk sıralarda yer almaktadır. 1993-1999 yılları arasında İsveç’te yapılmış bir araştırmanın sonuçlarına göre, sağlık hizmetleri ve sosyal hizmetler grupları işyerinde şiddet olaylarında ilk sırada yer almaktadır. (The World Health Report 2006. Geneva: World Health Organization; 2006)

Tablo 1. Mesleklere göre, işyerinde yıllık ortalama şiddete uğrama sıklığı (%), İsveç, (1993-1999)

Benzer bir tablo da, Avusturalya’da yapılan bir araştırmada karşımıza çıkıyor. Saldırı oranının sağlık sektöründe en yüksek, diğer şiddet türlerinde ise sağlık sektörünün yine ilk sıralarda yer aldığını görmekteyiz.

Tablo 2. Avustralya’da farklı iş kollarında son 12 ayda karşılaşılan şiddet uygulamalarının yüzde dağılımı

İşkolları	Sözel kötü muamele	Tehdit	Saldırı	Zorbalık / yıldırma	Diğer
Eğitim	50	39	1	65	25
Sağlık	67	33	12	10,5	11
Denizcilik	19	5,5	1	-	1
Uzun yol taşımacılığı	33	8	1	-	21
Hızlı yemek (fast-food)	48	8	1	-	2
Taksi sürücüleri	81	17	10	-	-

Sağlık sektöründe şiddetle ilgili yurtdışında yapılmış bazı araştırmalar ve sonuçları tablo 3’te gösterilmiştir.

Görüldüğü gibi, sağlıkta yaşanan şiddet global bir sorundur. Sağlık sektöründe meydana gelen şiddetin daha az kayda alındığı da göz önüne alındığında, sektördeki şiddetin şeklini ve sıklığını belirleme, şiddeti ortadan kaldırmaya yönelik ne tür önlemler alınması gerektiğiyle ilgili nihai çözüm yolları üretmede Sağlık Çalışanları Şiddet Araştırmamız faydalı olacaktır. Bu anlamda, araştırmamızın başlıca amaçlarını aşağıdaki gibi sıralayabiliriz:

- 1- Sağlık çalışanları şiddete maruz kalma konusunda endişe yaşıyorlar mı, bu endişe bölüm, meslek, bölge gibi değişkenlere göre farklılık gösteriyor mu?
- 2- Meslek hayatları boyunca, sağlık çalışanlarının şiddete maruz kalma sıklığı nedir?
- 3- Son bir yılda şiddet yaşamış sağlık çalışanlarının, yaşadıkları şiddetin sıklığı, türü nedir?
- 4- Şiddet hedefi olan meslek grubu/grupları hangileridir?
- 5- Şiddete maruz kalan sağlık çalışanlarının demografik özelliklerinin irdelenmesi.
- 6- Şiddet, kim tarafından gerçekleştirilmektedir?
- 7- Şiddet, ne zaman gerçekleşmektedir?
- 8- Şiddet, nerede gerçekleşmektedir?
- 9- Şiddet karşısında sağlık çalışanları ne yapmaktadır?
- 10- Şiddetle baş etme konusunda, sağlık çalışanları eğitime tabi tutulmuş mudur?
- 11- Sağlık çalışanlarının gözünde, şiddetin nedenleri nelerdir?
- 12- Şiddetin önlenmesi için ne tür önlemler alınmalıdır?

ARAŞTIRMACILAR	YIL / YER	ÇALIŞMA GRUBU	SONUÇLAR
Hobbs FD.	1989 / UK	Pratisyen Hekim	Son bir yıl içerisinde kötü davranışa ya da şiddete maruz kalma oranı %62,9.
Fernandes CM, et al.	1999 / Kanada	112 Çalışanları	Çalışma yaşamında şiddetle karşılaşma oranı %68; şiddete/tehdide tanık olma fizik ve sözel biçime göre sırasıyla %86 ve %76.
Early MR, et al.	2002 / ABD	Hemşire (Acil)	Çalışmaya katılan hemşirelerin %60'ına hasta tarafından şiddet uygulanmış
Quine L.	2001 / UK	Hekim	Genç doktorların %84'ü en az bir kez, %37'si ise son bir yıl içerisinde zorbalığa maruz kalmış.
Adib SM, et al.	2002 / Kuveyt	Hemşire	Son 6 ay içerisinde sözel veya fiziksel şiddete maruz kalma sırasıyla %48 ve %7
Hesketh KL, et al.	2003 / Kanada	Hemşire	Şiddetin kaynağı acil serviste ve psikiyatri servisinde sıklıkla hasta iken, yoğun bakımda hastane çalışanları.
Tolhurst H, et al.	1999 / Avustralya	Pratisyen Hekim	Hastalarından agresif davranış ya da saldırıya maruz kalma oranı %73 (fiziksel saldırı %37).
Gerberich SG, et al.	2003 / ABD	Hemşire	Şiddet hızı 13,2/100kişi/yıl
Winstanley S, et al.	2003 / UK	Sağlık Çalışanları	Grubun %27'si saldırıya; %23'ü tehdide maruz kalmış.
Findorff MJ, et al.	2004 / ABD	Sağlık Çalışanları	Fiziksel olmayan şiddet %30,6; fiziksel şiddet %7,2.
Kowalenko T, et al.	2005 / ABD	Hekim (Acil)	Sözel şiddete maruz kalma %75; fiziksel şiddete maruz kalma %28
Carmi-Iluz T, et al.	2005 / İsrail	Hekim	Son bir yıl içerisinde sözel ve fiziksel saldırıya maruz kalma oranları sırasıyla %56 ve %9.
British Medical Association	? / UK	Hekim	Grubun %47'si şiddeti işyeri için önemli bir sorun olarak tanımlıyor

Tablo 3. Yurtdışından Örnek Araştırmalar

2.2. Gereç ve Yöntem

2.2.1. Hedef Kitle

Bu projenin nihai faydalanıcısı, Sağlık ve Sosyal Hizmet Çalışanları Sendikası'na üye, farklı birim ve kategorilerde görev yapan sağlık çalışanlarıdır.

2.2.2. Veri Toplama Teknikleri

Sağlık Çalışanları Şiddet Araştırması'nda, veri toplama tekniği olarak yüz yüze anket metodu kullanılmıştır.

2.2.3. Örneklem

Araştırma çalışmasında nicel araştırma teknikleri kullanılmıştır. İstatistiksel olarak Türkiye sağlık çalışanlarının evrenini temsil edebilecek bir örneklem kullanılmıştır. TÜİK NUTS 1 Bölgeleme sistemi esas alınarak çok aşamalı, tabakalı tesadüfi örneklem metodu ile araştırmanın örneklemini oluşturulmuş ve 1300 sağlık çalışanı ile yüz yüze görüşme metoduyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya Adana, Afyon, Ankara, Aydın, Bayburt, Bitlis, Çanakkale, Çorum, Edirne, Elazığ, Erzurum, Eskişehir, Gaziantep, Karaman, Kars, Kayseri, Kırıkkale, Kırşehir, Kocaeli, Konya, Mardin, Mersin, Samsun, Sivas, Trabzon olmak üzere toplam 25 il katılmıştır.

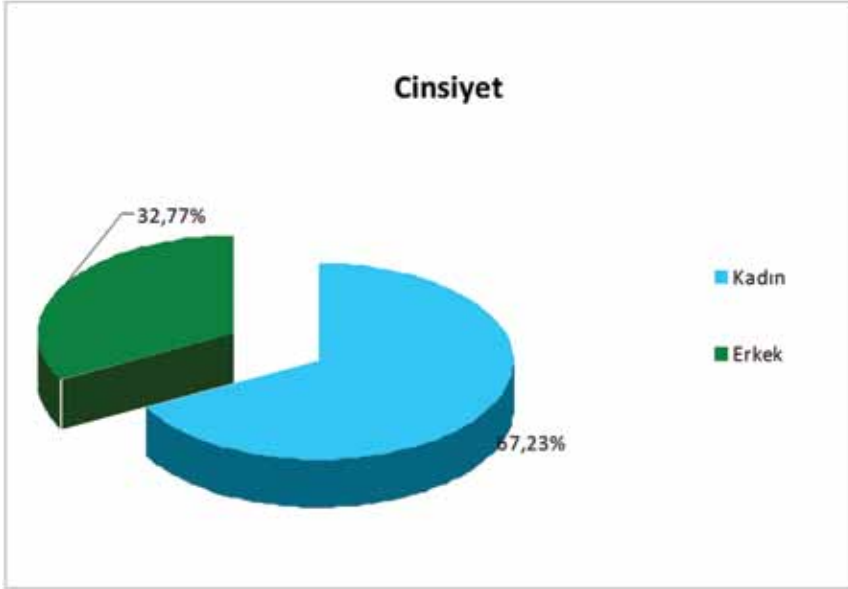
3. ARAŞTIRMANIN BULGULARI

3.1. Demografik Bulgular

3.1.1. Cinsiyet

Tablo 4. Cinsiyet

	f	%
Kadın	874	67,2
Erkek	426	32,8
Toplam	1300	100,0

Katılımcıların %67,2'si kadınlardan ve %32,8'i erkeklerden oluşmaktadır. Bu dağılım, sağlık sektöründe kadın-erkek sayıları ile orantılıdır.

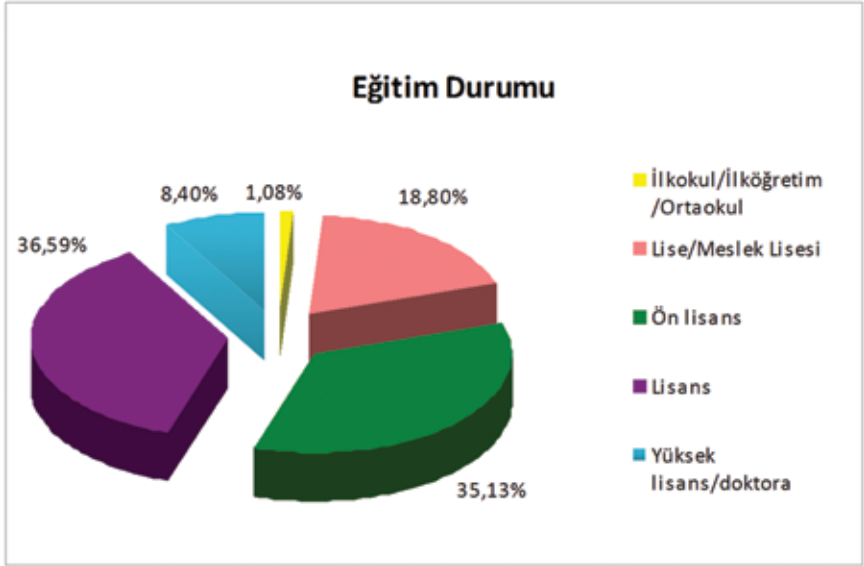
3.1.2. Eğitim Durumu

Tablo 5. Eğitim Durumu

	f	%
İlkokul/İlköğretim/Ortaokul	14	1,1
Lise/Meslek Lisesi	244	18,8
Ön lisans	456	35,1
Lisans	475	36,6
Yüksek lisans/doktora	109	8,4
Toplam	1298	100,0

Katılımcıların %36,6'sını lisans mezunları, %35,1'ini ön lisans mezunları, %18,8'ini lise/meslek lisesi mezunları oluşturmaktadır. Yüksek lisans/doktora mezunlarının dağılımı %8,4 iken ilköğretim/ortaokul mezunlarının oranı %1,1 olarak hesaplanmıştır.

Şekil 4. Eğitim Durumu

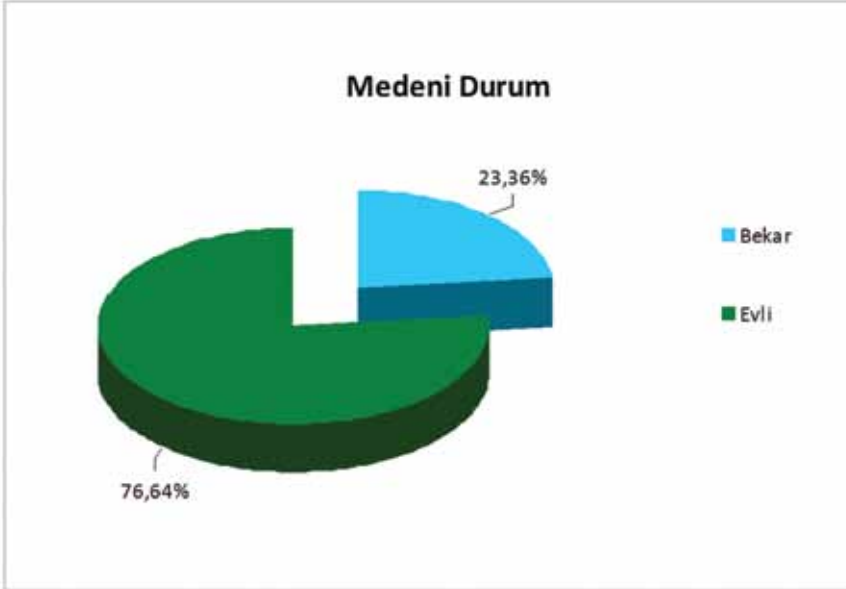

3.1.3. Medeni Durum

Tablo 6. Medeni Durum

	f	%
Bekar	302	23,4
Evli	991	76,6
Toplam	1293	100,0

Şekil 5. Medeni Durum

Katılımcıların %23,4'ü bekar ve %76,6'sı evli olduklarını belirtmişlerdir.

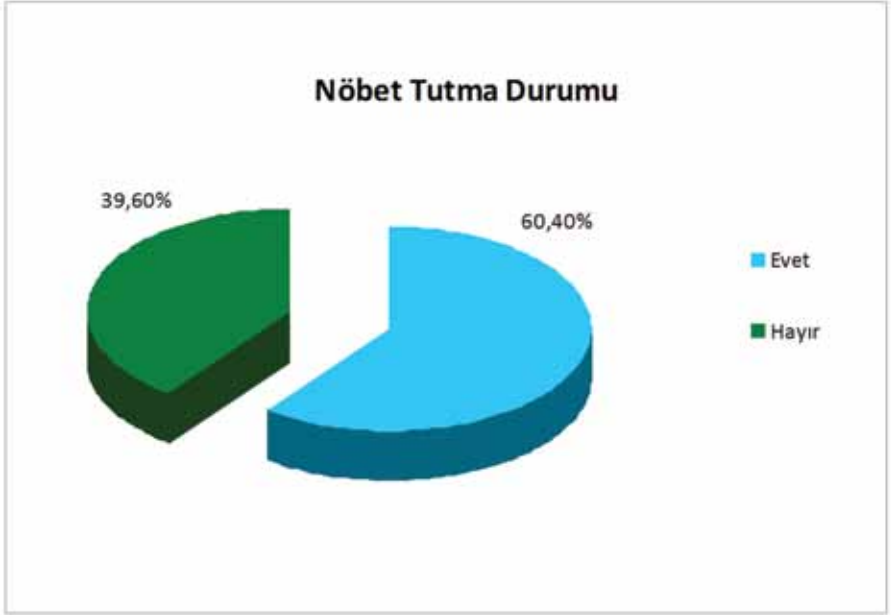
3.1.4. Nöbet Tutma Durumu

Tablo 7. Nöbet Tutma Durumu

	f	%
Evet	781	60,4
Hayır	512	39,6
Toplam	1293	100,0

Katılımcıların %60,4'ü nöbet tutmaktadır ve nöbet ortalaması $6,20 \pm 2,69$ 'dur.

Şekil 6. Nöbet Tutma Durumu

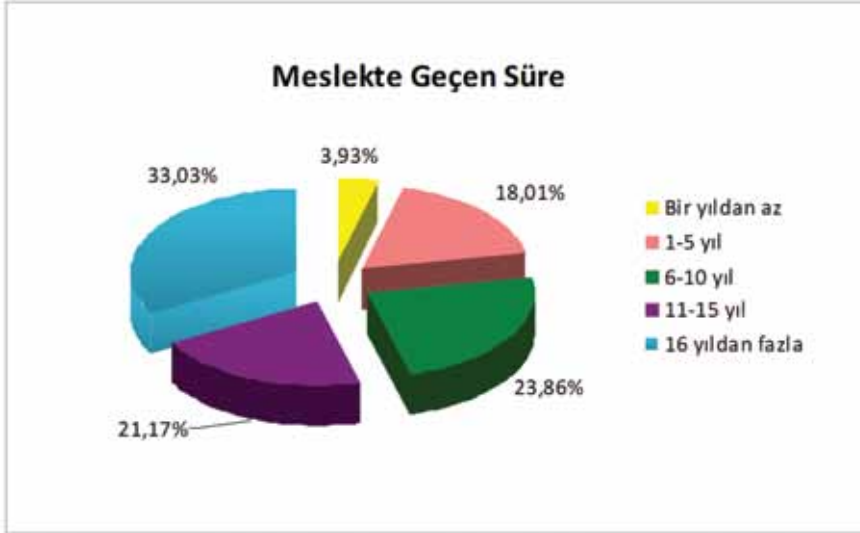
3.1.5. Meslekte Geçen Süre

Tablo 8. Meslekte Geçen Süre

	f	%
Bir yıldan az	51	3,9
1-5 yıl	234	18,0
6-10 yıl	310	23,9
11-15 yıl	275	21,2
16 yıldan fazla	429	33,0
Toplam	1299	100,0

Katılımcıların %33'ü 16 yıldan daha fazla süredir, %23,9'u 6-10 yıl, %21,2'si 11-15 yıl, %18'i 1-5 yıl ve %3,9'u ise bir yıldan daha az süredir meslekte olduklarını belirtmişlerdir.

Sekil 7. Meslekte Gecen Süre

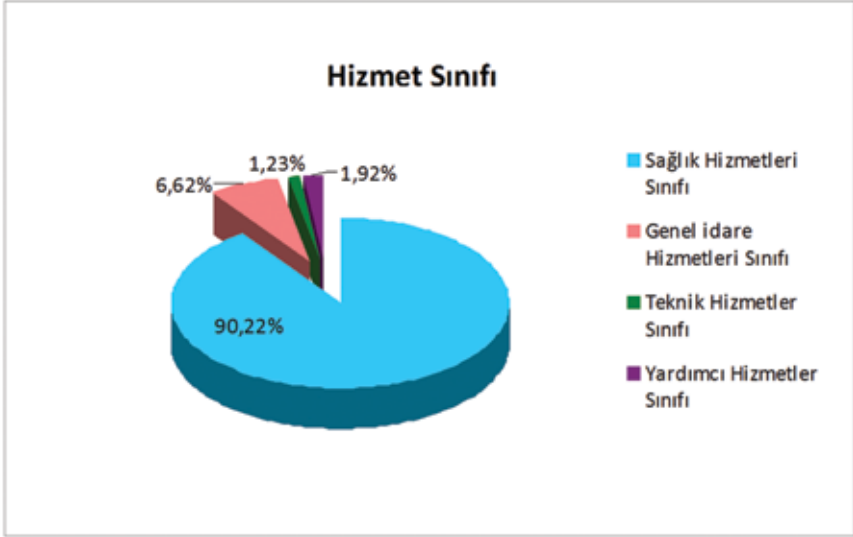
3.1.6. Hizmet Sınıfı

Tablo 9. Hizmet Sınıfı

	f	%
Sağlık Hizmetleri Sınıfı	1172	90,2
Genel idare Hizmetleri Sınıfı	86	6,6
Teknik Hizmetler Sınıfı	16	1,2
Yardımcı Hizmetler Sınıfı	25	1,9
Toplam	1299	100,0

Katılımcıların %90,2'si Sağlık Hizmetleri Sınıfı'ndandır.

Şekil 8. Hizmet Sınıfı

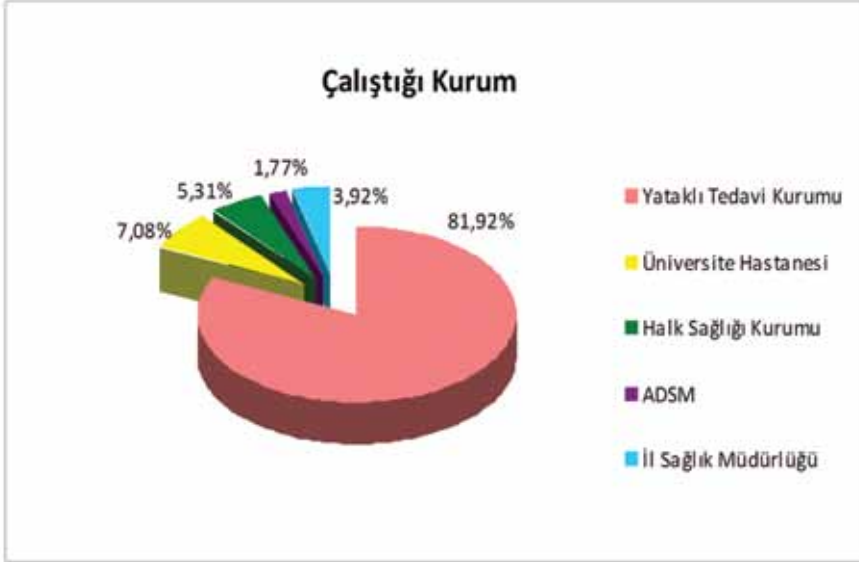
3.1.7. Çalıştığı Kurum

Tablo 10. Çalıştığı Kurum

	f	%
Yataklı Tedavi Kurumu	1065	81,9
Üniversite Hastanesi	92	7,1
Halk Sağlığı Kurumu	69	5,3
ADSM	23	1,8
İl Sağlık Müdürlüğü	51	3,9
Toplam	1300	100,0

Katılımcıların %81,9'u yataklı tedavi kurumu, %7,1'i üniversite hastanesi çalışanı ve %5,3'ü halk sağlığı kurumu çalışanlarından oluşmaktadır.

Şekil 9. Çalıştığı Kurum

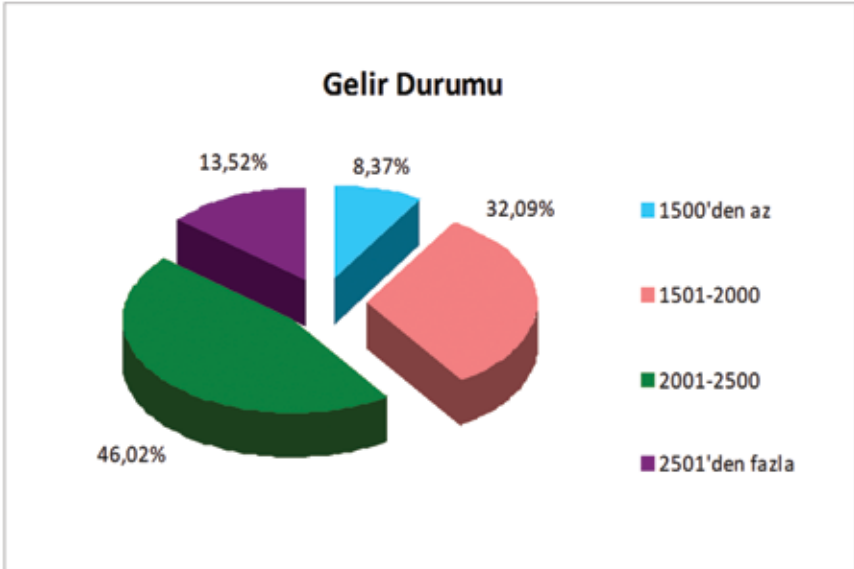
3.1.8. Gelir Düzeyi

Tablo 11. Gelir Durumu

	f	%
1500'den az	101	8,4
1501-2000	387	32,1
2001-2500	555	46,0
2501'den fazla	163	13,5
Toplam	1206	100,0

Katılımcıların gelir dağılımı tablodaki gibidir. Katılımcıların çoğunluğunun, 1500-2500 arası gelir dağılımına sahip gruptan oluştuğunu görmekteyiz. Gelir ortalaması ise $2332,51 \pm 928,69$ olarak hesaplanmıştır.

Şekil 10. Gelir Durumu

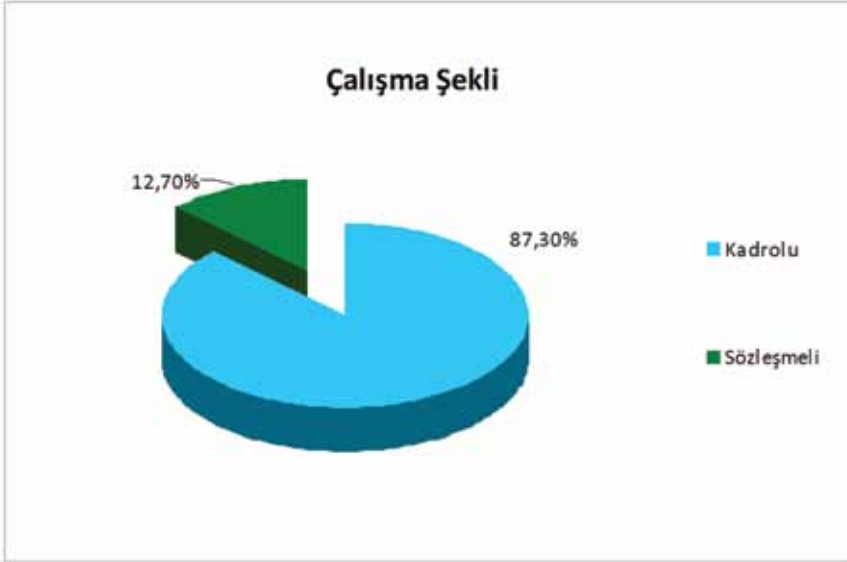
3.1.9. Çalışma Şekli

Tablo 12. Çalışma Şekli

	f	%
Kadrolu	1134	87,3
Sözleşmeli	165	12,7
Toplam	1299	100,0

Katılımcıların %87,3'ü kadrolu ve %12,7'si sözleşmeli olarak çalıştıklarını belirtmişlerdir.

Şekil 11. Çalışma Şekli

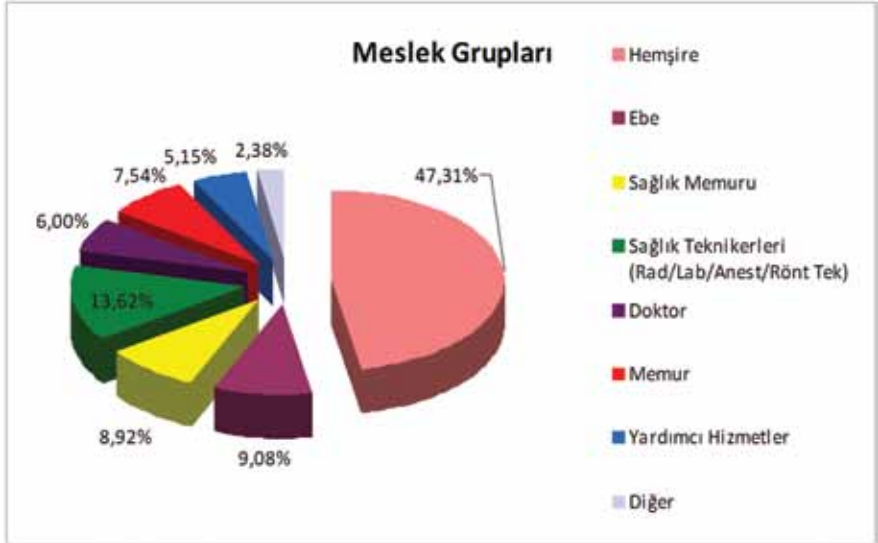
3.1.10. Meslek Grupları

Tablo 13. Meslek Grupları

	f	%
Hemşire	615	47,3
Ebe	118	9,1
Sağlık Memuru	116	8,9
Sağlık Teknikerleri (Rad/Lab/Anest/Rönt Tek)	177	13,6
Doktor	78	6,0
Memur	98	7,5
Yardımcı Hizmetler	67	5,2
Diğer	31	2,4
Toplam	1300	100,0

Katılımcıların %47,3'ünü hemşireler, %13,6'sını radyoloji, laboratuvar, röntgen, anestezi teknikerleri, %9,1'ini ebeler, %8,9'unu sağlık memurları, %7,5'ini memurlar, %6'sını doktorlar oluşturmaktadır.

Şekil 12. Meslek Grupları

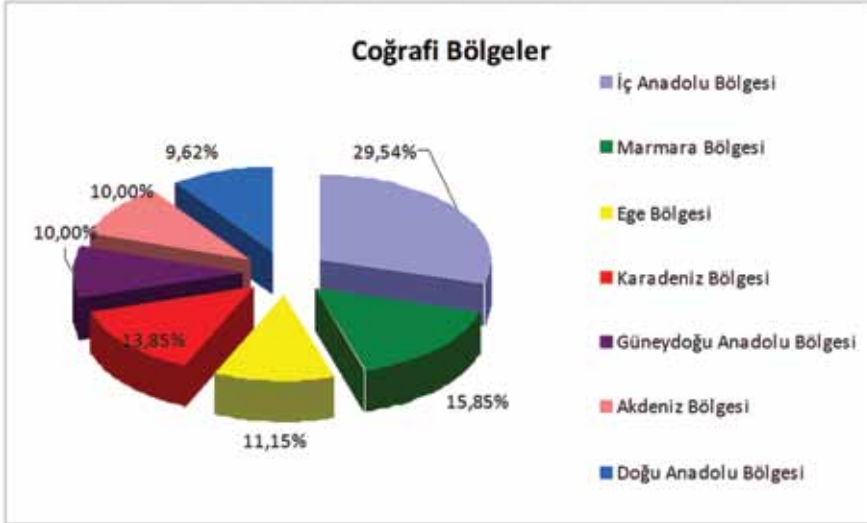
3.1.11. Coğrafi Bölge

Tablo 14. Coğrafi Bölgeler

	f	%
İç Anadolu Bölgesi	384	29,5
Marmara Bölgesi	206	15,8
Ege Bölgesi	145	11,2
Karadeniz Bölgesi	180	13,8
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	130	10,0
Akdeniz Bölgesi	130	10,0
Doğu Anadolu Bölgesi	125	9,6
Toplam	1300	100,0

Araştırmaya katılım, en fazla %29,5 ile İç Anadolu Bölgesi'nden olmuştur. Bunu, %15,8 ile Marmara ve %13,8 ile Karadeniz Bölgeleri izlemektedir.

Şekil 13. Coğrafi Bölgeler

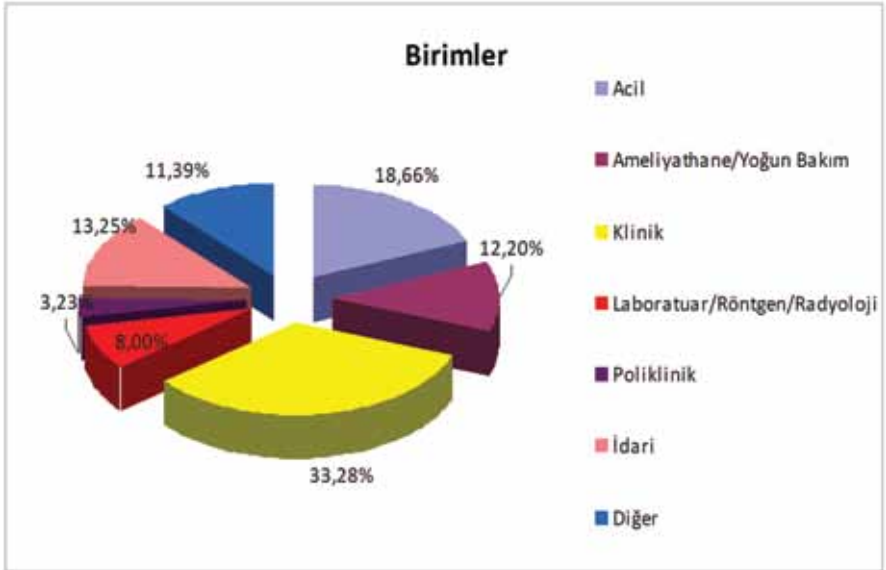
3.1.12. Çalıştığı Birim

Tablo 15. Çalıştığı Birim

	f	%
Acil	231	18,7
Ameliyathane/Yoğun Bakım	151	12,2
Klinik	412	33,3
Laboratuvar/Röntgen/Radyoloji	99	8,0
Poliklinik	40	3,2
İdari	164	13,2
Diğer	141	11,4
Toplam	1238	100,0

Katılımcıların çalıştıkları birimler tablodaki gibidir. Klinik %33,3, acil %18,7, idari %13,2, ameliyathane/yoğun bakım %12,2, laboratuvar/röntgen/radyoloji birimleri %8 ve poliklinik %3,2'dir.

Şekil 14. Çalıştığı Birim

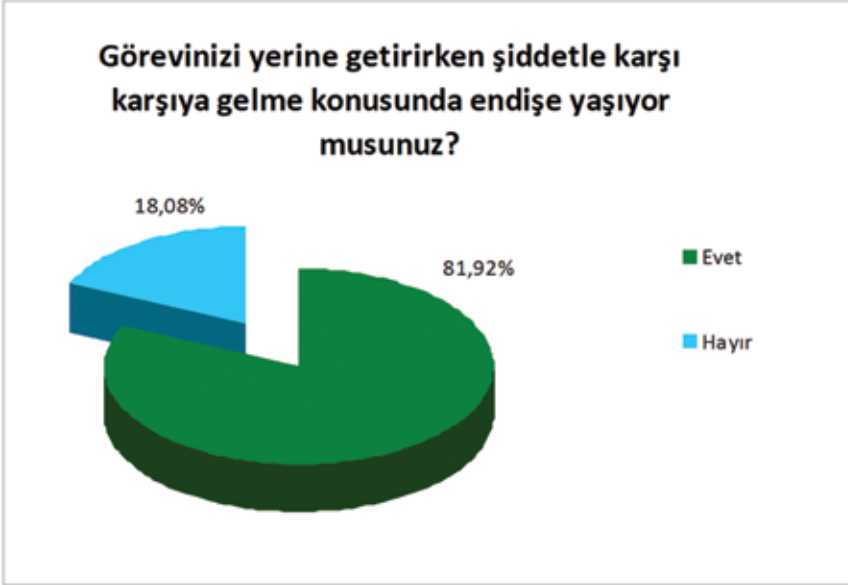
3.2. Sağlık Kurumlarında Şiddetin Boyutu

3.2.1. Sağlık Çalışanlarının Şiddete Maruz Kalma Konusundaki Endişeleri

Tablo 16. Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda endişe yaşıyor musunuz?

	f	%
Evet	1065	81,9
Hayır	235	18,1
Toplam	1300	100,0

Şekil 15. Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda endişe yaşıyor musunuz?

Çalışanların dünyasında kişiyi tasalandıran, kuşkulara kapılmasına neden olan, gelecek için umut ve beklentilerini tehdit eden, yapılan iş ve uygulamalarda bitkinlik, bezginlik ve yorgunluk gibi durumlara neden olan tüm faktörler, ruhsal ve fiziksel zedelenmelere yol açar. Bu gibi durumlar, strese neden olmaktadır. Stres ise sağlık ve verimliliği olumsuz yönde etkilemektedir. Çalışma ortamında herhangi bir konuda endişe yaşamak da, strese sebep olmaktadır.

Özellikle, endişenin kaynağı şiddete maruz kalmaksa, bu durumun çalışan üzerinde etkileri daha büyük olacaktır. Araştırmamız sorularından, ‘Görevinizi yerine getirirken, şiddetle karşı karşıya gelme konusunda endişe yaşıyor musunuz?’ sorusuna, katılımcıların %81,9’u “evet” cevabını vermişlerdir. Aslında bu yüksek oran, sağlık sektöründe yaşanan şiddet olaylarını çalışan gözüyle yansıtmaktadır. **Sağlık çalışanları, şiddete daha önce maruz kalmamış da olsa, sektördeki şiddet olaylarının yaşanma sıklığı, kendisinin de şiddete maruz kalacağını düşündürmektedir. Elbette ki bu kaygılı durum, çalışma barışından motivasyona kadar pek çok konuda sağlık çalışanlarına olumsuz olarak yansımaktadır.** Bu noktada sorulması gereken bir diğer soru, bu endişeyi yaşayan kişilerin, daha önce şiddet deneyimlerinin olup olmadığıdır. Aşağıdaki tablodan da anlaşılacağı gibi, meslek hayatı boyunca şiddetin herhangi bir türüne maruz kalmadığını belirten katılımcıların %39’u, görev esnasında şiddetle karşılaşma konusunda endişelidir. Bu yüksek oran, sağlıkta şiddetle karşılaşma olasılığının yüksek riskini ve aynı zamanda kendi deneyimi olmasa da, şiddet olayına tanıklık ettiğinin bir göstergesidir.

Tablo 17. Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda endişe yaşıyor musunuz?

		Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda endişe yaşıyor musunuz?			
			Evet	Hayır	Toplam
Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı?	Hiç kalmadım	f	67	105	172
		%	39,0%	61,0%	100,0%
	1-3 kez	f	315	80	395
		%	79,7%	20,3%	100,0%
	4-6 kez	f	199	16	215
		%	92,6%	7,4%	100,0%
	7-10 kez	f	111	7	118
		%	94,1%	5,9%	100,0%
	11 ve daha fazla	f	373	27	400
		%	93,3%	6,8%	100,0%
Toplam		f	1065	235	1300
		%	81,9%	18,1%	100,0%

Bu noktada, Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi'ne değinmekte fayda vardır. Abraham H. Maslow, klinik gözlemlerinden yola çıkarak, insan davranışlarına yön veren temel gereksinimlerin neler olduğunu çalışmalarında ortaya koymuştur. Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi Kuramı, belki de motivasyon ve gereksinimlerle ilişkili olarak dünyada en yaygın şekilde tanınan motivasyon kuramıdır.

Maslow teorisi, insanların belirli kategorilerdeki ihtiyaçlarını karşılamalarıyla, kendi içlerinde bir hiyerarşi oluşturan, daha üst ihtiyaçları tatmin etme arayışına girdiklerini ve bireyin kişilik gelişiminin, o an için başat olan ihtiyaç kategorisinin niteliği tarafından belirlendiğini savunmaktadır. Maslow'un kişilik kategorileri, kendi aralarında bir dizilim oluştururlar ve her ihtiyaç kategorisine, bir kişilik gelişme düzeyi karşılık gelir. Birey, bir kategorideki ihtiyaçları tam olarak gideremediği takdirde, bir üst düzeydeki ihtiyaç kategorisine, dolayısıyla kişilik gelişme düzeyine geçemez. (Kaynak: Dr. Abdullah Atli, http://iys.inonu.edu.tr/webpanel/dosyalar/1154/file/6_%20Maslow%20ve%20Anne-baba%20tutumlari_pptx.pdf)

Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi şekildeki gibidir.

Şekil 16. Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi Piramidi

Maslow'a göre çok az insan son basamak olan kendini gerçekleştirme basamağına kadar gelebilmektedir. **Buna karşın, sağlık çalışanlarının güvenlik ihtiyacı olan ikinci basamakta kaldığını, henüz güvenlik ihtiyaçlarını dahi karşılayamadıklarını görmekteyiz.**

Çalışma ortamında güven duygusunun yokluğu; duygusal (şok, üzüntü, suçluluk, umutsuzluk, kaygı, korku, karamsarlık, donukluk, aşırı sinirlilik, çaresizlik gibi), fiziksel (baş, göğüs ağrısı, mide yanması ve/veya bulanması, kalp sıkışması, gürültüye karşı duyarlılık, iştah artması ya da tam tersi azalması, sürekli yorgunluk hali, nefes darlığı ve kolay hastalanmak gibi) ve davranışsal (uyku ve yeme bozuklukları, sosyal çevreden uzaklaşma, kendini ihmal etme, içe kapanma, alkol ve madde kullanımı, kaçınma davranışları, konuşmama, dikkatsizlik ve dağınıklık, sürekli aynı şeyle uğraşma gibi) tepkiler halinde kendini göstermektedir.

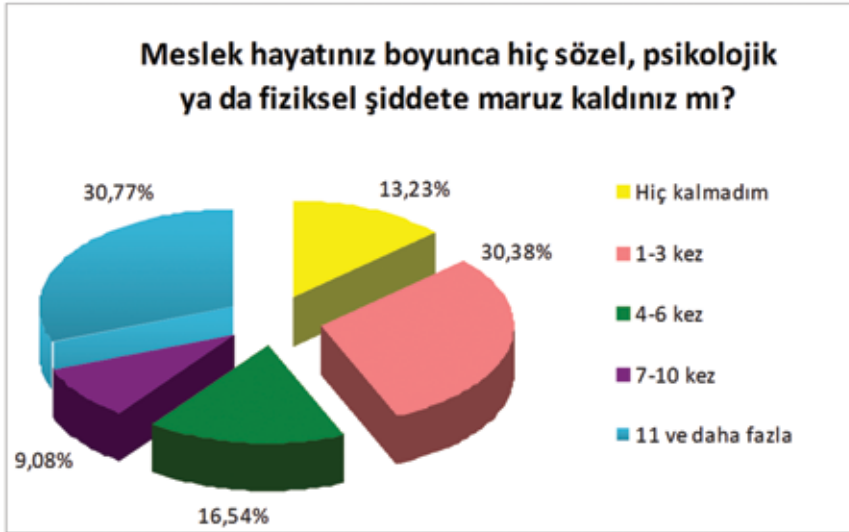
Bu anlamda ele alındığında, sağlık çalışanlarının işyeri ortamında kendilerini güvende hissetmeleri için gerekli çalışmalar yapılmalıdır.

3.2.2. Meslek Hayatı Boyunca Şiddet Yaşama Durumu

Tablo 18. Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı?

	f	%
Hiç kalmadım	172	13,2
1-3 kez	395	30,4
4-6 kez	215	16,5
7-10 kez	118	9,1
11 ve daha fazla	400	30,8
Toplam	1300	100,0

Şekil 17. Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı?

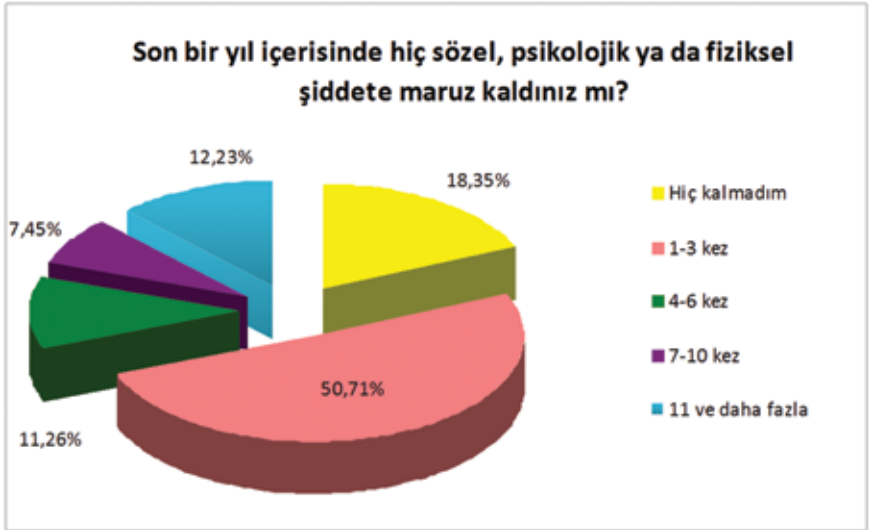
Birçok ülkede yapılan çalışmada, sağlık sektöründe yaygın bir şekilde şiddette artış yaşandığını gözlenmektedir. Katılımcılara, meslek hayatınız boyunca ne ölçüde şiddete maruz kaldıkları sorulduğunda; en az bir kez sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldığını belirtenlerin oranı %86,8'dir. "Hiç kalmadım" diyenler %13,2, "1-3 kez kaldım" diyenler %30,4, 4-6 kez kaldım" diyenler 16,5, "7-10 kez kaldım" diyenler %9, "11 kez ve daha fazla" kaldım diyenler ise %30,8'dir.

3.2.3. Son Bir Yıl İçinde Şiddet Yaşama Durumu

Tablo 19. Son bir yıl içerisinde hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı?

	f	%
Hiç kalmadım	207	18,4
1-3 kez	572	50,7
4-6 kez	127	11,3
7-10 kez	84	7,4
11 ve daha fazla	138	12,2
Toplam	1128	100,0

Şekil 18. Son bir yıl içerisinde hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı?

Meslek hayatı boyunca en az bir kez sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldığını belirten katılımcılara, son bir yıl içinde herhangi bir şiddet türüyle karşılaşmış karşılaşmadığı sorulmuştur.

Son bir yıl içerisinde en az bir kez sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldığını belirten katılımcıların oranı %81,6'dır. Katılımcıların %50,7'si son bir yıl içinde 1-3 kez şiddete maruz kaldıklarını belirtirken, %12,2'si 11 ve daha fazla, %11,3'ü 4-6 kez, %7,4'ü ise 7-10 kez şiddete maruz kaldıklarını belirtmişlerdir.

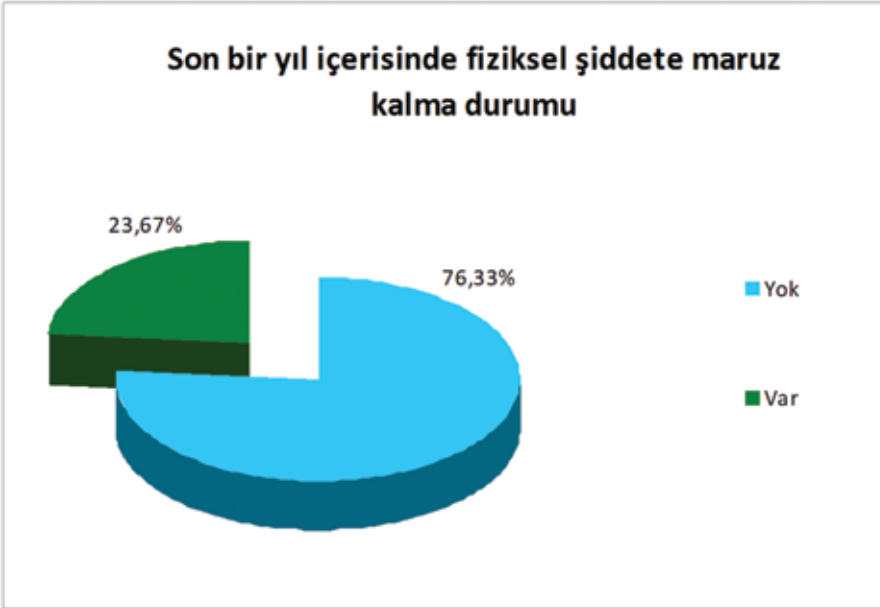
3.3. Sağlık Kurumlarında Yaşanan Şiddetin Niteliği

3.3.1. Fiziksel Şiddet

Tablo 20. Son bir yıl içerisinde fiziksel şiddete maruz kalma durumu

	f	%
Yok	703	76,3
Var	218	23,7
Toplam	921	100,0

Şekil 19. Son bir yıl içerisinde fiziksel şiddete maruz kalma durumu

Son bir yıl içinde fiziksel şiddete maruz kaldığını belirtenlerin oranı %23,7'dir.

Tablo 21. Fiziksel şiddet türleri

	f	%
Ateşli silah ile saldırma	13	4,3
Kesici alet ile saldırma	25	8,2
Yumruk, tekme, tokat, saç çekme, ısırma, tükürme, el-kol bükme, kafa atmak, boğazını sıkma, bir cisimle vurma, sertçe itip kakma, sarsma gibi saldırıda bulunma	123	40,5
Etraftaki nesnelere fırlatma	126	41,4
Diğer	17	5,6
Toplam	304	100,0

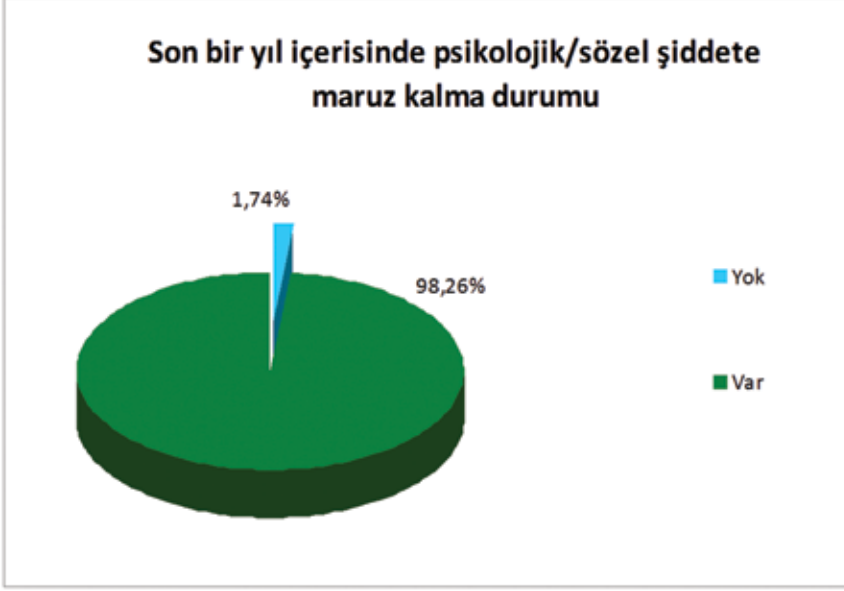
Fiziksel şiddete maruz kalan katılımcıların en fazla maruz kaldıkları fiziksel şiddet türü, %41,4 ile etraftaki nesnelere fırlatma ve %40,5 ile yumruk, tekme, tokat, saç çekme, ısırma, tükürme, el-kol bükme, kafa atmak, boğazını sıkma, bir cisimle vurma, sertçe itip kakma, sarsma gibi saldırılardır. Ateşli silah ile saldırma %4,3 ve kesici alet ile saldırma ise %8,2 olarak belirlenmiştir.

3.3.2. Psikolojik/Sözel Şiddet

Tablo 22. Son bir yıl içerisinde psikolojik/sözel şiddete maruz kalma durumu

	f	%
Yok	16	1,7
Var	906	98,3
Toplam	922	100,0

Şekil 20. Son bir yıl içerisinde psikolojik/sözel şiddete maruz kalma durumu

Son bir yıl içinde şiddete maruz kaldıklarını belirtenlerin en fazla kaldıkları şiddet türü, psikolojik/sözel şiddet olarak gözükmektedir. Son bir yıl içinde psikolojik/sözel şiddete maruz kalanların oranı %98,3'dür.

Tablo 23. Psikolojik/Sözel şiddet türleri

	f	%
Aşağılamak	536	18,0
Küfür etmek	493	16,6
Yıldırımak	358	12,0
Reddetmek	234	7,9
Bağırarak	773	26,0
Tehdit etmek	578	19,4
Diğer	4	,1
Toplam	2976	100,0

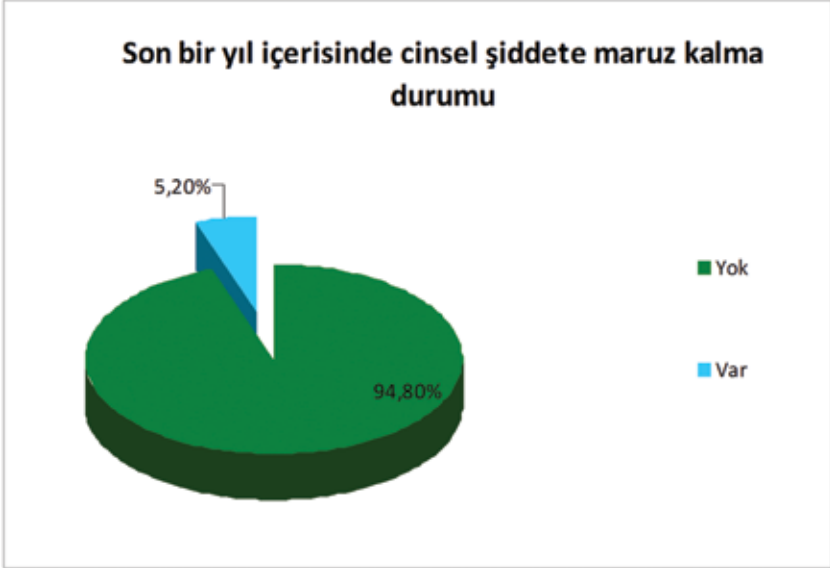
En çok uygulanan psikolojik/sözel şiddet türü %26 ile bağırarak, %19,4 ile tehdit etmek, %18 ile aşağılamak ve %16,6 ile küfür etmek olarak hesaplanmıştır.

3.3.3. Cinsel Şiddet

Tablo 24. Son bir yıl içerisinde cinsel şiddete maruz kalma durumu

	f	%
Yok	875	94,8
Var	48	5,2
Toplam	923	100,0

Şekil 21. Son bir yıl içerisinde cinsel şiddete maruz kalma durumu

Son bir yıl içinde şiddete maruz kaldığını belirtenlerden cinsel şiddete maruz kaldığını belirtenlerin oranı %5,2'dir. Araştırma kapsamında cinsel şiddet, şiddet türleri içinde en düşük görülen şiddet türü olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 25. Cinsel şiddet türleri

	f	%
Fiziksel cinsel tacizde bulunma	4	6,9
Cinsel içerikli konuşma	28	48,3
Teşhircilik	24	41,4
Diğer	2	3,4
Toplam	58	100,0

Cinsel şiddete maruz kalan katılımcıların en fazla maruz kaldıkları cinsel şiddet türü, %48,3 ile cinsel içerikli konuşma ve %41,4 ile teşhircilik olarak hesaplanmıştır.

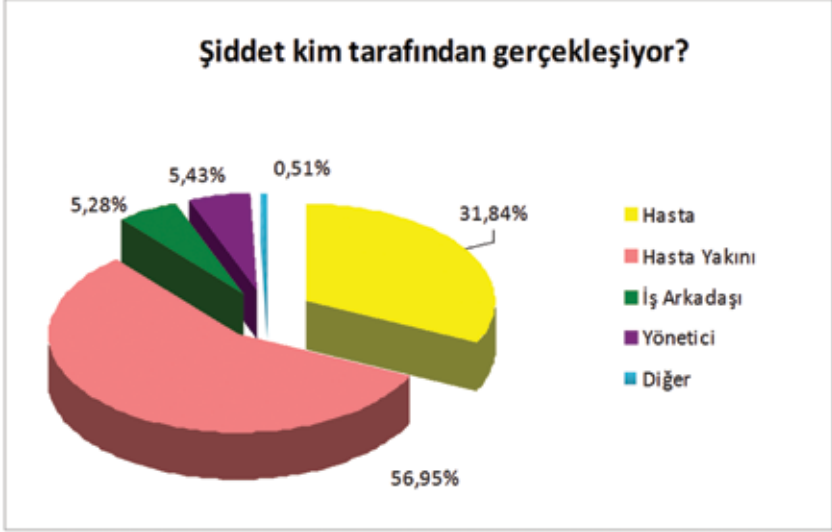
3.4. Şiddet Olayının Kapsamı

3.4.1. Şiddeti Gerçekleştiren Kişinin Özellikleri

Tablo 26. Şiddet kim tarafından gerçekleştirildi?

	f	%
Hasta	440	31,8
Hasta Yakını	787	56,9
İş Arkadaşı	73	5,3
Yönetici	75	5,4
Diğer	7	,5
Toplam	1382	100,0

Şekil 22. Şiddet kim tarafından gerçekleştirildi?

Şiddete maruz kalanların %56,9'u şiddetin hasta yakını tarafından, %31,8'i ise hastalar tarafından gerçekleştirildiğini belirtmişlerdir. İş arkadaşı ve yönetici tarafından gerçekleştirilen şiddetin oranları ise sırasıyla %5,3 ve 5,4 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 27. Şiddeti uygulayan kişinin cinsiyeti

	f	%
Kadın	387	31,7
Erkek	835	68,3
Toplam	1222	100,0

Şekil 23. Şiddeti uygulayan kişinin cinsiyeti

Şiddeti uygulayan kişilerin cinsiyetine bakıldığında, %68,33'ünün erkek, %31,67'sinin ise kadın olduğunu görüyoruz. Erkeklerin şiddeti kadınlardan daha çok uyguluyor olması, Türkiye şartlarında pek şaşırtıcı olmasa da, şiddet uygulayan kadınların oranı da azımsanmayacak düzeydedir. Sosyolog ve psikologların özellikle dahil olduğu bir komisyon tarafından, toplumun şiddet konusunda eğitilmesi, bilinçlendirilmesi gerekmektedir. Kurum içinde şiddete karşı alınan önlemler en üst seviyede dahi olsa; şiddeti uygulayan kişilerin eğitimi/bilinçlendirilmesi ile kurumlarda fiziki ve sosyal şartların sağlanmadığı sürece, şiddet hiçbir zaman ortadan kalkmayacaktır.

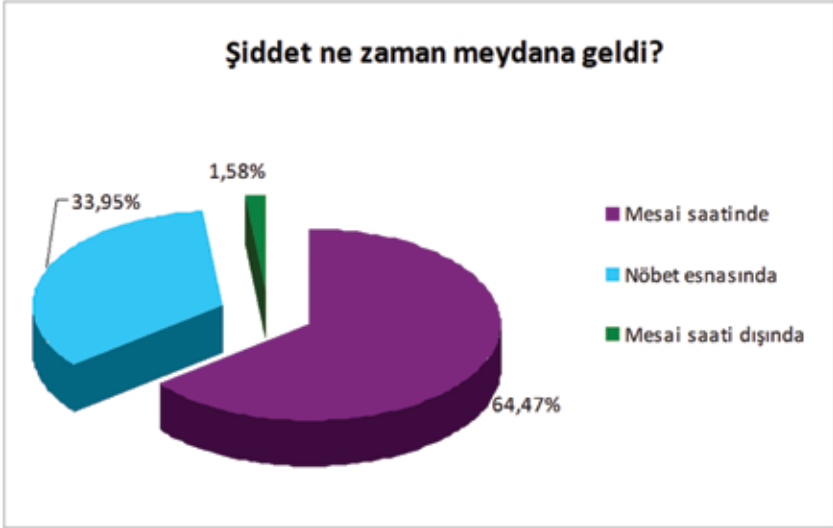
3.4.2. Şiddetin Gerçekleştiği Zaman Ve Mekan

a. Şiddetin Gerçekleştiği Zaman

Tablo 28. Şiddet ne zaman meydana geldi?

	f	%
Mesai saatinde	733	64,5
Nöbet esnasında	386	33,9
Mesai saati dışında	18	1,6
Toplam	1137	100,0

Şekil 24. Şiddet ne zaman meydana geldi?

Şiddetin gerçekleşme zamanı yaygınlık göstermekte, hem mesai saatinde hem de nöbet esnasında gerçekleşmektedir. Mesai saatinde şiddet yaşadığını belirten katılımcıların oranı %64,5 iken, nöbet sırasında şiddete maruz kaldığını belirtenler %33,9'dur. Bu soruda gözden kaçırılmaması gereken nokta, katılımcıların yaklaşık %40'ının nöbet tutmuyor olduğudur. Nöbet esnasında meydana gelen şiddet olayı, mesai saatinde meydana gelen şiddet olayından daha az gibi gözükse de, aslında nöbet tutanların yaklaşık %60'ında şiddet olayı mesai saati ve/veya nöbet esnasında gerçekleşmektedir.

Tablo 29. Nöbet tutanlarda şiddetin meydana geldiği zaman dilimi

		Mesai			Toplam
		Mesai Saatinde	saati+Nöbet esnasında	Nöbet esnasında	
Nöbet Tutuyor	f	265	188	180	633
	%	41,9%	29,7%	28,4%	100,0%

Ayrıca, katılımcıların %99'u "Şiddet meydana geldiğinde ne yapıyordunuz?" sorusuna, "Görevimi yapıyordum" cevabını vermişlerdir.

b. Şiddetin Nerede Meydana Geldiği

Tablo 30. Şiddet olayı nerede meydana geldi?

	f	%
Hastane koridorunda	284	25,0
Acil Serviste	270	23,8
Diğer(Servis, hasta odası, laboratuvar vb)	193	17,0
Poliklinik	133	11,7
Muayene Odasında	78	6,9
Yoğun bakım ünitesinde	72	6,3
Hasta Bekleme Odasında	55	4,9
Ameliyathanede	28	2,5
Hastane Dışında	13	1,1
Resepsiyon	8	,7
Toplam	1134	100,0

"Şiddet nerede meydana geldi?" sorusuna katılımcıların %25'i hastane koridoru, %23,8'i acil servis, %11,7'si poliklinik cevaplarını vermişlerdir.

Görüldüğü gibi şiddet olayı, hastane içinde herhangi bir yerde meydana gelebilmektedir. Bunun için sağlık çalışanlarının eğitilmiş; güvenlik görevlilerinin sayıca daha fazla ve hazırlıklı/deneyimli olması, şiddeti önlemede alınabilecek öncelikli önlemlerden olmalıdır.

3.4.3. Uygulanan Şiddet Karşısında Sağlık Çalışanının Tutumu ve Şiddete Başvurma Nedenleri

Tablo 31. Uygulanan şiddet karşısında ne yaptınız?

	f	%
Karşılık vermeden işime devam ettim	506	37,9
Güvenliğe bildirdim	340	25,5
Karşılık verdim	186	13,9
Hastane yönetimine bildirdim	146	10,9
Beyaz Kod (Alo 113)'e bildirdim	84	6,3
Hukuki yollara başvurdum	57	4,3
Diğer	16	1,2
Toplam	1335	100,0

Uygulanan şiddet karşısında sağlık çalışanları, %37,9 oranında karşılık vermeden işine devam ettiğini, %25,5'i güvenliğe bildirdiğini, %13,9'u karşılık verdiğini belirtmişlerdir. Bu tabloda hukuki yollara başvurma, Beyaz Kod'a veya hastane yönetimine bildirme oranlarının düşük oluşu dikkat çekicidir. Çalışanların şiddet karşısında sessiz kalmaları, çalışanlar üzerinde olumsuz psikolojik ve sosyal etkilere sebep olma, şiddeti uygulayan kişiye ise iletişim kurmak yerine şiddetle işini halletme konusunda cesaret vermektedir.

Tablo 32. Şiddet neden meydana geldi?

	f	%
Şiddeti kendine hak görme	417	18,9
Genel olarak izlenen sağlık politikaları	308	14,0
Hastalık psikolojisi	277	12,6
İhmal edildiğini düşünme	258	11,7
Kötü iletişim, yanlış anlama	241	10,9
Tedaviden memnuniyetsizlik	216	9,8
Aşırı iş yoğunluğu	174	7,9
Uzun bekleme süreleri	144	6,5
Alkol/ilâç etkisi altında olduğundan	95	4,3
Diğer	40	1,8
Kötü haber alma	36	1,6
Toplam	2206	100,0

Son bir yıl içinde şiddete maruz kaldığını belirten sağlık çalışanlarının, şiddetin neden meydana geldiğine dair görüşleri ise tabloda görüldüğü gibidir. Katılımcılar, “Şiddeti uygulayan kişinin şiddeti kendine hak görmesi” seçeneği üzerinde yoğunlaşmışlardır. **Bu durum bizi, şiddetin bireyler tarafından normal algılandığı sonucuna götürmektedir.** Genel olarak izlenen sağlık politikalarının şiddete sebep olduğu yönündeki görüş ise ikinci sıradadır. İzlenen sağlık politikalarının sağlık çalışanlarının saygınlığını azalttığı yönündeki görüş çalışanlar tarafından ağırlık kazanmaktadır. **Bunun yanında hasta hakları konusunda son dönemlerde öne çıkan faaliyetler, hasta ve hasta yakınlarının şiddeti de kendilerine bu haklardan biri olarak görmesine sebep olmuştur.** Yine hastalık psikolojisi %12,6 ile şiddetin yaşanmasında önemli bir sebep olarak görülmektedir. İhmal edildiğini düşünme, kötü iletişim, tedaviden memnuniyetsizlik, aşırı iş yoğunluğu, uzun bekleme süreleri, alkol/ilâç etkisi altında olma ve kötü haber alma gibi nedenler de şiddetin yaşanmasında sebep olarak görülmektedir. Aslında tablonun bütününe baktığımızda, son saydığımız sebeplerin

birbirleriyle yakından bağlantılı olduğunu görmekteyiz. **İş yoğunluğu, uzun bekleme sürelerine sebep olmakta, bu da bekleyen bireylerin saldırganlaşmasına sebep olmaktadır. Yine iş yoğunluğu, hastaya yeteri kadar vakit ayıramama ya da iş yoğunluğunun içinde iletişimin zayıflaması da, hastaya ve çalışana olumsuz olarak yansımaktadır. Tüm bunlar bir araya geldiğinde ortaya çıkan tablo, şiddetin yaşanması ihtimalini yükseltmektedir. Yaşanan bu olumsuzluklara çözüm olarak, personel sayısındaki artış, mesai saatlerindeki düzenlemeler iş yoğunluğunu azaltarak, hem çalışanların motivasyonlarını güçlü kılacak, hem de hastayı memnun ederek şiddetin önemli bir kaynağının ortadan kaldıracaktır.**

3.4.4. Şiddeti Önleyici Tedbirler

a. Güvenlik Önlemleri

Tablo 33. Çalıştığınız kurumda güvenlik önlemlerinin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?

	f	%
Evet	50	5,4
Hayır	583	63,4
Kısmen	287	31,2
Toplam	920	100,0

Şekil 25. Çalıştığınız kurumda güvenlik önlemlerinin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?

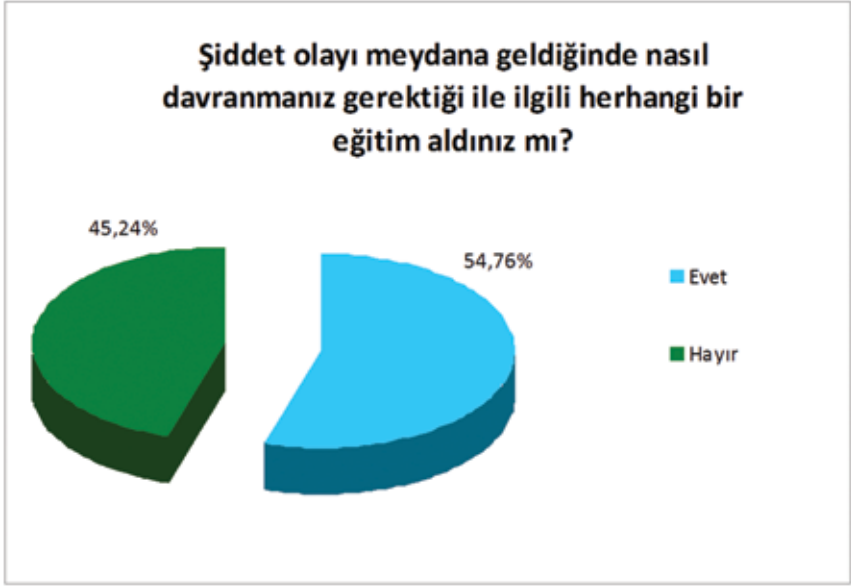
Katılımcıların büyük bir kısmı, çalıştıkları kurumda güvenlik önlemlerinin yeterli olmadığı görüşündedir. Mevcut güvenlik önlemlerini; güvenlik görevlileri, beyaz kod, çalışan hakları birimi, kamera sistemleri olarak tanımlayan katılımcılar, bu önlemlerin yeterli olmadığını ya da işlevselliklerinin tam olmadığını belirtmişlerdir. Özellikle beyaz kod uygulamasının prosedürlere takıldığı, güvenlik güçlerinin ise olay esnasında değil, olaydan sonra müdahale ettiği yönündeki görüşlerde çoğunluktadır. Katılımcıların güvenlik önlemlerinin artırılmasıyla ilgili görüşleri ise ortaktır. Bu noktada katılımcılar; güvenlikçi sayılarının artırılması, hastane polislerinin bulunması, katlarda güvenlik görevlilerinin olması, kamera sistemlerinin geliştirilmesi, güvenlikçilerin yetkilerinin artırılması yönünde görüşler bildirmişlerdir.

b. Eğitim

Tablo 34. Şiddet olayı meydana geldiğinde nasıl davranmanız gerektiği ile ilgili herhangi bir eğitim aldınız mı?

	f	%
Evet	500	54,8
Hayır	413	45,2
Toplam	913	100,0

Şekil 26. Şiddet olayı meydana geldiğinde nasıl davranmanız gerektiği ile ilgili herhangi bir eğitim aldınız mı?

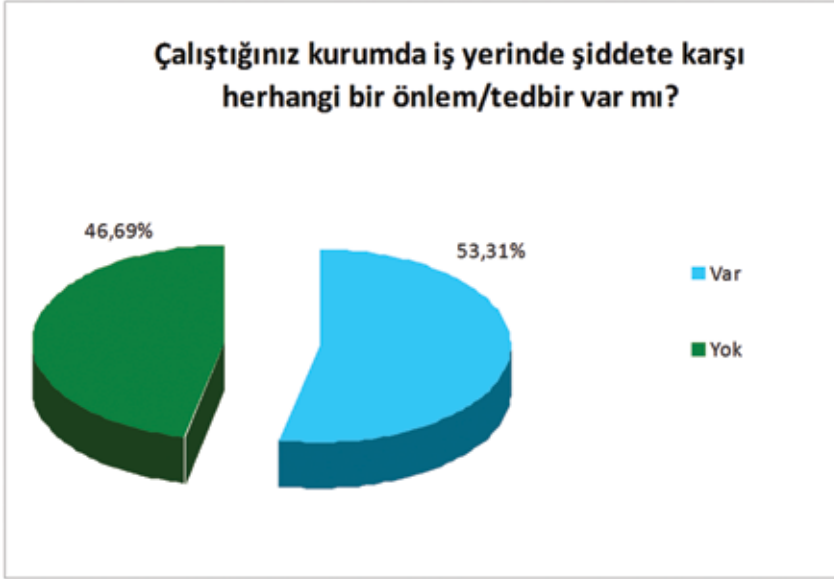
Katılımcıların %45,2'si, şiddet olayı meydana geldiğinde nasıl davranmaları gerektiği ile ilgili bir eğitim almadıklarını belirtmişlerdir. Şiddetle mücadelede önemli olan bu eğitimlerin tüm sağlık çalışanlarına verilmesi, oluşabilecek olumsuz davranış ve olayları önlemede etkili bir yöntem olacaktır.

c. İş Yerinde Şiddet Önleyici Tedbir

Tablo 35. Çalıştığınız kurumda iş yerinde şiddete karşı herhangi bir önlem/tedbir var mı?

	f	%
Var	475	53,3
Yok	416	46,7
Toplam	891	100,0

Şekil 27. Çalıştığınız kurumda iş erinde şiddete karşı herhangi bir önlem/tedbir var mı?

Katılımcıların %46,7'si çalıştıkları kurumda şiddete karşı herhangi bir önlemin olmadığı görüşündedirler.

d. Şiddeti Rapor Etme

Tablo 36. Bu tür şiddet olaylarını nasıl rapor edeceğiniz konusunda bilgilendirildiniz mi?

	f	%
Evet	511	56,5
Hayır	394	43,5
Toplam	905	100,0

Şekil 28. Bu tür şiddet olaylarını nasıl rapor edeceğiniz konusunda bilgilendirildiniz mi?

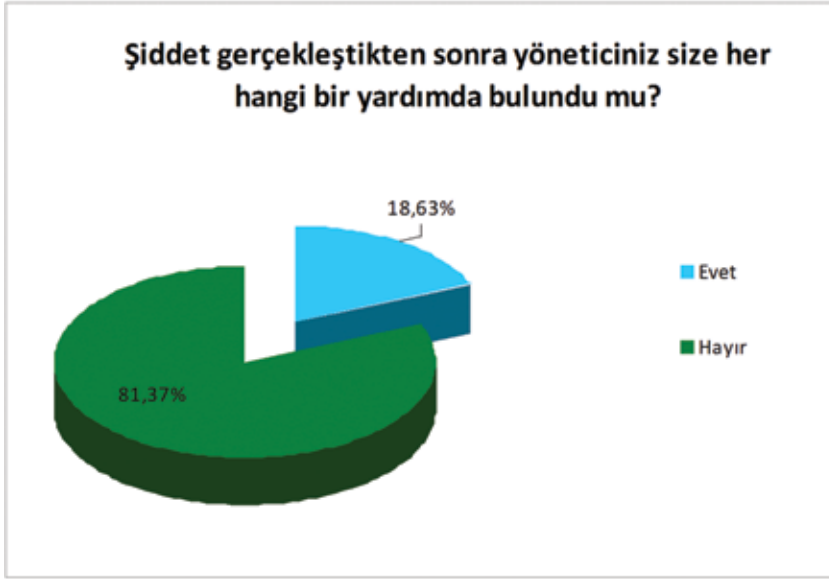
Katılımcıların %43,5'i, şiddet olaylarını nasıl rapor edecekleri konusunda bilgilendirilmediklerini belirtmişlerdir.

e. Yönetim Yaklaşımı

Tablo 37. Şiddet gerçekleşikten sonra yöneticiniz size her hangi bir yardımda bulundu mu?

	f	%
Evet	168	18,6
Hayır	734	81,4
Toplam	902	100,0

Şekil 29. Şiddet gerçekleşikten sonra yöneticiniz size her hangi bir yardımda bulundu mu?

Katılımcıların %82,4'ü, şiddet sonrası yöneticilerinin kendilerine herhangi bir yardımda bulunmadıklarını belirtmişlerdir. Konuyu yöneticiye taşıyan katılımcıların çok az bir kısmı, yöneticilerinden destek gördüğünü belirtmiştir. Bu durum, sağlık çalışanının motivasyonunu düşürmektedir. Sağlık çalışanları, yöneticilerinden destek görmek istemektedirler. Bununla birlikte, yöneticilerin hasta/hasta yakınına aşırı koruyucu tutumları, sağlık çalışanları tarafından eleştirilmektedir.

3.5. Çapraz Karşılaştırmalar

3.5.1. Cinsiyete Göre Karşılaştırmalar

3.5.1.1. Cinsiyet ve Şiddet Endişesi

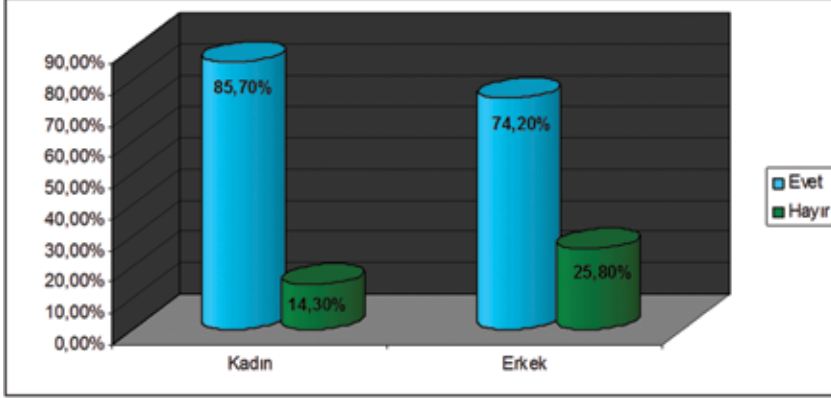
Tablo 38. Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda bir endişe yaşıyor musunuz sorusunun cinsiyete göre dağılımı

		Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda bir endişe yaşıyor musunuz?			
			Evet	Hayır	Toplam
Cinsiyet	Kadın	f	749	125	874
		%	85,7%	14,3%	100,0%
	Erkek	f	316	110	426
		%	74,2%	25,8%	100,0%
Toplam		f	1065	235	1300
		%	81,9%	18,1%	100,0%

$$\chi=25,664, p=0,000$$

Katılımcıların %81,9'unun görevlerini yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda endişe yaşadıklarını belirttiklerine daha önce değinmiştik. Görevlerini yerine getirirken endişe yaşayanların cinsiyete göre bir farklılık yaşayıp yaşamadığına baktığımızda, kadın katılımcıların erkek katılımcılardan daha fazla endişe yaşadıklarını görüyoruz. Her iki cinsiyette de endişe yaşama oranları yüksektir ancak; erkek katılımcılarda %74,2 iken, kadınlarda bu oran %85,7'ye çıkmaktadır. Özellikle kadınların çalışma ortamlarında kendilerini güvende hissetmelerini sağlamak için çeşitli önlemler alınması son derece önemlidir.

Şekil 30. Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda bir endişe yaşıyor musunuz sorusunun cinsiyete göre dağılımı

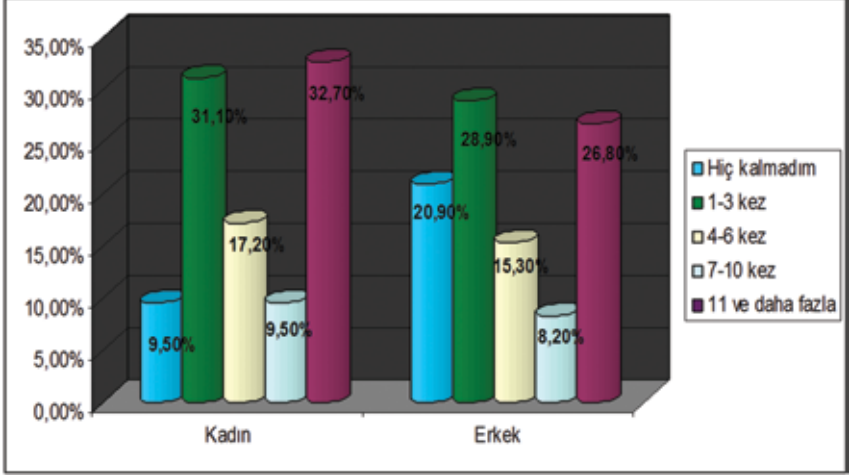
3.5.1.2. Cinsiyet ve Meslek Hayatı Boyunca Şiddetle Karşılaşma

Tablo 39. Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun cinsiyete göre dağılımı

		Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı?						
		Hiç kalmadım	1-3 kez	4-6 kez	7-10 kez	11 ve daha fazla	Toplam	
Cinsiyet	Kadın	f	83	272	150	83	286	874
		%	9,5%	31,1%	17,2%	9,5%	32,7%	100,0%
Cinsiyet	Erkek	f	89	123	65	35	114	426
		%	20,9%	28,9%	15,3%	8,2%	26,8%	100,0%
Toplam		f	172	395	215	118	400	1300
		%	13,2%	30,4%	16,5%	9,1%	30,8%	100,0%

$$\chi^2=33,041, p=0,000$$

Şekil 31. Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun cinsiyete göre dağılımı

Meslek hayatı boyunca şiddete en az bir kere maruz kalanların cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediğine bakıldığında, kadınların erkeklerden daha fazla şiddet mağduru olduğunu görüyoruz. Sadece sağlık sektöründe değil, hayatın her alanında kadına yönelik şiddet yüksek boyutlardadır. Meslek hayatı boyunca hiç şiddete maruz kalmadığını belirten kadın sağlık çalışanlarının oranı %9,5 iken bu oran erkek sağlık çalışanlarında %20,9'dur. Yine meslek hayatı boyunca 11 kez ve daha fazla şiddete maruz kaldığını belirten erkek çalışanların oranı %26,8 iken bu oran kadınlarda %32,7'ye yükselmektedir. **Bu verilerden yola çıkarak, sağlık sektöründe de kadınların şiddetin öncelikli hedefi olduklarını söyleyebiliriz.**

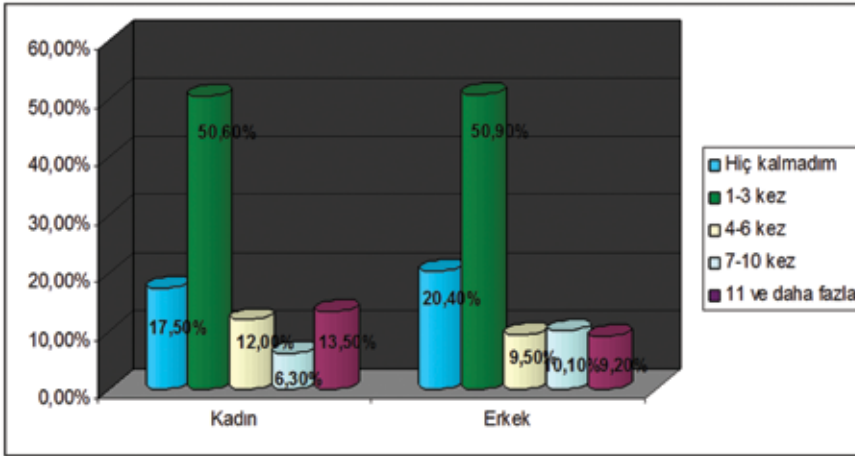
3.5.1.3. Cinsiyet ve Son Bir Yıl İçinde Şiddetle Karşılaşma

Tablo 40. Son bir yıl içerisinde hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun cinsiyete göre dağılımı

		Son bir yıl içerisinde hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı?						
			Hiç kalmadım	1-3 kez	4-6 kez	7-10 kez	11 ve daha fazla	Toplam
Cinsiyet	Kadın	f	138	400	95	50	107	790
		%	17,5%	50,6%	12,0%	6,3%	13,5%	100,0%
Erkek	f	69	172	32	34	31	338	
		%	20,4%	50,9%	9,5%	10,1%	9,2%	100,0%
Toplam		f	207	572	127	84	138	1128
		%	18,4%	50,7%	11,3%	7,4%	12,2%	100,0%

$\chi=10,631$, $p=0,031$

Şekil 32. Son bir yıl içerisinde hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun cinsiyete göre dağılımı

Son bir yıl içinde şiddete en az bir kere maruz kalanların cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediğine bakıldığında, yine kadınların erkeklerden daha fazla şiddet mağduru olduğunu görüyoruz. Son bir yıl içinde hiç şiddete maruz kalmadığını belirten kadın sağlık çalışanlarının oranı %17,5 iken, bu oran erkek sağlık çalışanlarında %20,4'dur. Yine son bir yıl içinde 11 kez ve daha fazla şiddete maruz kaldığını belirten erkek çalışanların oranı %9,2 iken bu oran kadınlarda %13,5'e yükselmektedir.

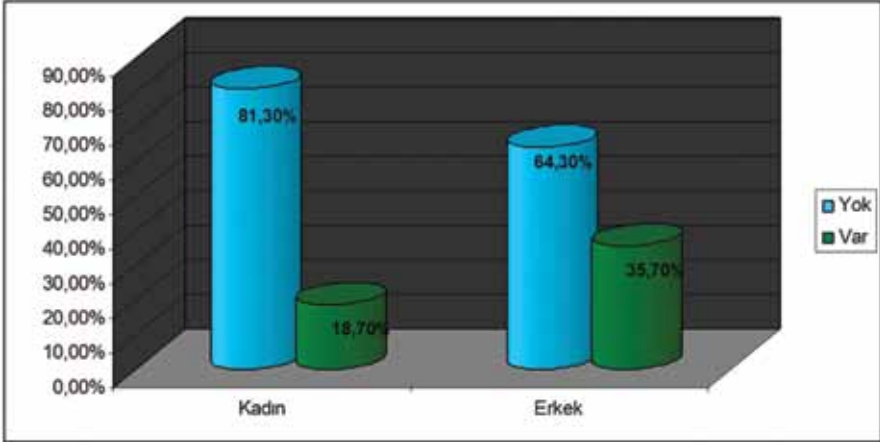
3.5.1.4. Cinsiyet ve Fiziksel Şiddet

Tablo 41. Fiziksel şiddetin cinsiyete göre dağılımı

		Fiziksel Şiddet			Toplam
		Yok	Var		
Cinsiyet	Kadın	f	530	122	652
		%	81,3%	18,7%	100,0%
	Erkek	f	173	96	269
		%	64,3%	35,7%	100,0%
Toplam		f	703	218	921
		%	76,3%	23,7%	100,0%

$$\chi=30,345, p=0,000$$

Şekil 33. Fiziksel şiddetin cinsiyete göre dağılımı

Araştırmada, şiddete maruz kalanlar içinde, fiziksel şiddet, cinsiyete göre incelendiğinde, erkeklerde kadınlara oranla daha yüksek oranda gözükmektedir. Kadınlarda fiziksel şiddete maruz kalma oranı %18,7 iken, erkeklerde bu oran %35,7'ye yükselmektedir. Erkeklerin fiziksel, kadınların ise psikolojik/sözel şiddete daha fazla maruz kaldıklarını söylemek mümkündür.

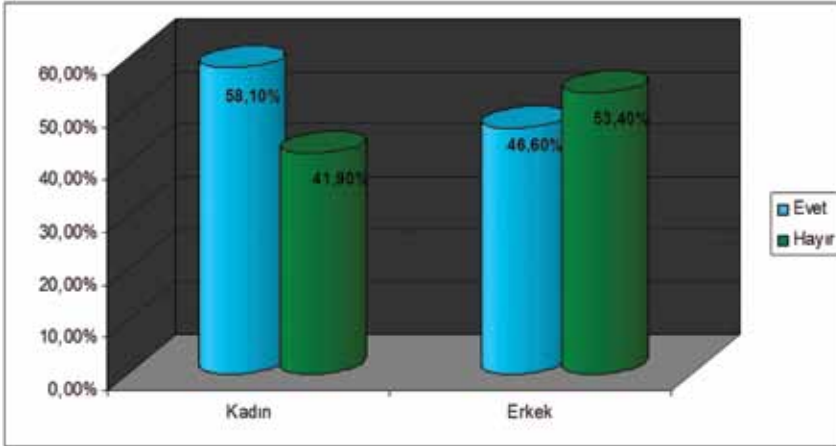
3.5.1.5. Cinsiyet ve Şiddet Eğitimi

Tablo 42. Şiddet olayı meydana geldiğinde nasıl davranmanız gerektiği ile ilgili herhangi bir eğitim aldınız mı sorusunun cinsiyete göre dağılımı

		Şiddet olayı meydana geldiğinde nasıl davranmanız gerektiği ile ilgili herhangi bir eğitim aldınız mı?		
		Evet	Hayır	Toplam
Cinsiyet	Kadın	f 376	f 271	f 647
		% 58,1%	% 41,9%	% 100,0%
Erkek	f 124	f 142	f 266	
		% 46,6%	% 53,4%	% 100,0%
Toplam	f 500	f 413	f 913	
		% 54,8%	% 45,2%	% 100,0%

$$\chi=10,059, p=0,002$$

Şekil 34. Şiddet olayı meydana geldiğinde nasıl davranmanız gerektiği ile ilgili herhangi bir eğitim aldınız mı sorusunun cinsiyete göre dağılımı

Şiddet olayı meydana geldiğinde nasıl davranmaları gerektiği ile ilgili olarak, kadın katılımcıların erkek katılımcılara oranla daha yüksek oranda eğitim aldıklarını görüyoruz. Genel olarak konuyla ilgili alınan eğitim cinsiyete bakmaksızın yaklaşık yarı yarıyadır. Ancak cinsiyete göre bakıldığında, kadın katılımcıların %58,1'inin, erkek katılımcıların ise %46,6'sının eğitim aldığı görülmektedir. Bu bulgudan kadınların, bu tarz eğitimler konusunda daha duyarlı olduğunu söylemek mümkündür.

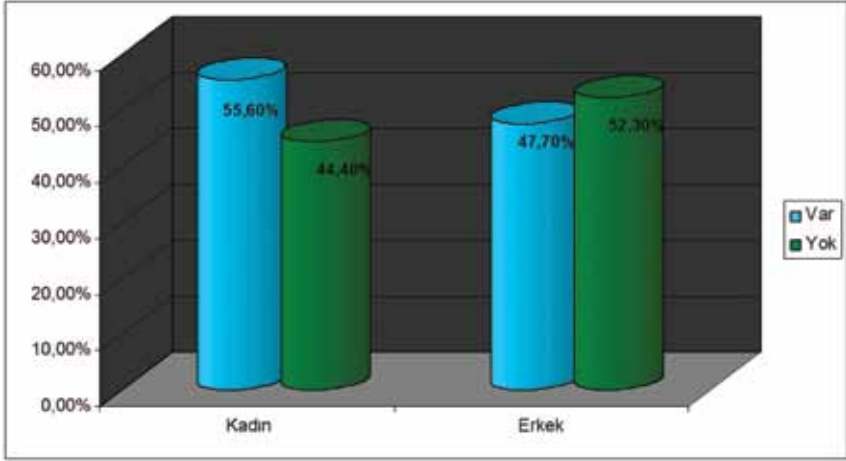
3.5.1.6. Cinsiyet ve İşyerinde Önlem

Tablo 43. Çalıştığınız kurumda iş yerinde şiddete karşı herhangi bir önlem/tedbir var mı sorusunun cinsiyete göre dağılımı

		Çalıştığınız kurumda iş yerinde şiddete karşı herhangi bir önlem/tedbir var mı?			
		Var	Yok	Toplam	
Cinsiyet	Kadın	f	352	281	633
		%	55,6%	44,4%	100,0%
	Erkek	f	123	135	258
		%	47,7%	52,3%	100,0%
Toplam		f	475	416	891
		%	53,3%	46,7%	100,0%

$\chi=4,635$, $p=0,031$

Şekil 35. Çalıştığınız kurumda iş yerinde şiddete karşı herhangi bir önlem/tedbir var mı sorusunun cinsiyete göre dağılımı

Genel olarak katılımcıların yaklaşık yarısı, çalıştıkları kurumda şiddete karşı önlemlerin olmadığını belirtmekle birlikte, “Çalıştığınız kurumda iş yerinde şiddete karşı herhangi bir önlem var mı?” sorusuna verilen cevaplar cinsiyete göre farklılık göstermektedir. Kadın çalışanlar erkek çalışanlara oranla yüksek oranda çalıştığı kurumda şiddete karşı önlemler olduğunu belirtmişlerdir. Kadınlarda bu oran %55,6 iken erkeklerde 47,7’ye gerilemektedir.

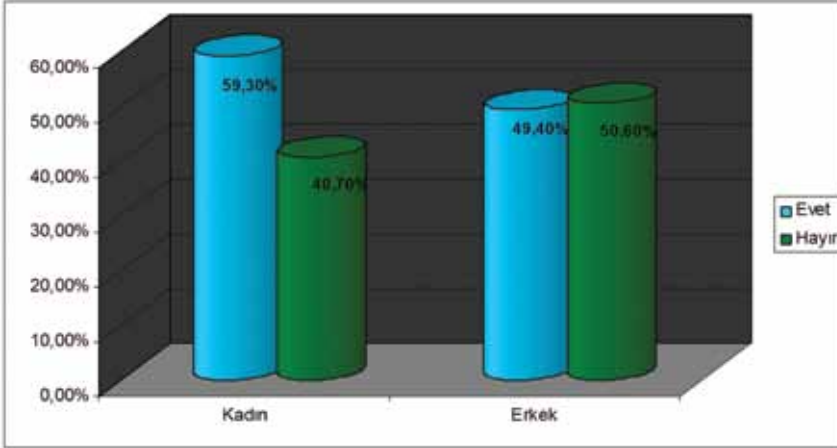
3.5.1.7. Cinsiyet ve Şiddeti Rapor Etme

Tablo 44. Bu tür şiddet olaylarını nasıl rapor edeceğiniz konusunda bilgilendirildiniz mi sorusunun cinsiyete göre dağılımı

		Bu tür şiddet olaylarını nasıl rapor edeceğiniz konusunda bilgilendirildiniz mi?			
			Evet	Hayır	Toplam
Cinsiyet	Kadın	f	382	262	644
		%	59,3%	40,7%	100,0%
	Erkek	f	129	132	261
		%	49,4%	50,6%	100,0%
Toplam		f	511	394	905
		%	56,5%	43,5%	100,0%

$$\chi=7,392, p=0,007$$

Şekil 36. Bu tür şiddet olaylarını nasıl rapor edeceğiniz konusunda bilgilendirildiniz mi sorusunun cinsiyete göre dağılımı

Şiddet olaylarının nasıl rapor edileceği konusunda bilgilendirilme, cinsiyete göre farklılık göstermektedir. Kadın katılımcıların konuyla ilgili bilgilendirilmeleri, erkek katılımcılara oranla daha yüksektir. Bu sonuç “Şiddet karşısında nasıl davranmanız gerektiğinde bir eğitim aldınız mı?” sorusuyla da benzerlik göstermektedir. **Bu tür konularda eğitim ve bilgilendirilmeler, tüm sağlık çalışanlarına cinsiyet gözetmeksizin verilmelidir. Verilen eğitimler, sağlık çalışanlarının olay esnasında doğru yaklaşımda bulunmaları anlamında fayda sağlayacağı gibi, psikolojik olarak da çalışanların kendilerini güvende hissetmelerini sağlayacaktır.**

3.5.2. Yaşa Göre Karşılaştırmalar

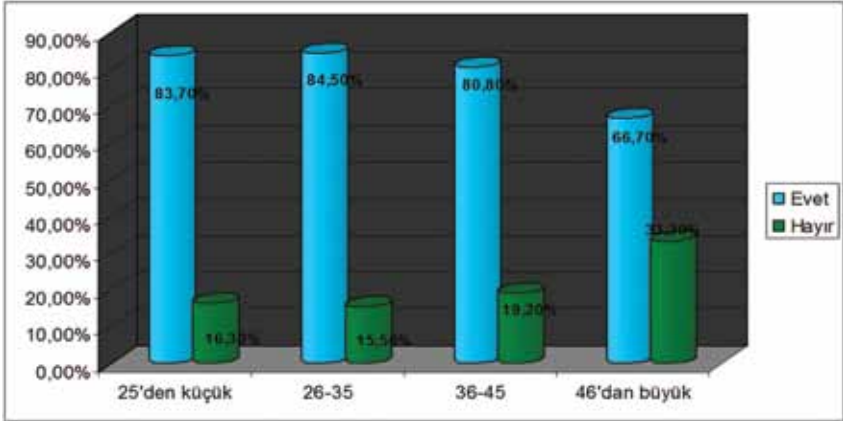
3.5.2.1. Yaş ve Şiddet Endişesi

Tablo 45. Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda bir endişe yaşıyor musunuz sorusunun yaş gruplarına göre dağılımı

		Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda bir endişe yaşıyor musunuz?		
		Evet	Hayır	Toplam
Yaş Grupları	25'den küçük	f 118	23	141
		% 83,7%	16,3%	100,0%
	26-35	f 513	94	607
		% 84,5%	15,5%	100,0%
	36-45	f 365	87	452
		% 80,8%	19,2%	100,0%
	46'dan büyük	f 60	30	90
		% 66,7%	33,3%	100,0%
Toplam	f 1056	234	1290	
	% 81,9%	18,1%	100,0%	

$\chi^2=17,561$, $p=0,001$

Şekil 37. Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda bir endişe yaşıyor musunuz sorusunun yaş gruplarına göre dağılımı

“Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda endişe yaşıyor musunuz?” sorusu yaş gruplarına göre karşılaştırıldığında; yaş ilerledikçe yaşanan bu endişenin azaldığını görüyoruz. En yüksek endişeyi yaşayan grup %83,7 ve %84,5 ile 25'den küçük ve 26-35 yaş gruplarıdır. 46'dan büyük yaş grubunda ise bu oran %66,7'ye düşmektedir. Şiddet endişesi her grupta yüksek olmakla birlikte, gruplar içinde farklılaşmaktadır.

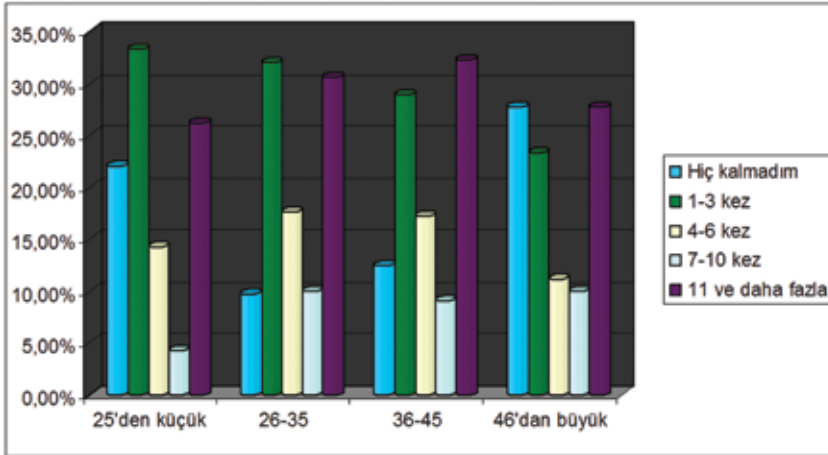
3.5.2.2. Yaş ve Meslek Hayatı Boyunca Şiddetle Karşılaşma

Tablo 46. Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun yaş gruplarına göre dağılımı

		Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı?						
		Hiç kalmadım	1-3 kez	4-6 kez	7-10 kez	11 ve daha fazla	Toplam	
Yaş Grupları	25'den küçük	f 31	47	20	6	37	141	
		% 22,0%	33,3%	14,2%	4,3%	26,2%	100,0%	
	26-35	f 59	194	107	61	186	607	
		% 9,7%	32,0%	17,6%	10,0%	30,6%	100,0%	
	36-45	f 56	131	78	41	146	452	
		% 12,4%	29,0%	17,3%	9,1%	32,3%	100,0%	
	46'dan büyük	f 25	21	10	9	25	90	
		% 27,8%	23,3%	11,1%	10,0%	27,8%	100,0%	
	Toplam	f 171	393	215	117	394	1290	
		% 13,3%	30,5%	16,7%	9,1%	30,5%	100,0%	

$\chi^2=39,550, p=0,000$

Şekil 38. Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun yaş gruplarına göre dağılımı

Meslek hayatı boyunca en az bir kere şiddete maruz kalmak, yaş gruplarına göre farklılık göstermektedir. Tablo incelendiğinde, 26-35 ve 36-45 yaş arası grubun, diğer gruplara oranla daha fazla şiddete maruz kaldığını görmekteyiz. 25 yaş ve altı grupta, “Meslek hayatım boyunca hiç şiddete maruz kalmadım” diyenlerin oranı %22’dir.

Bu oranı meslekte yeni olmalarına ve çalışma yaşamlarının henüz başladığına bağlayabiliriz. Bununla birlikte, meslek hayatı boyunca şiddete hiç maruz kalmadığını belirten 46 yaş ve üzeri grupta olan katılımcıların oranı ise %27,8'dir. Bu oranın açıklanması için sağlık sistemindeki değişikliklere bakılmalıdır. Şiddete en fazla maruz kalan grup 25-35 ve 36-45 yaş arası gruplardır. Geçtiğimiz 10-20 yıllık dönemde sağlık sektöründe yapılan değişiklikler şiddeti artırmış mıdır? Sağlık çalışanlarının şiddete maruz kalma oranları neden artmıştır? Şiddeti önlemek için ne tür çalışmalar yapılmalıdır? gibi soru ve sorunlara sorumlu merciler tarafından cevap ve acil çözümler bulunmalıdır. Aksi durumda tablodan okunan, sağlıkta şiddetin her geçen gün arttığıdır.

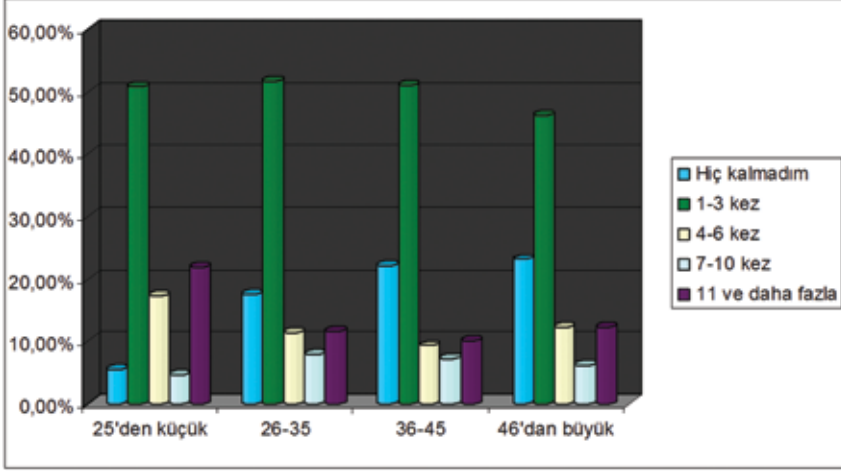
3.5.2.3. Yaş ve Son Bir Yıl İçinde Şiddetle Karşılaşma

Tablo 47. Son bir yıl içerisinde hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun yaş gruplarına göre dağılımı

		Son bir yıl içerisinde hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı?						
		Hiç kalmadım	1-3 kez	4-6 kez	7-10 kez	11 ve daha fazla	Toplam	
Yaş Grupları	25'den küçük	f	6	56	19	5	24	110
		%	5,5%	50,9%	17,3%	4,5%	21,8%	100,0%
	26-35	f	96	283	62	43	63	547
		%	17,6%	51,7%	11,3%	7,9%	11,5%	100,0%
	36-45	f	88	203	37	29	40	397
		%	22,2%	51,1%	9,3%	7,3%	10,1%	100,0%
	46'dan büyük	f	15	30	8	4	8	65
		%	23,1%	46,2%	12,3%	6,2%	12,3%	100,0%
	Toplam	f	205	572	126	81	135	1119
		%	18,3%	51,1%	11,3%	7,2%	12,1%	100,0%

$\chi^2=31,022, p=0,002$

Şekil 39. Son bir yıl içerisinde hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun yaş gruplarına göre dağılımı

Son bir yıl içerisinde şiddete maruz kalma durumu yaş gruplarına göre incelendiğinde, yaş azaldıkça şiddet olayının arttığını görmekteyiz. Son bir yıl içinde herhangi bir şiddet türünü yaşamadığını belirten 25 yaş ve altı grubun oranı %5,5 iken, bu oran 26-35 yaş grubunda %17,6, 36-45 yaş grubunda %22,2 ve 46 yaş ve üzeri grupta %23,1 olarak belirlenmiştir. Meydana gelen şiddetin sıklığı yaş gruplarına göre değişmekle birlikte, tüm yaş gruplarında 1-3 kez şiddete maruz kalma oranları yüksektir.

3.5.2.4. Yaş ve Şiddet Eğitimi

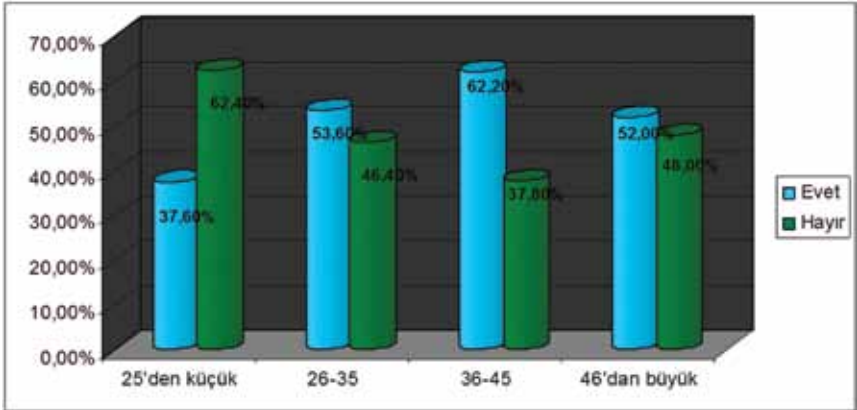
Tablo 48. Şiddet olayı meydana geldiğinde nasıl davranmanız gerektiği ile ilgili herhangi bir eğitim aldınız mı sorusunun yaş gruplarına göre dağılımı

Yaş Grupları		Şiddet olayı meydana geldiğinde nasıl davranmanız gerektiği ile ilgili herhangi bir eğitim aldınız mı?		
		Evet	Hayır	Toplam
25'den küçük	f	38	63	101
	%	37,6%	62,4%	100,0%
26-35	f	240	208	448
	%	53,6%	46,4%	100,0%
36-45	f	191	116	307
	%	62,2%	37,8%	100,0%
46'dan büyük	f	26	24	50
	%	52,0%	48,0%	100,0%
Toplam	f	495	411	906
	%	54,6%	45,4%	100,0%

$\chi=19,254, p=0,000$

84

Şekil 40. Şiddet olayı meydana geldiğinde nasıl davranmanız gerektiği ile ilgili herhangi bir eğitim aldınız mı sorusunun yaş gruplarına göre dağılımı

Şiddet karşısında nasıl davranılması gerektiğiyle ilgili eğitim alma durumu yaş gruplarına göre incelendiğinde, 35-46 yaş grubun %62,2 ile en yüksek oranda eğitim almış grup, en düşük oranın ise 25 yaş ve altı grup olduğunu görüyoruz.

3.5.3. Medeni Duruma Göre Karşılaştırmalar

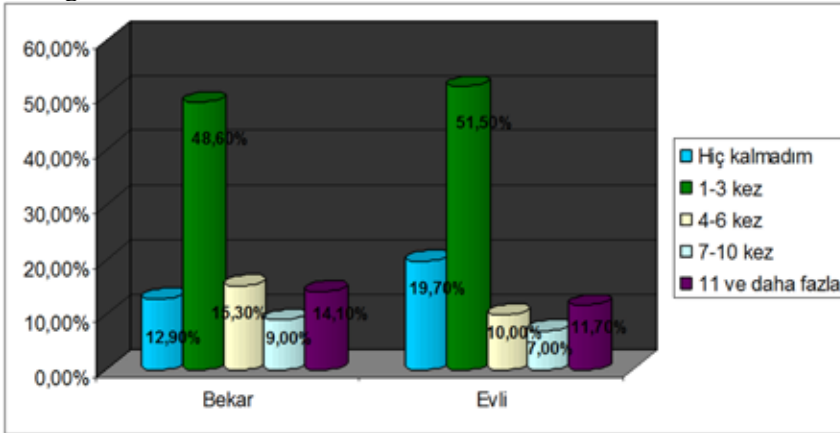
3.5.3.1. Medeni Durum ve Son Bir Yıl İçinde Şiddetle Karşılaşma

Tablo 49. Son bir yıl içerisinde hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun medeni duruma göre dağılımı

		Son bir yıl içerisinde hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı?						
		Hiç kalmadım	1-3 kez	4-6 kez	7-10 kez	11 ve daha fazla	Toplam	
Medeni Durum	Bekar	f	33	124	39	23	36	255
		%	12,9%	48,6%	15,3%	9,0%	14,1%	100,0%
Evli	f	171	446	87	61	101	866	
	%	19,7%	51,5%	10,0%	7,0%	11,7%	100,0%	
Toplam	f	204	570	126	84	137	1121	
	%	18,2%	50,8%	11,2%	7,5%	12,2%	100,0%	

$\chi=12,157, p=0,016$

Şekil 41. Son bir yıl içerisinde hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun medeni duruma göre dağılımı

Son bir yıl içinde herhangi bir şiddet türüne maruz kalan katılımcıları medeni duruma göre incelediğimizde, bekar katılımcıların evli katılımcılardan daha yüksek oranda şiddete maruz kaldıklarını görüyoruz. Son bir yıl içerisinde şiddete maruz kalmadığını belirten bekar katılımcıların oranı %12,9 iken; evli katılımcılarda bu oran %19,7'dir. Bununla birlikte, son bir yıl içinde 11 ve daha fazla şiddete maruz kaldığını belirten bekar katılımcı oranı %14,1; evli katılımcılarda ise bu oran %11,7'dir.

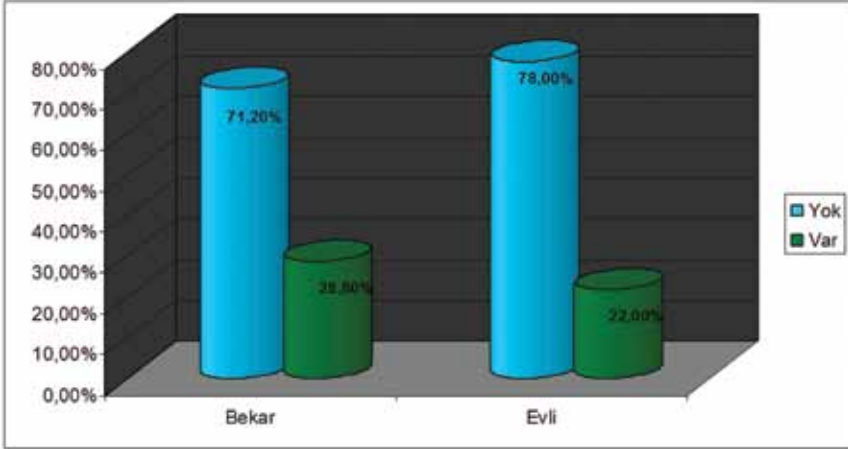
3.5.3.2. Medeni Durum ve Fiziksel Şiddet

Tablo 50. Fiziksel şiddetin medeni duruma göre dağılımı

		Fiziksel Şiddet			Toplam
		Yok	Var		
Medeni Durum	Bekar	f	158	64	222
		%	71,2%	28,8%	100,0%
Medeni Durum	Evli	f	542	153	695
		%	78,0%	22,0%	100,0%
Toplam		f	700	217	917
		%	76,3%	23,7%	100,0%

$\chi=4,325$, $p=0,038$

Şekil 42. Fiziksel şiddetin medeni duruma göre dağılımı

Fiziksel şiddet yaşama durumu, medeni duruma göre karşılaştırıldığında; bekar katılımcıların fiziksel şiddete evli katılımcılardan daha fazla maruz kaldıklarını görüyoruz. Fiziksel şiddete maruz kalan bekar katılımcıların oranı %28,8 iken, bu oran evlilerde %22'dir.

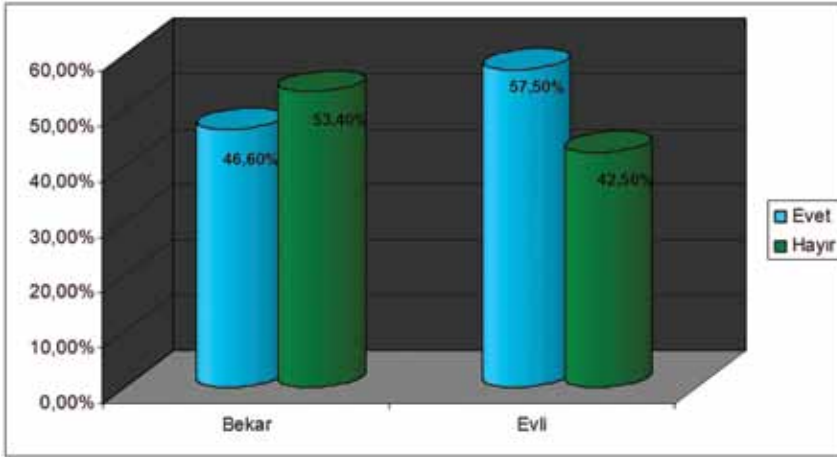
3.5.3.3. Medeni Durum ve Şiddet Eğitimi

Tablo 51. Şiddet olayı meydana geldiğinde nasıl davranmanız gerektiği ile ilgili herhangi bir eğitim aldınız mı medeni duruma göre dağılımı

		Şiddet olayı meydana geldiğinde nasıl davranmanız gerektiği ile ilgili herhangi bir eğitim aldınız mı?			
			Evet	Hayır	Toplam
Medeni Durum	Bekar	f	102	117	219
		%	46,6%	53,4%	100,0%
Medeni Durum	Evli	f	397	293	690
		%	57,5%	42,5%	100,0%
Toplam		f	499	410	909
		%	54,9%	45,1%	100,0%

$\chi=8,066, p=0,005$

Şekil 43. Şiddet olayı meydana geldiğinde nasıl davranmanız gerektiği ile ilgili herhangi bir eğitim aldınız mı medeni duruma göre dağılımı

Şiddet olayı meydana geldiğinde nasıl davranması gerektiğiyle ilgili bir eğitim alanların, medeni duruma göre farklılaştığını görüyoruz. Evli katılımcılar, bu konularda bekar katılımcılardan daha yüksek oranda eğitim aldıklarını belirtmişlerdir(%57,5). Buna karşın, bekar katılımcıların oranı %46,6'da kalmıştır. **Şiddetle başa çıkma yöntem ve teknikleri konulu eğitimler, tüm sağlık çalışanlarına verilmelidir.**

3.5.4. Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırmalar

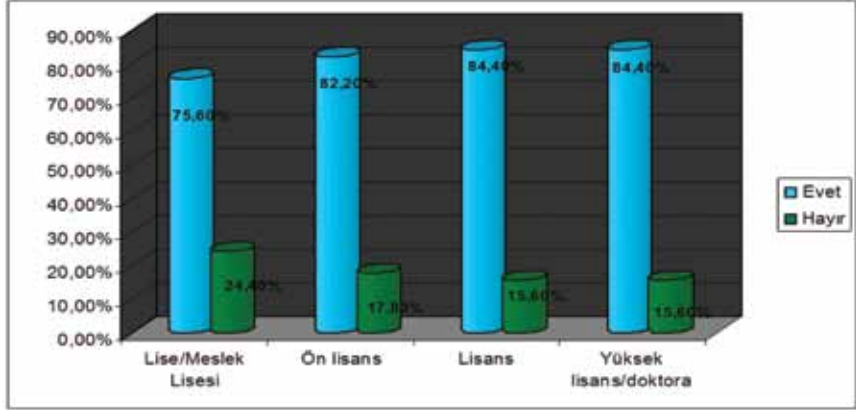
3.5.4.1. Eğitim Durumu ve Şiddet Endişesi

Tablo 52. Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda bir endişe yaşıyor musunuz sorusunun eğitim durumuna göre dağılımı

		Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda bir endişe yaşıyor musunuz?			
		Evet	Hayır	Toplam	
Eğitim Durumu	Lise/Meslek Lisesi	f	195	63	258
		%	75,6%	24,4%	100,0%
	Ön lisans	f	375	81	456
		%	82,2%	17,8%	100,0%
	Lisans	f	401	74	475
		%	84,4%	15,6%	100,0%
	Yüksek lisans/doktora	f	92	17	109
		%	84,4%	15,6%	100,0%
Toplam	f	1063	235	1298	
	%	81,9%	18,1%	100,0%	

$\chi=9,479$, $p=0,024$

Şekil 44. Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda bir endişe yaşıyor musunuz sorusunun eğitim durumuna göre dağılımı

“Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda bir endişe yaşıyor musunuz?” sorusu, eğitim durumuna göre karşılaştırıldığında, yukarıdaki tablo elde edilmektedir. Sağlık çalışanları, mesleklerini yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda yoğun bir endişe yaşamaktadırlar. Bununla birlikte, lise/meslek lisesi mezunlarının şiddetle karşı karşıya gelme endişesini diğer gruplardan daha düşük oranda yaşadığını görüyoruz. (%75,60) **Tablodan yola çıkarak, eğitim durumu yükseldikçe, şiddetle karşı karşıya gelme endişesinin de arttığını söyleyebiliriz.**

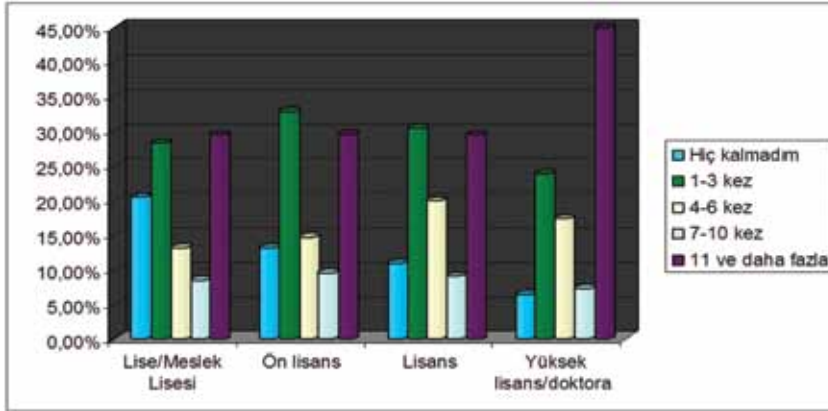
3.5.4.2. Eğitim Durumu ve Meslek Hayatı Boyunca Şiddetle Karşılaşma

Tablo 53. Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun eğitim durumuna göre dağılımı

		Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı?					Toplam	
		Hiç kalmadım	1-3 kez	4-6 kez	7-10 kez	11 ve daha fazla		
Eğitim Durumu	Lise/Meslek Lisesi	f	53	73	34	22	76	258
		%	20,5%	28,3%	13,2%	8,5%	29,5%	100,0%
	Ön lisans	f	60	150	67	44	135	456
		%	13,2%	32,9%	14,7%	9,6%	29,6%	100,0%
	Lisans	f	52	145	95	43	140	475
		%	10,9%	30,5%	20,0%	9,1%	29,5%	100,0%
	Yüksek lisans/doktora	f	7	26	19	8	49	109
		%	6,4%	23,9%	17,4%	7,3%	45,0%	100,0%
	Toplam	f	172	394	215	117	400	1298
		%	13,3%	30,4%	16,6%	9,0%	30,8%	100,0%

$\chi=33,461$, $p=0,001$

Şekil 45. Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun eğitim durumuna göre dağılımı

“Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı?” sorusu, eğitim durumuna göre farklılık göstermektedir. Tablo incelendiğinde, eğitim durumu yükseldikçe, şiddetle karşılaşma durumu da artmaktadır. Lise/meslek lisesi mezunlarının %20,5’i, meslek hayatları boyunca hiç şiddete maruz kalmadıklarını belirtirken, bu oran ön lisans mezunlarında %13,2, lisans mezunlarında %10,9 ve yüksek lisans/doktora mezunlarında ise %6,4’dür. Bu verilerden, eğitim durumu yüksek olan katılımcıların şiddete daha fazla maruz kaldıklarını söyleyebiliriz.

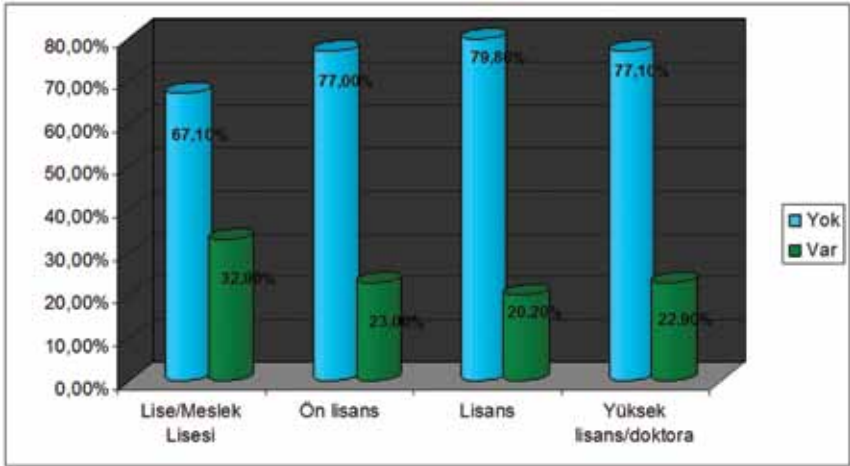
3.5.4.3. Eğitim Durumu ve Fiziksel Şiddet

Tablo 54. Fiziksel Şiddetin eğitim durumuna göre dağılımı

Eğitim Durumu		Fiziksel Şiddet		Toplam
		Yok	Var	
Lise/Meslek Lisesi	f	112	55	167
	%	67,1%	32,9%	100,0%
On lisans	f	238	71	309
	%	77,0%	23,0%	100,0%
Lisans	f	288	73	361
	%	79,8%	20,2%	100,0%
Yüksek lisans/doktora	f	64	19	83
	%	77,1%	22,9%	100,0%
Toplam	f	702	218	920
	%	76,3%	23,7%	100,0%

$\chi=10,411$, $p=0,015$

Şekil 46. Fiziksel Şiddetin eğitim durumuna göre dağılımı

Eğitim durumu ve fiziksel şiddete maruz kalma verileri karşılaştırıldığında, lise/meslek lisesi mezunlarının, diğer eğitim seviyesindeki katılımcılara göre daha yüksek oranda fiziksel şiddete maruz kaldıklarını görmekteyiz. (%32,9) Lise üstü eğitim durumundaki katılımcıların ise görece aynı düzeyde fiziksel şiddete maruz kaldıklarını görmekteyiz. Ön lisans mezunları %23, lisans mezunları %20,2 ve yüksek lisans/doktora mezunları %22,9 oranında şiddete maruz kaldıklarını belirtmişlerdir.

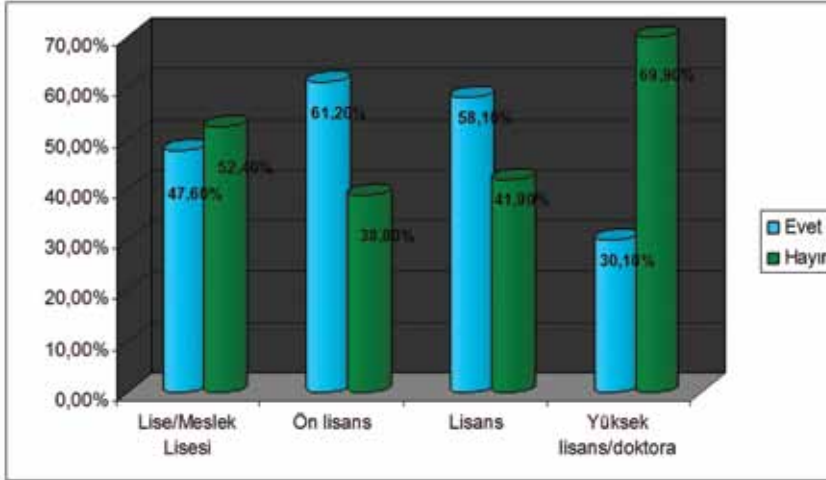
3.5.4.4. Eğitim Durumu ve Şiddet Eğitimi

Tablo 55. Şiddet olayı meydana geldiğinde nasıl davranmanız gerektiği ile ilgili herhangi bir eğitim aldınız mı sorusunun eğitim durumuna göre dağılımı

		Şiddet olayı meydana geldiğinde nasıl davranmanız gerektiği ile ilgili herhangi bir eğitim aldınız mı?		
		Evet	Hayır	Toplam
Eğitim Durumu	Lise/Meslek Lisesi	f 79	87	166
		% 47,6%	52,4%	100,0%
	Ön lisans	f 188	119	307
		% 61,2%	38,8%	100,0%
	Lisans	f 207	149	356
		% 58,1%	41,9%	100,0%
	Yüksek lisans/doktora	f 25	58	83
		% 30,1%	69,9%	100,0%
	Toplam	f 499	413	912
		% 54,7%	45,3%	100,0%

$\chi=30,626, p=0,000$

Şekil 47. Şiddet olayı meydana geldiğinde nasıl davranmanız gerektiği ile ilgili herhangi bir eğitim aldınız mı sorusunun eğitim durumuna göre dağılımı

Eğitim durumu ile “Şiddet karşısında nasıl davranılması gerektiği konusunda bir eğitim aldınız mı?” sorusu karşılaştırıldığında, yüksek lisans/doktora mezunlarında bu tür eğitimler alma oranının diğer gruplardan daha düşük olduğunu görmekteyiz.

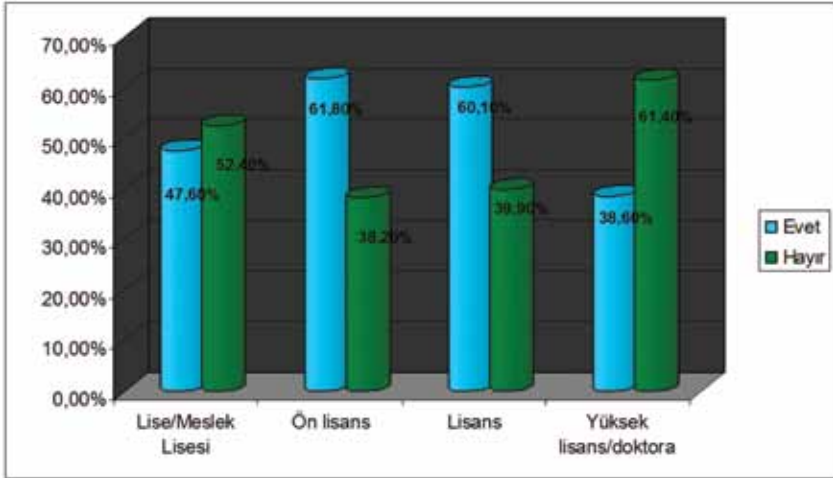
3.5.4.5. Eğitim Durumu ve Şiddeti Rapor Etme

Tablo 56. Bu tür şiddet olaylarını nasıl rapor edeceğiniz konusunda bilgilendirildiniz mi sorusunun eğitim durumuna göre dağılımı

		Bu tür şiddet olaylarını nasıl rapor edeceğiniz konusunda bilgilendirildiniz mi?		
		Evet	Hayır	Toplam
Eğitim Durumu	Lise/Meslek Lisesi	f 78	86	164
		% 47,6%	52,4%	100,0%
	Ön lisans	f 186	115	301
		% 61,8%	38,2%	100,0%
	Lisans	f 214	142	356
		% 60,1%	39,9%	100,0%
	Yüksek lisans/doktora	f 32	51	83
		% 38,6%	61,4%	100,0%
	Toplam	f 510	394	904
		% 56,4%	43,6%	100,0%

$\chi=21,518, p=0,000$

Şekil 48. Bu tür şiddet olaylarını nasıl rapor edeceğiniz konusunda bilgilendirildiniz mi sorusunun eğitim durumuna göre dağılımı

Şiddet olaylarını nasıl rapor edecekleri konusunda bilgilendirilme, eğitim durumuna göre farklılaşmaktadır. Yüksek lisans/doktora mezunlarının konuya ilgili bilgilendirilme düzeyleri, diğer gruplardan düşüktür(%38,6). Bununla birlikte bilgilendirilme düzeyi yüksek gruplar; ön lisans(%61,8) ve lisans (%60,10) olarak gözükmektedir.

3.5.5. Haftalık Çalışma Süresine Göre Karşılaştırmalar

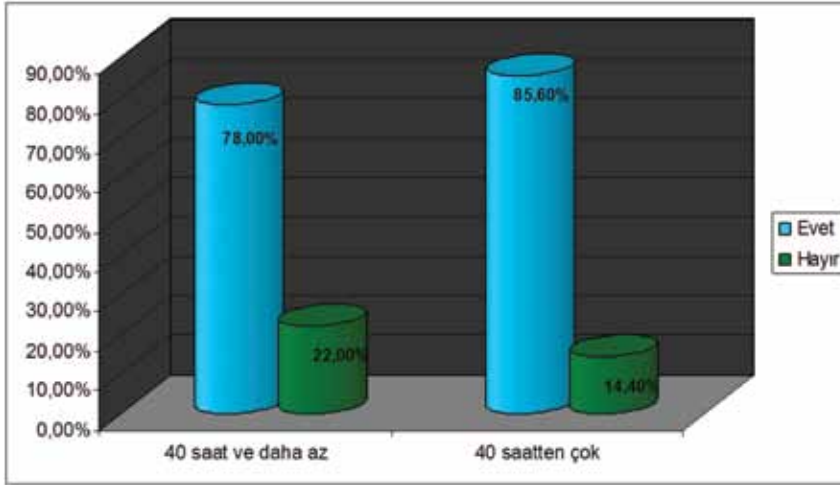
3.5.5.1. Haftalık Çalışma Süresi ve Şiddet Endişesi

Tablo 57. Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda bir endişe yaşıyor musunuz sorusunun haftalık çalışma süresine göre dağılımı

		Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda bir endişe yaşıyor musunuz?			
			Evet	Hayır	Toplam
Çalışma Süresi	40 saat ve daha az	f	479	135	614
		%	78,0%	22,0%	100,0%
40 saatten çok		f	530	89	619
		%	85,6%	14,4%	100,0%
Toplam		f	1009	224	1233
		%	81,8%	18,2%	100,0%

$\chi=12,004, p=0,001$

Şekil 49. Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda bir endişe yaşıyor musunuz sorusunun haftalık çalışma süresine göre dağılımı

“Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya kalma konusunda endişe yaşıyor musunuz?” sorusu, haftalık çalışma süresine göre farklılık göstermektedir. Çalışma süresindeki artış, şiddetle karşı karşıya gelme endişesini de artırmaktadır. Haftalık 40 saat ve daha az çalışan katılımcıların şiddetle karşı karşıya gelme endişesi %78 iken; bu oran haftalık 40 saatten fazla çalışanlarda %85,6’ya yükselmektedir.

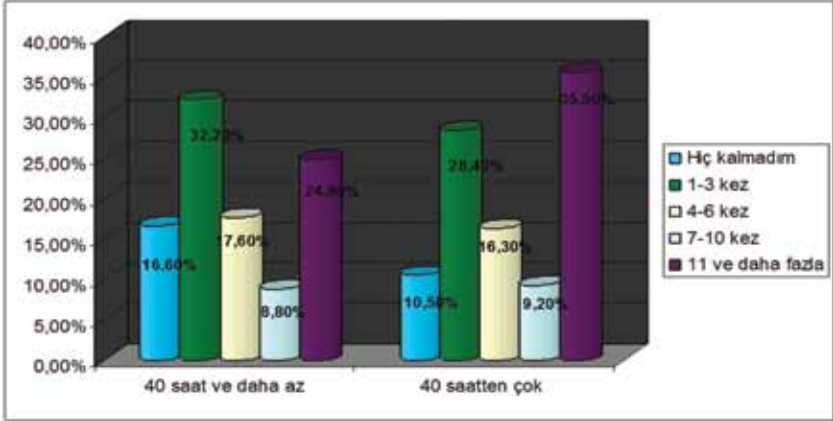
3.5.5.2. Haftalık Çalışma Süresi ve Meslek Hayatı Boyunca Şiddetle Karşılaşma

Tablo 58. Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun haftalık çalışma süresine göre dağılımı

		Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı?						
		Hiç kalmadım	1-3 kez	4-6 kez	7-10 kez	11 ve daha fazla	Toplam	
Çalışma Süresi	40 saat ve daha az	f	102	198	108	54	152	614
		%	16,6%	32,2%	17,6%	8,8%	24,8%	100,0%
Çalışma Süresi	40 saatten çok	f	65	176	101	57	220	619
		%	10,5%	28,4%	16,3%	9,2%	35,5%	100,0%
Toplam		f	167	374	209	111	372	1233
		%	13,5%	30,3%	17,0%	9,0%	30,2%	100,0%

$\chi^2=22,217, p=0,000$

Şekil 50. Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun haftalık çalışma süresine göre dağılımı

Meslek hayatı boyunca herhangi bir şiddete maruz kalma durumu, çalışma süresine göre farklılık göstermektedir. Haftada 40 saat ve daha az çalıştığını belirten katılımcıların, meslek hayatları boyunca hiç şiddete maruz kalmama oranı %16,6 iken; bu oran haftada 40 saatten fazla çalıştığını belirten katılımcılarda %10,5’de kalmaktadır. Yine, 11 ve daha fazla şiddete maruz kaldığını belirten 40 saat ve daha az çalışan katılımcı oranı %24,8 iken, bu oran 40 saat ve üzerinde %35,5’e yükselmektedir. **Bu verilerden yola çıkarak, yüksek çalışma saatlerinin şiddete maruz kalma olasılığını artırdığını söyleyebiliriz.**

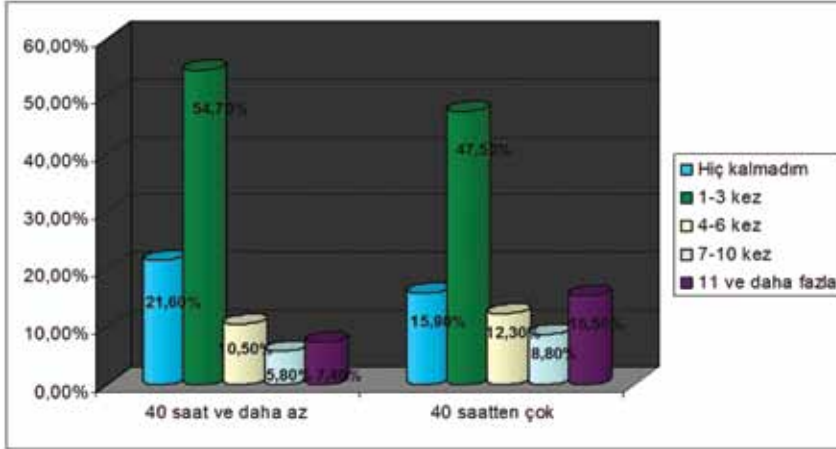
3.5.5.3. Haftalık Çalışma Süresi ve Son Bir Yıl İçinde Şiddetle Karşılaşma

Tablo 59. Son bir yıl içerisinde hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun haftalık çalışma süresine göre dağılımı

		Son bir yıl içerisinde hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı?						
		Hiç kalmadım	1-3 kez	4-6 kez	7-10 kez	11 ve daha fazla	Toplam	
Çalışma Süresi	40 saat ve daha az	f 111	281	54	30	38	514	
		% 21,6%	54,7%	10,5%	5,8%	7,4%	100,0%	
Çalışma Süresi	40 saatten çok	f 88	263	68	49	86	554	
		% 15,9%	47,5%	12,3%	8,8%	15,5%	100,0%	
Toplam		f 199	544	122	79	124	1068	
		% 18,6%	50,9%	11,4%	7,4%	11,6%	100,0%	

$\chi^2=26,550, p=0,000$

Şekil 51. Son bir yıl içerisinde hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun haftalık çalışma süresine göre dağılımı

“Son bir yıl içerisinde hiç sözel, fiziksel ya da cinsel tacize maruz kaldınız mı?” sorusu ile haftalık çalışma süresi karşılaştırıldığında tablo yukarıdaki gibidir. 40 saatten az çalışanlarda, son bir yıl içerisinde hiç şiddete maruz kalmadığını belirtenlerin oranı %21,6 iken; bu oran haftalık 40 saatten fazla çalıştığını belirtenlerde %15,9’a düşmektedir. **Yine tablo genel olarak incelendiğinde, haftalık çalışma saati arttıkça, şiddete maruz kalma sıklığının da arttığını görmekteyiz.** Haftalık 40 saatten az çalışıyorum diyen katılımcıların, son bir yıl içerisinde 11 ve daha fazla kez şiddetle karşılaşma oranları %7,4 iken bu oran haftalık 40 saatten fazla çalışanlarda %15,5’e yükselmiştir.

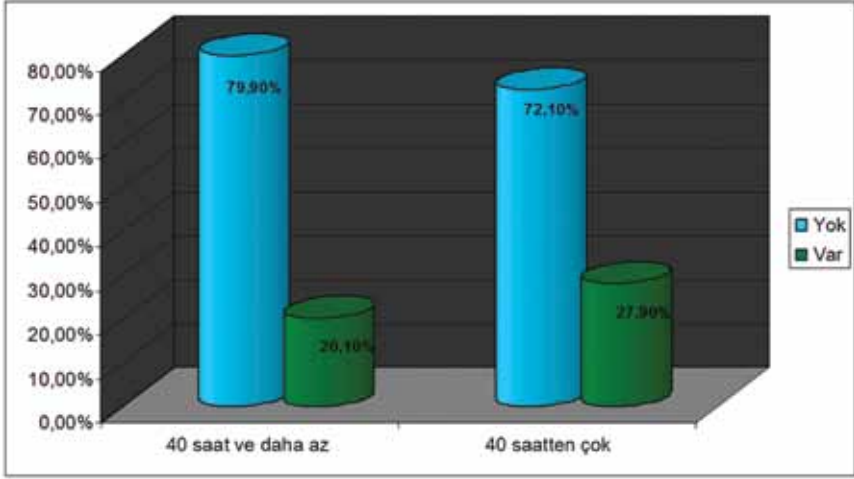
3.5.5.4. Haftalık Çalışma Süresi ve Fiziksel Şiddet

Tablo 60. Fiziksel şiddetin haftalık çalışma süresine göre dağılımı

			Fiziksel Şiddet		Toplam
			Yok	Var	
Çalışma Süresi	40 saat ve daha az	f	322	81	403
		%	79,9%	20,1%	100,0%
	40 saatten çok	f	336	130	466
		%	72,1%	27,9%	100,0%
Toplam		f	658	211	869
		%	75,7%	24,3%	100,0%

$$\chi=7,147, p=0,008$$

Şekil 52. Fiziksel Şiddetin haftalık çalışma süresine göre dağılımı

Son bir yıl içinde maruz kalman fiziksel şiddet, haftalık çalışma süresine göre farklılık göstermektedir. Haftada 40 saat ve daha az çalışanlarda fiziksel şiddete maruz kalma yüzdesi %20,10 iken; bu oran haftada 40 saatten fazla çalışanlarda %27,9'a yükselmektedir. **Çalışma süresindeki artışın, fiziksel şiddeti arttırdığı söylenebilir.**

3.5.6. Nöbet Tutma Durumuna Göre Karşılaştırmalar

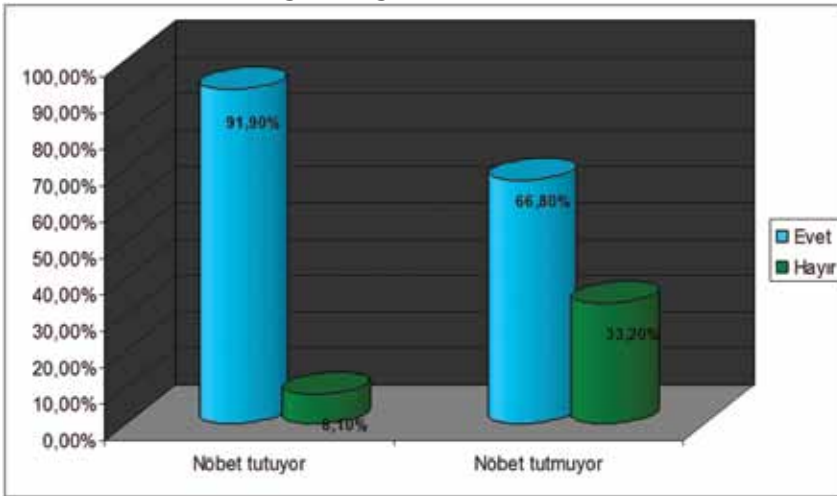
3.5.6.1. Nöbet ve Şiddet Endişesi

Tablo 61. Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda bir endişe yaşıyor musunuz sorusunun nöbet tutma durumuna göre dağılımı

		Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda bir endişe yaşıyor musunuz?			Toplam
		Evet	Hayır		
Nöbet Tutma	Evet	f	718	63	781
		%	91,9%	8,1%	100,0%
Nöbet Tutma	Hayır	f	342	170	512
		%	66,8%	33,2%	100,0%
Toplam		f	1060	233	1293
		%	82,0%	18,0%	100,0%

$\chi^2=132,272, p=0,000$

Şekil 53. Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda bir endişe yaşıyor musunuz sorusunun nöbet tutma durumuna göre dağılımı

Görevini yerine getirirken, şiddetle karşı karşıya gelme konusunda endişe yaşayıp yaşamama durumu, nöbet tutma durumuna göre farklılık göstermektedir. Nöbet tutmayanlarda, görev esnasında şiddetle karşı karşıya gelme konusunda yaşanan endişe oranı %66,8 iken; bu oran nöbet tutanlarda %91,9'a yükselmektedir. **Çalışma süresinde olduğu gibi, nöbet sayısındaki artışın şiddetle karşılaşma endişesini artırdığını söylemek mümkündür.**

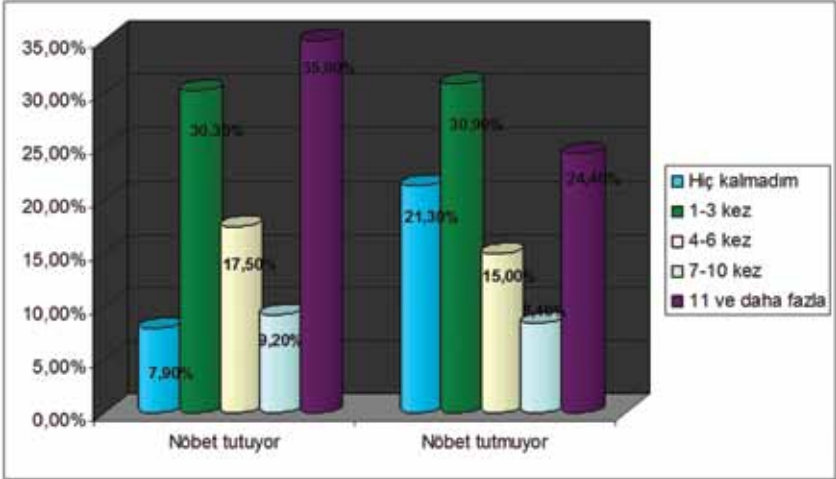
3.5.6.2. Nöbet ve Meslek Hayatı Boyunca Şiddetle Karşılaşma

Tablo 62. Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun nöbet tutma durumuna göre dağılımı

		Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı?						
		Hiç kalmadım	1-3 kez	4-6 kez	7-10 kez	11 ve daha fazla	Toplam	
Nöbet Tutma	Evet	f 62	237	137	72	273	781	
	%	7,9%	30,3%	17,5%	9,2%	35,0%	100,0%	
Hayır	f 109	158	77	43	125	512		
	%	21,3%	30,9%	15,0%	8,4%	24,4%	100,0%	
Toplam	f 171	395	214	115	398	1293		
	%	13,2%	30,5%	16,6%	8,9%	30,8%	100,0%	

$\chi=54,274, p=0,000$

Şekil 54. Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun nöbet tutma durumuna göre dağılımı

“Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddet türlerinden birine maruz kaldınız mı?” sorusu, nöbet tutma durumuna göre farklılık göstermektedir. Nöbet tutmayanlarda, meslek hayatı boyunca herhangi bir şiddet türüne maruz kalmayanların oranı %21,3 iken; bu oran nöbet tutanlarda %7,9'a gerilemektedir. Yine meslek hayatı boyunca 11 kez ve daha fazla şiddete maruz kaldığını belirten katılımcıların oranı, nöbet tutanlarda tutmayanlara oranla daha yüksek görülmektedir. Nöbet tutanlarda %35, nöbet tutmayanlarda ise %24,4.

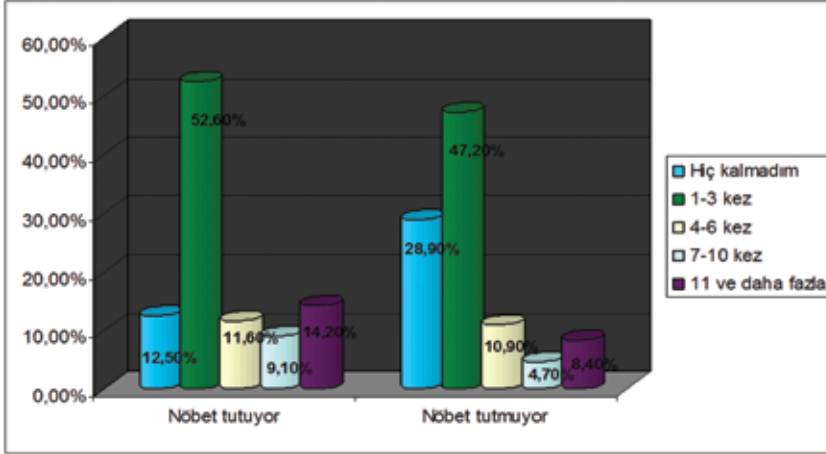
3.5.6.3. Nöbet ve Son Bir Yıl İçinde Şiddetle Karşılaşma

Tablo 63. Son bir yıl içerisinde hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun nöbet tutma durumuna göre dağılımı

		Son bir yıl içerisinde hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı?					
		Hiç kalmadım	1-3 kez	4-6 kez	7-10 kez	11 ve daha fazla	Toplam
Nöbet Tutma	Evet	f 90	378	83	65	102	718
	%	12,5%	52,6%	11,6%	9,1%	14,2%	100,0%
Hayır	f 117	191	44	19	34	405	
	%	28,9%	47,2%	10,9%	4,7%	8,4%	100,0%
Toplam	f 207	569	127	84	136	1123	
	%	18,4%	50,7%	11,3%	7,5%	12,1%	100,0%

$\chi=53,026$, $p=0,000$

Şekil 55. Son bir yıl içerisinde hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun nöbet tutma durumuna göre dağılımı

Son bir yıl içerisinde herhangi bir şiddet türüne maruz kalanlar, nöbet tutma durumuna göre farklılık göstermektedir. Nöbet tutmayanlarda, son bir yıl içinde herhangi bir şiddet türüne maruz kalmama oranı %28,9 iken; bu oran nöbet tutanlarda %12,5'e düşmektedir. Nöbet tutanlarda son bir yıl içinde 11 ve daha fazla şiddete maruz kalma oranı %14,2 iken; bu oran nöbet tutmayanlarda %8,4'dür. Diğer şiddet sıklığı aralıklarına bakıldığında, bütün aralıklarda nöbet tutanların, nöbet tutmayanlara oranla daha fazla şiddete maruz kaldığını görüyoruz. **Bu bulgulardan, nöbetin şiddet riskini artırdığını, şiddet olaylarının nöbet esnasında daha fazla meydana geldiğini söyleyebiliriz.**

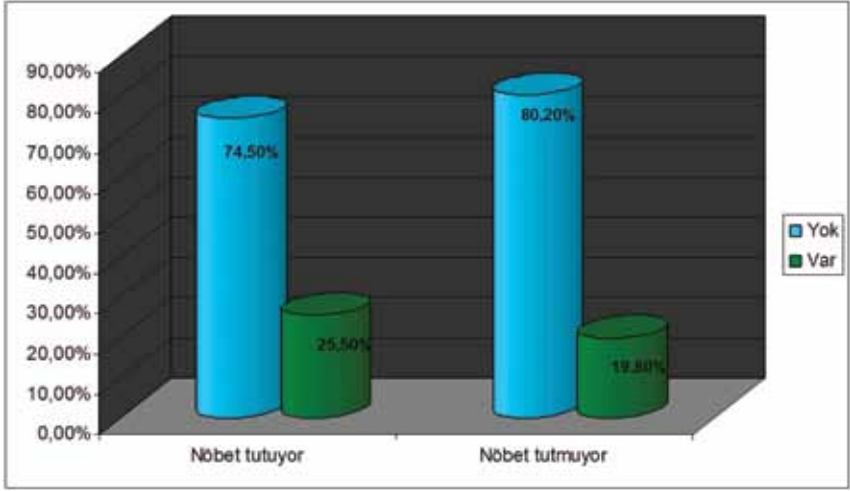
3.5.6.4. Nöbet ve Fiziksel Şiddet

Tablo 64. Fiziksel Şiddetin nöbet tutma durumuna göre dağılımı

			Fiziksel Şiddet		Toplam
			Yok	Var	
Nöbet Tutma	Evet	f	468	160	628
		%	74,5%	25,5%	100,0%
	Hayır	f	231	57	288
		%	80,2%	19,8%	100,0%
Toplam		f	699	217	916
		%	76,3%	23,7%	100,0%

$$\chi=3,531, p=0,035$$

Şekil 56. Fiziksel Şiddetin nöbet tutma durumuna göre dağılımı

Son bir yıl içinde fiziksel şiddete maruz kalma, nöbet tutma durumuna göre farklılık göstermektedir. Son bir yıl içinde fiziksel şiddete maruz kalma oranı nöbet tutanlarda %25,5, nöbet tutmayanlarda %19,8'dir.

Diğer şiddet türlerinde nöbet tutma, çalışma saati gibi etkenlerin risk faktörü olarak gözükmemesi; ancak fiziksel şiddette birer risk faktörü haline gelmeleri dikkat çekicidir. Bu bağlamda, fiziksel şiddeti artırıcı risk faktörleri arasında nöbet tutma/nöbet sayısı, mesai saatlerinin fazla olması, eğitim durumu, cinsiyet, medeni durum, çalıştığı birim,

meslekte geçen süre, meslek, hizmet sınıfı gibi faktörler olduğu gözlenmektedir. Bu faktörlerin psikolojik/sözel ya da cinsel şiddeti etkilemediği, diğer bir deyişle, fiziksel şiddet dışındaki şiddet türlerinin her birimde, her meslekten, herhangi bir zaman diliminde meydana geldiği bilgisi ortaya çıkmaktadır. Ancak bu bilgi, fiziksel şiddetin dışındaki şiddet türlerinin gerçekleşmediği ya da az gerçekleştiği algısını uyandırmamalıdır. Araştırmamız kapsamında, sağlık çalışanlarına yönelik şiddetin her türünün yüksek oranda gözlemlendiği, psikolojik/sözel ve cinsel şiddetin herhangi bir faktörle bağlı olarak değişmediği, ancak fiziksel şiddetin yukarıda belirttiğimiz faktörlere bağlı olarak daha da arttığını söyleyebiliriz.

3.5.7. Meslekte Geçen Süreye Göre Karşılaştırmalar

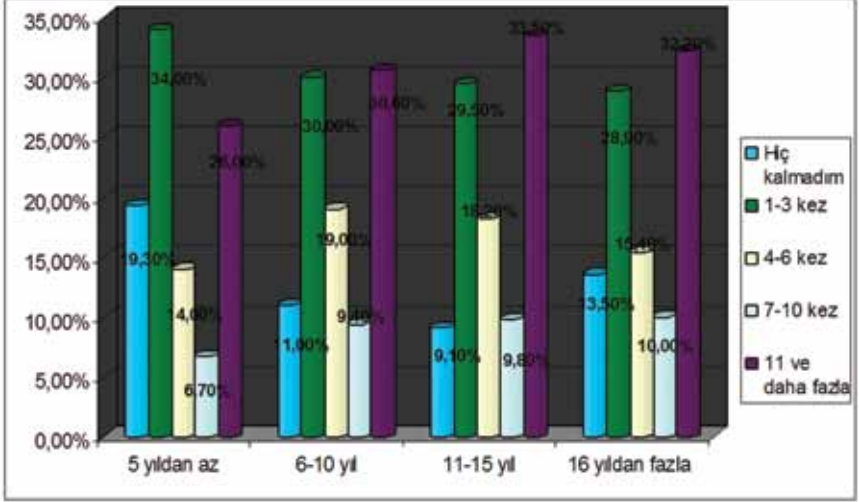
3.5.7.1. Meslekte Geçen Süre ve Meslek Hayatı Boyunca Şiddetle Karşılaşma

Tablo 65. Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun meslekte geçen süreye göre dağılımı

		Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı?						
			Hiç kalmadım	1-3 kez	4-6 kez	7-10 kez	11 ve daha fazla	Toplam
Meslekte Geçen Süre	5 yıldan az	f	55	97	40	19	74	285
		%	19,3%	34,0%	14,0%	6,7%	26,0%	100,0%
	6-10 yıl	f	34	93	59	29	95	310
		%	11,0%	30,0%	19,0%	9,4%	30,6%	100,0%
	11-15 yıl	f	25	81	50	27	92	275
	%	9,1%	29,5%	18,2%	9,8%	33,5%	100,0%	
	16 yıldan fazla	f	58	124	66	43	138	429
	%	13,5%	28,9%	15,4%	10,0%	32,2%	100,0%	
Toplam		f	172	395	215	118	399	1299
		%	13,2%	30,4%	16,6%	9,1%	30,7%	100,0%

$$\chi^2=22,897 \text{ p}=0,029$$

Şekil 57. Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun meslekte geçen süreye göre dağılımı

“Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı?” sorusu meslekte geçen süreye göre farklılık göstermektedir. En fazla şiddete maruz kalan grubun 11-15 yıldır meslekte olan grup olması dikkat çekicidir. Meslekte geçen süre düştükçe, şiddete maruz kalma riskinin azalması beklenirken, tabloda da anlaşılacağı gibi durum bu şekilde değildir. Bu durumda yetkili mercilerce yıllara göre sağlık politikalarında yapılan değişiklikler tespit edilerek, şiddeti artıran unsurlar üzerinde yeniden yapılandırma ya gidilmelidir.

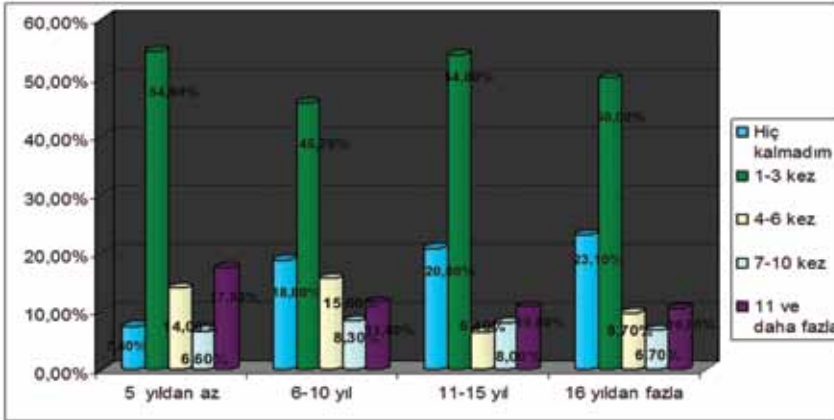
3.5.7.2. Meslekte Geçen Süre ve Son Bir Yıl İçinde Şiddetle Karşılaşma

Tablo 66. Son bir yıl içerisinde hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun meslekte geçen süreye göre dağılımı

		Son bir yıl içerisinde hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı?					Toplam	
		Hiç kalmadım	1-3 kez	4-6 kez	7-10 kez	11 ve daha fazla		
5 yıldan az	f	17	125	32	15	40	229	
	%	7,4%	54,6%	14,0%	6,6%	17,5%	100,0%	
6-10 yıl	f	52	126	43	23	32	276	
	%	18,8%	45,7%	15,6%	8,3%	11,6%	100,0%	
11-15 yıl	f	52	135	16	20	27	250	
	%	20,8%	54,0%	6,4%	8,0%	10,8%	100,0%	
16 yıldan fazla	f	86	186	36	25	39	372	
	%	23,1%	50,0%	9,7%	6,7%	10,5%	100,0%	
Toplam		f	207	572	127	83	1127	
		%	18,4%	50,8%	11,3%	7,4%	12,2%	100,0%

$\chi^2=42,584$ $p=0,000$

Şekil 58. Son bir yıl içerisinde hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun meslekte geçen süreye göre dağılımı

“Son bir yıl içinde hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı?” sorusu, meslekte geçen süreye göre farklılık göstermektedir. Genel olarak tablo incelendiğinde, meslekte geçen süre azaldıkça, şiddetin meydana gelme riskinin arttığını görüyoruz. 5 yıl ve daha az süredir meslekte olan katılımcıların, son bir yılda sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kalmayanların oranı %7,4, 11 ve daha fazla kez şiddete maruz kaldım diyenlerin oranı ise %17,5 iken; bu oranlar meslek hayatı 16 yıl ve daha fazla olanlarda sırasıyla %23,1 ve %10,5 olarak hesaplanmıştır. **Meslekte yeni olan genç sağlık çalışanlarının, şiddeti önleme ile ilgili alacakları eğitimler, çalışanların şiddete maruz kalma riskini azaltacaktır.**

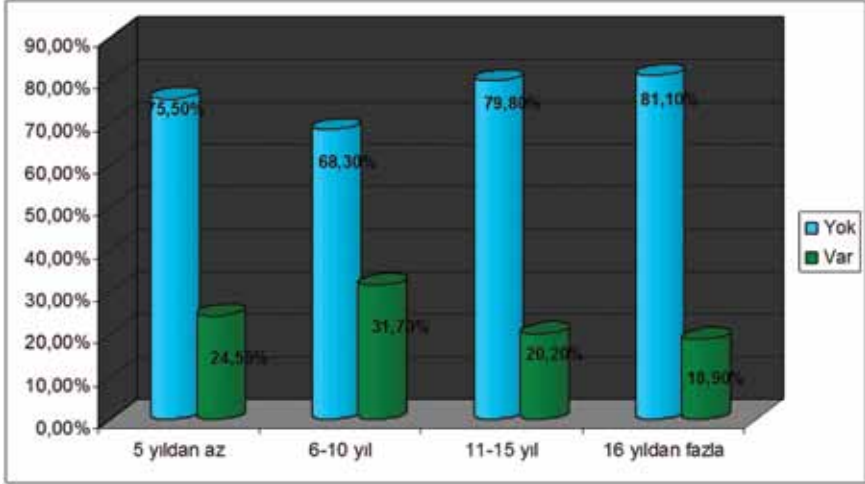
3.5.7.3. Meslekte Geçen Süre ve Fiziksel Şiddet

Tablo 67. Fiziksel Şiddetin meslekte geçen süreye göre dağılımı

Meslekte Geçen Süre		f	Fiziksel Şiddet		Toplam
			Yok	Var	
5 yıldan az	f	160	52	212	
	%	75,5%	24,5%	100,0%	
6-10 yıl	f	153	71	224	
	%	68,3%	31,7%	100,0%	
11-15 yıl	f	158	40	198	
	%	79,8%	20,2%	100,0%	
16 yıldan fazla	f	232	54	286	
	%	81,1%	18,9%	100,0%	
Toplam	f	703	217	920	
	%	76,4%	23,6%	100,0%	

$\chi=13,050$ $p=0,005$

Şekil 59. Fiziksel Şiddetin meslekte geçen süreye göre dağılımı

Fiziksel şiddete uğrama sıklığı, meslekte geçen süreye göre farklılık göstermektedir. 6-10 yıldır meslekte olan katılımcıların, fiziksel şiddete uğrama oranları diğer gruplardan daha yüksektir(%31,7). Bununla birlikte, fiziksel şiddete en düşük oranda maruz kalan grup, 16 yıldan fazla süredir meslekte olan grup olarak görülmektedir(%18,9).

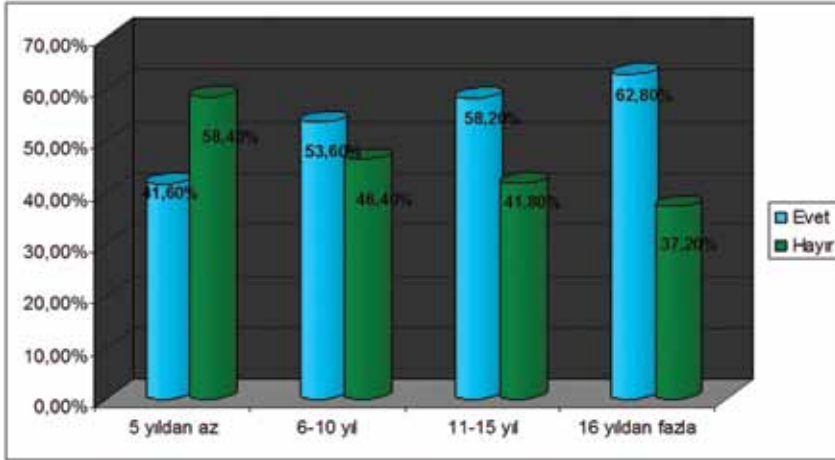
3.5.7.4. Meslekte Geçen Süre ve Şiddet Eğitimi

Tablo 68. Şiddet olayı meydana geldiğinde nasıl davranmanız gerektiği ile ilgili herhangi bir eğitim aldınız mı sorusunun meslekte geçen süreye göre dağılımı

		Şiddet olayı meydana geldiğinde nasıl davranmanız gerektiği ile ilgili herhangi bir eğitim aldınız mı?			Toplam
		Evet	Hayır		
Meslekte Geçen Süre	5 yıldan az	f	87	122	209
		%	41,6%	58,4%	100,0%
	6-10 yıl	f	119	103	222
		%	53,6%	46,4%	100,0%
	11-15 yıl	f	114	82	196
		%	58,2%	41,8%	100,0%
	16 yıldan fazla	f	179	106	285
		%	62,8%	37,2%	100,0%
Toplam	f	499	413	912	
	%	54,7%	45,3%	100,0%	

$\chi^2=23,032$ $p=0,000$

Şekil 60. Şiddet olayı meydana geldiğinde nasıl davranmanız gerektiği ile ilgili herhangi bir eğitim aldınız mı sorusunun meslekte geçen süreye göre dağılımı

“Şiddet olayı meydana geldiğinde nasıl davranmanız gerektiği konusunda herhangi bir eğitim aldınız mı?” sorusu, meslekte geçen süreye göre farklılık göstermektedir. Meslekte geçen süre arttıkça şiddet esnasında nasıl davranmaları gerektiği konusunda eğitim alanların oranı da artmaktadır. Konuyla ilgili olarak her çalışana eğitim verilmelidir. Şiddet esnasında nasıl davranmalarıyla ilgili eğitim alan 5 yıldan az süredir meslekte olan katılımcıların oranı %41,6 iken, bu oran 16 yıldan fazla olan grupta %62,8 olarak hesaplanmıştır.

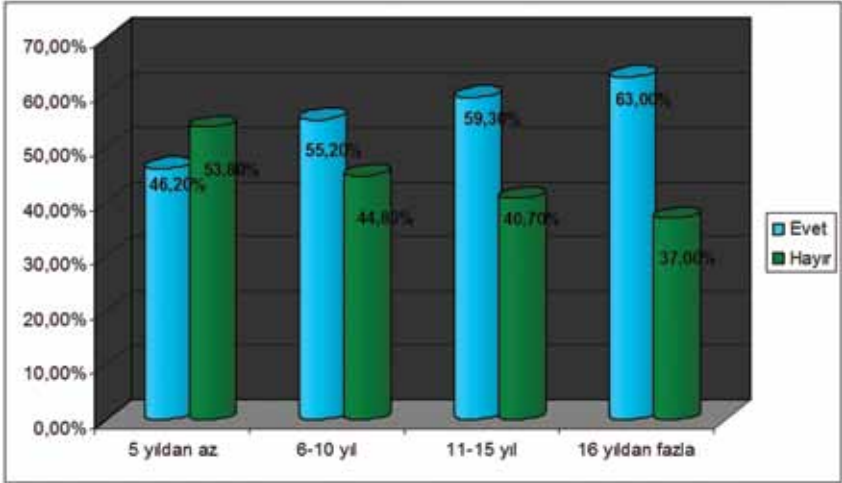
3.5.7.5. Meslekte Geçen Süre ve Şiddeti Rapor Etme

Tablo 69. Bu tür şiddet olaylarını nasıl rapor edeceğiniz konusunda bilgilendirildiniz mi sorusunun meslekte geçen süreye göre dağılımı

		Bu tür şiddet olaylarını nasıl rapor edeceğiniz konusunda bilgilendirildiniz mi?			
		Evet	Hayır	Toplam	
Meslekte Geçen Süre	5 yıldan az	f	96	112	208
		%	46,2%	53,8%	100,0%
	6-10 yıl	f	122	99	221
		%	55,2%	44,8%	100,0%
	11-15 yıl	f	115	79	194
		%	59,3%	40,7%	100,0%
	16 yıldan fazla	f	177	104	281
		%	63,0%	37,0%	100,0%
Toplam		f	510	394	904
		%	56,4%	43,6%	100,0%

$$\chi=14,625, p=0,002$$

Şekil 61. Bu tür şiddet olaylarını nasıl rapor edeceğiniz konusunda bilgilendirildiniz mi sorusunun meslekte geçen süreye göre dağılımı

“Şiddet olaylarını nasıl rapor edeceğiniz konusunda bilgilendirildiniz mi?” sorusu, meslekte geçen süreye göre farklılık göstermektedir. Meslekte geçen süre arttıkça, şiddet olaylarının nasıl rapor edileceği konusunda bilgilendirilmiş olma oranları da artmaktadır.

3.5.8. Hizmet Sınıfına Göre Karşılaştırmalar

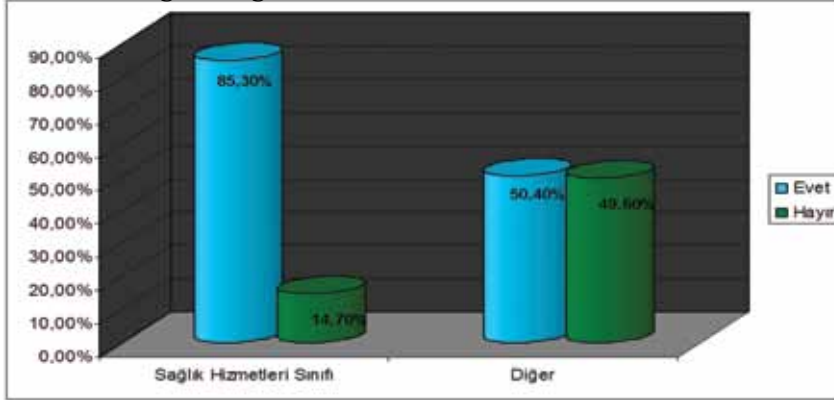
3.5.8.1. Hizmet Sınıfı ve Şiddet Endişesi

Tablo 70. Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda bir endişe yaşıyor musunuz sorusunun hizmet sınıfına göre dağılımı

		Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda bir endişe yaşıyor musunuz?			Toplam
		Evet	Hayır		
Hizmet Sınıfı	Sağlık Hizmetleri Sınıfı	f	1000	172	1172
		%	85,3%	14,7%	100,0%
Diğer		f	64	63	127
		%	50,4%	49,6%	100,0%
Toplam		f	1064	235	1299
		%	81,9%	18,1%	100,0%

$\chi=94,350$, $p=0,000$

Şekil 62. Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda bir endişe yaşıyor musunuz sorusunun hizmet sınıfına göre dağılımı

“Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda herhangi bir endişe yaşıyor musunuz?” sorusu, hizmet sınıfına göre farklılık göstermektedir. Sağlık hizmetleri sınıfında çalışan katılımcıların %85,3’ü, şiddetle karşı karşıya gelme konusunda endişe yaşadıklarını belirtmişlerdir. Diğer hizmet sınıflarında ise bu oran %50,4’dür. **Başta sağlık hizmetleri sınıfına dahil personel olmak üzere, tüm sağlık çalışanlarının yaşadığı bu endişenin motivasyon, iş doyumunu, yaşam memnuniyeti, hasta memnuniyeti gibi pek çok konuda olumsuz etki yapabileceği göz önüne alınarak, konuyla ilgili önlemlerin alınması, çalışanların motive olmuş, endişesiz bir şekilde görevlerini yerine getirmeleri sağlanmalıdır.**

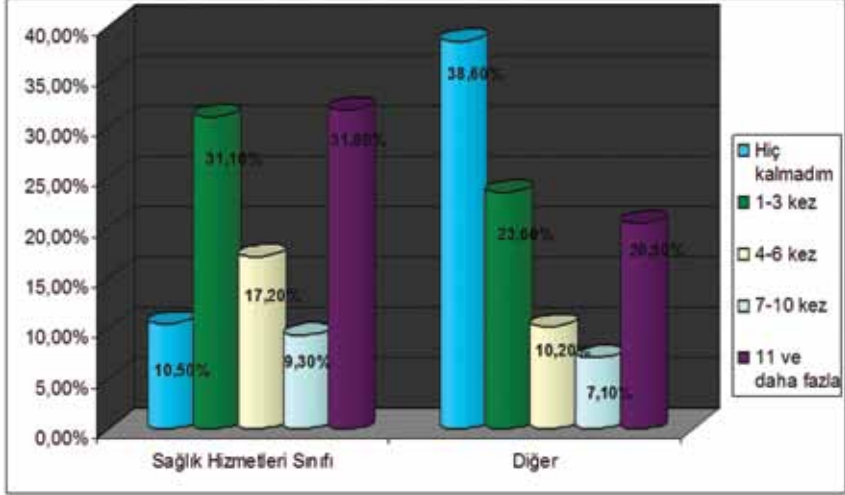
3.5.8.2. Hizmet Sınıfı ve Meslek Hayatı Boyunca Şiddetle Karşılaşma

Tablo 71. Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun hizmet sınıfına göre dağılımı

		Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı?						
		Hiç kalmadım	1-3 kez	4-6 kez	7-10 kez	11 ve daha fazla	Toplam	
Hizmet Sınıfı	Sağlık	f	123	365	202	109	373	1172
	Hizmetleri Sınıfı	%	10,5%	31,1%	17,2%	9,3%	31,8%	100,0%
	Diğer	f	49	30	13	9	26	127
		%	38,6%	23,6%	10,2%	7,1%	20,5%	100,0%
Toplam	f	172	395	215	118	399	1299	
	%	13,2%	30,4%	16,6%	9,1%	30,7%	100,0%	

$\chi^2=79,221$, $p=0,000$

Şekil 63. Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun hizmet sınıfına göre dağılımı

“Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı?” sorusu, hizmet sınıfına göre farklılık göstermektedir. Sağlık hizmetleri sınıfının meslek hayatı boyunca hiç şiddete maruz kalmama oranı %10,5, diğer hizmet sınıfları ise %38,6’dır. Bu bulgudan şiddete en çok maruz kalan hizmet sınıfının, sağlık hizmetleri sınıfı olduğunu görüyoruz.

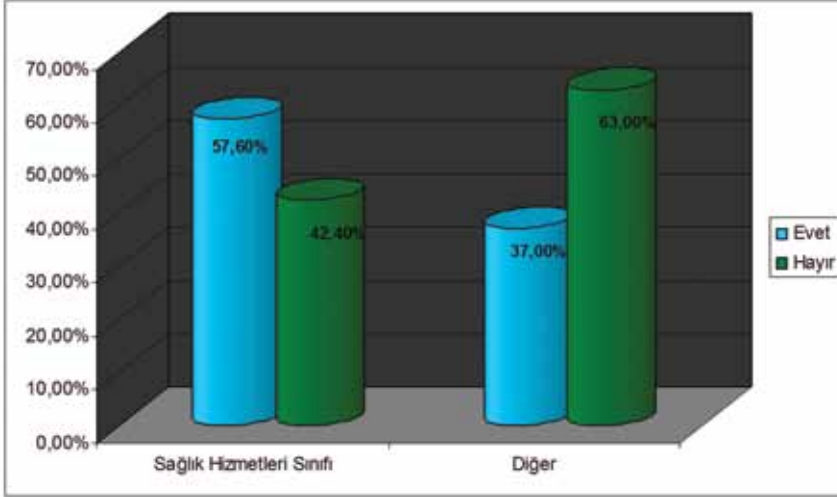
3.5.8.3. Hizmet Sınıfı ve Şiddeti Rapor Etme

Tablo 72. Bu tür şiddet olaylarını nasıl rapor edeceğiniz konusunda bilgilendirildiniz mi sorusunun hizmet sınıfına göre dağılımı

		Bu tür şiddet olaylarını nasıl rapor edeceğiniz konusunda bilgilendirildiniz mi?		
		Evet	Hayır	Toplam
Hizmet Sınıfı	Sağlık Hizmetleri Sınıfı	f 490	360	850
		% 57,6%	42,4%	100,0%
Hizmet Sınıfı	Diğer	f 20	34	54
		% 37,0%	63,0%	100,0%
Toplam		f 510	394	904
		% 56,4%	43,6%	100,0%

$\chi=8,771$ $p=0,013$

Şekil 64. Bu tür şiddet olaylarını nasıl rapor edeceğiniz konusunda bilgilendirildiniz mi sorusunun hizmet sınıfına göre dağılımı

Şiddet olaylarını nasıl rapor edileceği konusunda bilgilendirilme, hizmet sınıfına göre farklılık göstermektedir. Şiddet olaylarını nasıl rapor edileceği konusunda, sağlık hizmetleri sınıfının bilgilendirilme oranı %57,6 iken; bu oran diğer hizmet sınıflarında %37'ye düşmektedir. Konuyla ilgili bilgilendirmelerin, tüm personele yapılmasına dikkat edilmelidir.

3.5.9. Çalıştığı Kuruma Göre Karşılaştırmalar

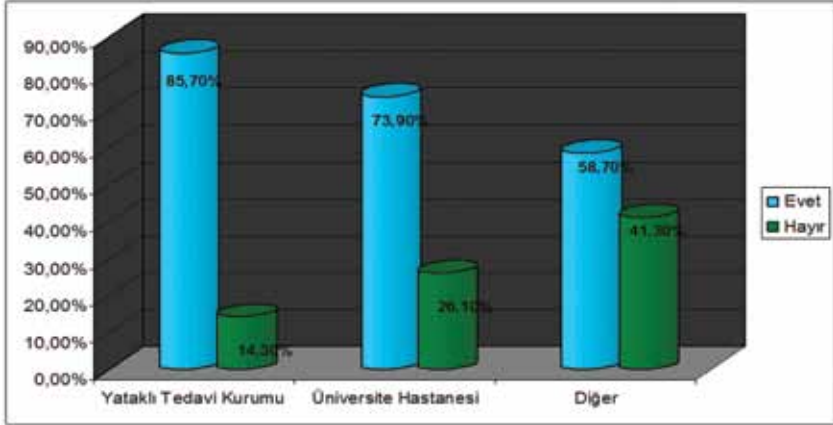
3.5.9.1. Çalıştığı Kurum ve Şiddet Endişesi

Tablo 73. Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda bir endişe yaşıyor musunuz sorusunun çalıştığı kuruma göre dağılımı

		Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda bir endişe yaşıyor musunuz?			
		Evet	Hayır	Toplam	
Çalıştığı Kurum	Yataklı Tedavi Kurumu	f	913	152	1065
		%	85,7%	14,3%	100,0%
	Üniversite Hastanesi	f	68	24	92
		%	73,9%	26,1%	100,0%
	Diğer	f	84	59	143
		%	58,7%	41,3%	100,0%
Toplam		f	1065	235	1300
		%	81,9%	18,1%	100,0%

$\chi=66,288$ $p=0,000$

Şekil 65. Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda bir endişe yaşıyor musunuz sorusunun çalıştığı kuruma göre dağılımı

“Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda herhangi bir endişe yaşıyor musunuz?” sorusu, çalışanların çalıştığı kuruma göre farklılık göstermektedir. Yataklı tedavi kurumunda çalışanlar %85,7 ile en yüksek oranda endişe yaşadığını belirten grup olmuştur. Yine üniversite hastanelerinde de oran yüksektir(%73,9). Diğer kurumlarda (Sağlık Müdürlüğü, Halk Sağlığı Kurumu, ADSM, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı) çalışan katılımcıların oranı ise %58,7’dir.

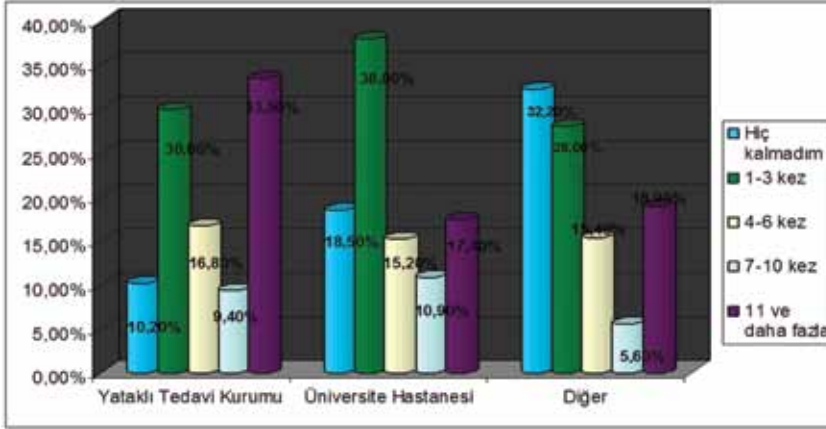
3.5.9.2. Çalıştığı Kurum ve Meslek Hayatı Boyunca Şiddetle Karşılaşma

Tablo 74. Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun çalıştığı kuruma göre dağılımı

		Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı?					
		Hiç kalmadım	1-3 kez	4-6 kez	7-10 kez	11 ve daha fazla	Toplam
Çalıştığı Kurum	Yataklı Tedavi Kurumu	f 109	320	179	100	357	1065
		% 10,2%	30,0%	16,8%	9,4%	33,5%	100,0%
	Üniversite Hastanesi	f 17	35	14	10	16	92
		% 18,5%	38,0%	15,2%	10,9%	17,4%	100,0%
	Diğer	f 46	40	22	8	27	143
	% 32,2%	28,0%	15,4%	5,6%	18,9%	100,0%	
Toplam		f 172	395	215	118	400	1300
		% 13,2%	30,4%	16,5%	9,1%	30,8%	100,0%

$\chi^2=67,140, p=0,000$

Şekil 66. Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun çalıştığı kuruma göre dağılımı

“Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı?” sorusu, çalıştığı kuruma göre farklılık göstermektedir. Yataklı tedavi kurumunda çalışan katılımcıların %89,8’inin, meslek hayatları boyunca en az bir kere şiddet türlerinden en az birine maruz kaldığı görülmektedir. Üniversite hastanelerinde bu oran %81,5 iken, diğer kurumlarda %67,8 olarak gözükmektedir. Yine yataklı tedavi kurumlarında görev yapan katılımcıların, meslek hayatı boyunca 11 ve daha fazla kez herhangi bir şiddet türüne maruz kalma oranları diğer kurumlardan daha yüksektir(%33,5). Bu veriden yola çıkarak, şiddeti önleme hususundaki çalışmalara, bir an önce başlanmalı, yataklı tedavi kurumlarında alınacak önlemlere özellikle önem verilmelidir.

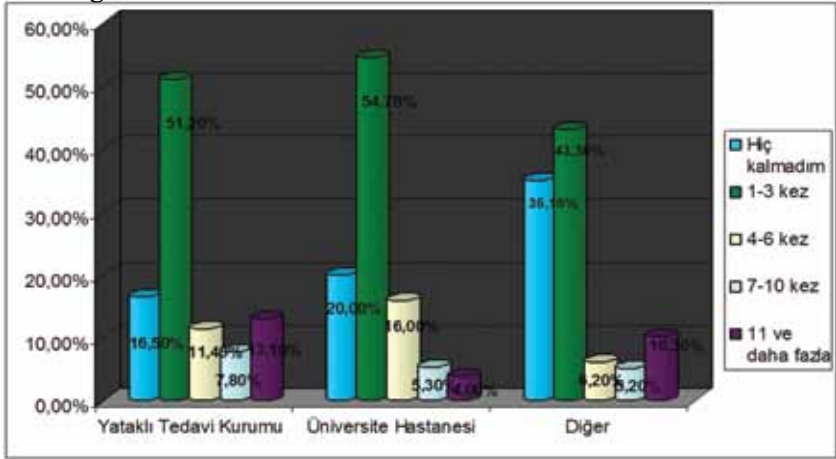
3.5.9.3. Çalıştığı Kurum ve Son Bir Yıl İçinde Şiddetle Karşılaşma

Tablo 75. Son bir yıl içerisinde hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun çalıştığı kuruma göre dağılımı

		Son bir yıl içerisinde hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı?					Toplam
		Hiç kalmadım	1-3 kez	4-6 kez	7-10 kez	11 ve daha fazla	
Çalıştığı Kurum	Yataklı Tedavi Kurumu	f 158	489	109	75	125	956
		% 16,5%	51,2%	11,4%	7,8%	13,1%	100,0%
	Üniversite Hastanesi	f 15	41	12	4	3	75
		% 20,0%	54,7%	16,0%	5,3%	4,0%	100,0%
Diğer	f 34	42	6	5	10	97	
		% 35,1%	43,3%	6,2%	5,2%	10,3%	100,0%
Toplam		f 207	572	127	84	138	1128
		% 18,4%	50,7%	11,3%	7,4%	12,2%	100,0%

$\chi^2=27,979, p=0,000$

Şekil 67. Son bir yıl içerisinde hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun çalıştığı kuruma göre dağılımı

“Son bir yıl içinde hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı?” sorusu ile çalıştığı kurum farklılık göstermektedir. Yataklı tedavi kurumunda çalışan katılımcıların %83,5’inin, son bir yıl içinde en az bir kere şiddet türlerinden en az birine maruz kaldığı görülmektedir. Üniversite hastanelerinde bu oran %80 iken, diğer kurumlarda %64,9 olarak gözükmektedir. Yine yataklı tedavi kurumlarında görev yapan katılımcıların, son bir yıl içinde 11 ve daha fazla kez herhangi bir şiddet türüne maruz kalma oranları diğer kurumlardan daha yüksektir(%13,1).

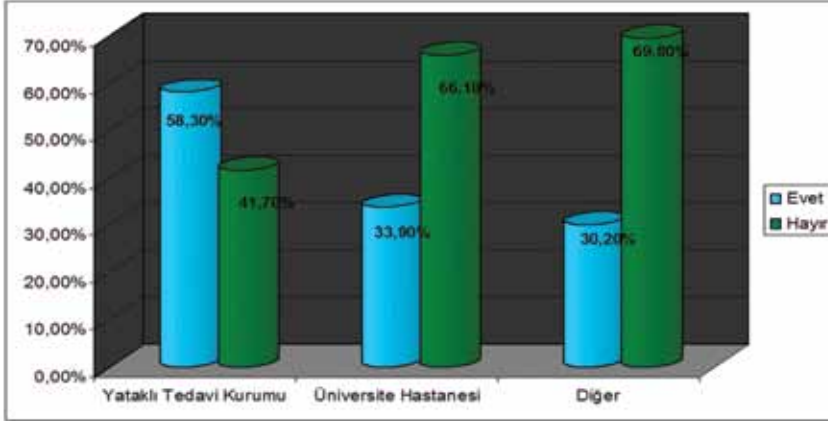
3.5.9.4. Çalıştığı Kurum ve Şiddet Eğitimi

Tablo 76. Şiddet olayı meydana geldiğinde nasıl davranmanız gerektiği ile ilgili herhangi bir eğitim aldınız mı sorusunun çalıştığı kuruma göre dağılımı

		Şiddet olayı meydana geldiğinde nasıl davranmanız gerektiği ile ilgili herhangi bir eğitim aldınız mı?			
			Evet	Hayır	Toplam
Çalıştığı Kurum	Yataklı Tedavi Kurumu	f	461	330	791
		%	58,3%	41,7%	100,0%
	Üniversite Hastanesi	f	20	39	59
		%	33,9%	66,1%	100,0%
	Diğer	f	19	44	63
		%	30,2%	69,8%	100,0%
Toplam		f	500	413	913
		%	54,8%	45,2%	100,0%

$\chi^2=29,714$, $p=0,000$

Şekil 68. Şiddet olayı meydana geldiğinde nasıl davranmanız gerektiği ile ilgili herhangi bir eğitim aldınız mı sorusunun çalıştığı kuruma göre dağılımı

“Şiddet olayı meydana geldiğinde nasıl davranmanız gerektiği ile ilgili bir eğitim aldınız mı?” sorusu, çalıştığı kuruma göre farklılık göstermektedir. Yataklı tedavi kurumunda çalışan katılımcıların %58,3’ü, konuyla ilgili eğitim aldıklarını belirtmişlerdir. Bu oran üniversite hastanelerinde %33,90’a ve diğer kurumlarda ise %30,2’ye düşmektedir. Yataklı tedavi kurumlarında şiddet olaylarının daha sık meydana geldiğini, daha önceki tablolarda belirtmiştik. Konuyla ilgili verilen eğitim yine yataklı tedavi kurumlarında diğer kurumlardan daha yüksektir. Ancak bu oranlar yeterli değildir. **Kurumlarda çalışan her bir bireye, şiddet meydana geldiğinde nasıl davranmaları gerektiği ile ilgili eğitimler verilmelidir.**

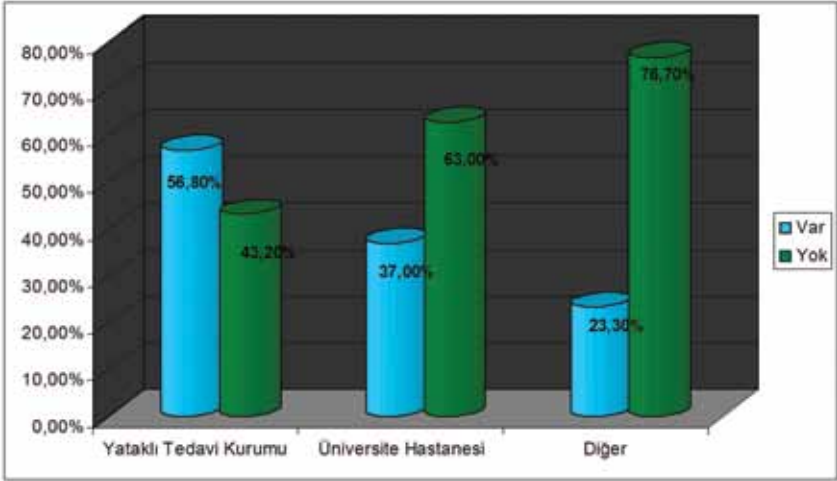
3.5.9.5. Çalıştığı Kurum ve Kurumda Şiddet Önlemleri

Tablo 77. Çalıştığınız kurumda iş yerinde şiddete karşı herhangi bir önlem/tedbir var mı sorusunun çalıştığı kuruma göre dağılımı

		Çalıştığınız kurumda iş yerinde şiddete karşı herhangi bir önlem/tedbir var mı?			
		Var	Yok	Toplam	
Çalıştığı Kurum	Yataklı Tedavi Kurumu	f	441	336	777
		%	56,8%	43,2%	100,0%
	Üniversite Hastanesi	f	20	34	54
		%	37,0%	63,0%	100,0%
	Diğer	f	14	46	60
		%	23,3%	76,7%	100,0%
Toplam		f	475	416	891
		%	53,3%	46,7%	100,0%

$\chi=31,115$, $p=0,000$

Şekil 69. Çalıştığınız kurumda iş yerinde şiddete karşı herhangi bir önlem/tedbir var mı sorusunun çalıştığı kuruma göre dağılımı

“Çalıştığınız kurumda şiddetle ilgili herhangi bir tedbir var mı?” sorusu, çalıştığı kuruma göre farklılık göstermektedir. Yataklı tedavi kurumunda görev yapan katılımcıların %56,8’i çalıştığı kurumda şiddetle ilgili herhangi bir tedbir var mı sorusuna var cevabını vermişlerdir. Üniversite hastanelerinde bu oran %37’ye, diğer kurumlarda ise %23,3’a düşmektedir.

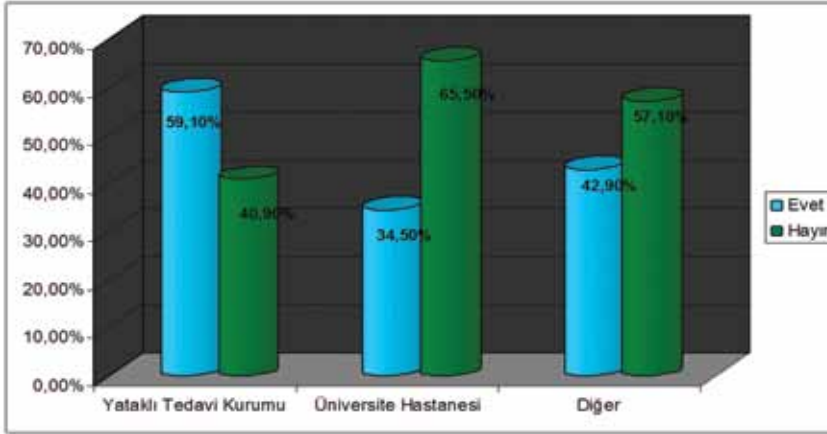
3.5.9.6. Çalıştığı Kurum ve Şiddeti Rapor Etme

Tablo 78. Bu tür şiddet olaylarını nasıl rapor edeceğiniz konusunda bilgilendirildiniz mi sorusunun çalıştığı kuruma göre dağılımı

		Bu tür şiddet olaylarını nasıl rapor edeceğiniz konusunda bilgilendirildiniz mi?		
		Evet	Hayır	Toplam
Çalıştığı Kurum	Yataklı Tedavi Kurumu	f 465	322	787
		% 59,1%	40,9%	100,0%
	Üniversite Hastanesi	f 19	36	55
	% 34,5%	65,5%	100,0%	
	Diğer	f 27	36	63
	% 42,9%	57,1%	100,0%	
Toplam	f 511	394	905	
	% 56,5%	43,5%	100,0%	

$\chi=17,693$, $p=0,000$

Şekil 70. Bu tür şiddet olaylarını nasıl rapor edeceğiniz konusunda bilgilendirildiniz mi sorusunun çalıştığı kuruma göre dağılımı

Şiddet olaylarının nasıl rapor edileceği konusunda bilgilendirilme durumu, çalıştığı kuruma göre farklılık göstermektedir. Yataklı tedavi kurumunda çalıştığını belirten katılımcıların %59,1'i, şiddet olaylarını nasıl rapor edeceği konusunda bilgilendirildiklerini belirtmişlerdir. Buna karşın üniversite hastanelerinde bu oran %34,5'e düşmektedir. **Şiddet olaylarının nasıl rapor edileceği ile ilgili bilgilendirilmelerin istisnasız tüm kurumlarda, tüm çalışanlara verilmesi, çalışan güvenliği ve şiddeti önleme anlamında faydalı olacaktır.**

3.5.10. Çalışma Şekline Göre Karşılaştırmalar

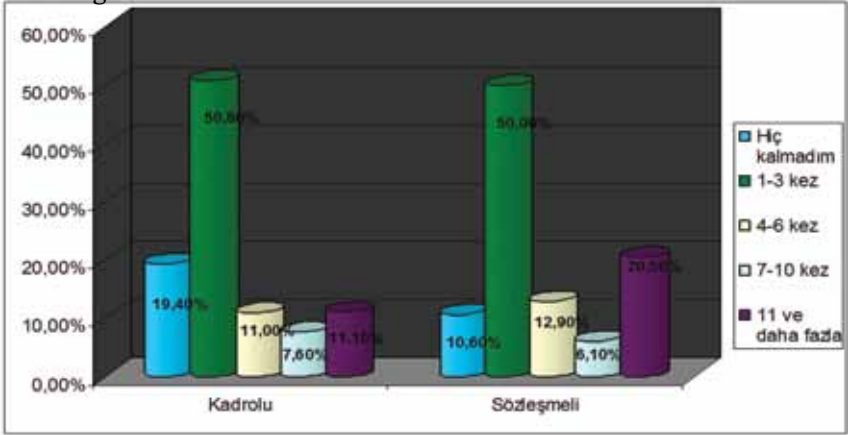
3.5.10.1. Çalışma Şekli ve Son Bir Yıl İçinde Şiddete Maruz Kalma

Tablo 79. Son bir yıl içerisinde hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun çalışma şekline göre dağılımı

		Son bir yıl içerisinde hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı?					Toplam
		Hiç kalmadım	1-3 kez	4-6 kez	7-10 kez	11 ve daha fazla	
Çalışma Şekli	Kadrolu	f 193	506	110	76	111	996
		% 19,4%	50,8%	11,0%	7,6%	11,1%	100,0%
Sözleşmeli	f 14	66	17	8	27	132	
	% 10,6%	50,0%	12,9%	6,1%	20,5%	100,0%	
Toplam		f 207	572	127	84	138	1128
		% 18,4%	50,7%	11,3%	7,4%	12,2%	100,0%

$\chi^2=13,893$, $p=0,008$

Şekil 71. Son bir yıl içerisinde hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun çalışma şekline göre dağılımı

“Son bir yıl içinde hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı?” sorusu, çalışma şekline göre farklılık göstermektedir. Son bir yıl içinde herhangi bir şiddet türüne maruz kalmayan kadrolu çalışanların oranı %19,4 iken; bu oran sözleşmeli personelde %10,6’ya düşmektedir. Son bir yılda 11 ve daha fazla kez şiddete maruz kaldığını belirten sözleşmeli personel oranı %20,5, kadrolularda bu oran %11,1 olarak hesaplanmıştır. Bu bulgudan, sözleşmeli çalışan personelin kadrolu çalışan personelden daha fazla şiddete maruz kaldığı söylenebilir.

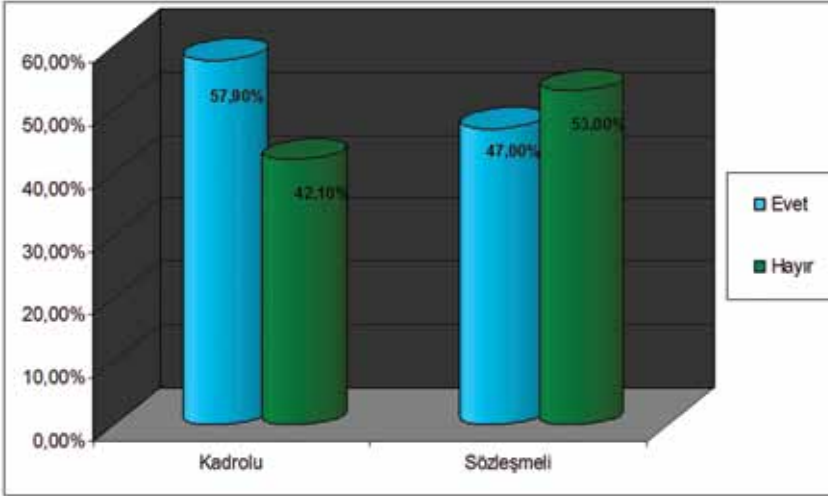
3.5.10.2. Çalışma Şekli ve Şiddeti Rapor Etme

Tablo 80. Bu tür şiddet olaylarını nasıl rapor edeceğiniz konusunda bilgilendirildiniz mi sorusunun çalışma şekline göre dağılımı

		Bu tür şiddet olaylarını nasıl rapor edeceğiniz konusunda bilgilendirildiniz mi?			
			Evet	Hayır	Toplam
Çalışma Şekli	Kadrolu	f	456	332	788
		%	57,9%	42,1%	100,0%
Sözleşmeli		f	55	62	117
		%	47,0%	53,0%	100,0%
Toplam		f	511	394	905
		%	56,5%	43,5%	100,0%

$$\chi=4,887, p=0,027$$

Şekil 72. Bu tür şiddet olaylarını nasıl rapor edeceğiniz konusunda bilgilendirildiniz mi sorusunun çalışma şekline göre dağılımı

Şiddet olaylarının nasıl rapor edileceği konusunda bilgilendirilme durumu, çalışma şekline göre farklılık göstermektedir. Tablodan da anlaşılacağı gibi, kadrolu çalışan personelin, şiddet olaylarını nasıl rapor edileceği şeklinde bilgilendirilme oranları (%57,9), sözleşmeli personelin oranından (%47) anlamlı derecede yüksektir.

3.5.11. Mesleğe Göre Karşılaştırmalar

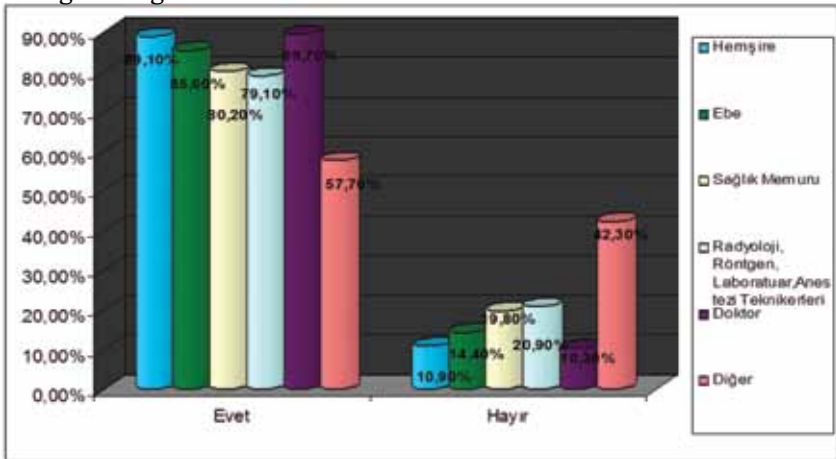
3.5.11.1. Meslek ve Şiddet Endişesi

Tablo 81. Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda bir endişe yaşıyor musunuz sorusunun mesleğe göre dağılımı

		Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda bir endişe yaşıyor musunuz?		
		Evet	Hayır	Toplam
Meslek	Hemşire	f 548	67	615
		% 89,1%	10,9%	100,0%
	Ebe	f 101	17	118
		% 85,6%	14,4%	100,0%
	Sağlık Memuru	f 93	23	116
		% 80,2%	19,8%	100,0%
	Radyoloji, Röntgen, Laboratuvar, Anestezi Teknikerleri	f 140	37	177
		% 79,1%	20,9%	100,0%
	Doktor	f 70	8	78
		% 89,7%	10,3%	100,0%
Diğer	f 113	83	196	
	% 57,7%	42,3%	100,0%	
Toplam	f 1065	235	1300	
	% 81,9%	18,1%	100,0%	

$\chi^2=104,873$, $p=0,000$

Şekil 73. Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda bir endişe yaşıyor musunuz sorusunun mesleğe göre dağılımı

“Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda endişe yaşıyor musunuz?” sorusu, meslek gruplarına göre farklılık göstermektedir. Görevini yerine getirirken en yüksek endişe yaşayan grup %89,7 ile doktorlar ve %89,1 ile hemşireler olarak gözükmektedir. Bu oranları %85,6 ile ebeler, %80,2 ile sağlık memurları ve %79,1 ile sağlık teknikerleri izlemektedir.

3.5.11.2. Meslek ve Meslek Hayatı Boyunca Şiddetle Karşılaşma

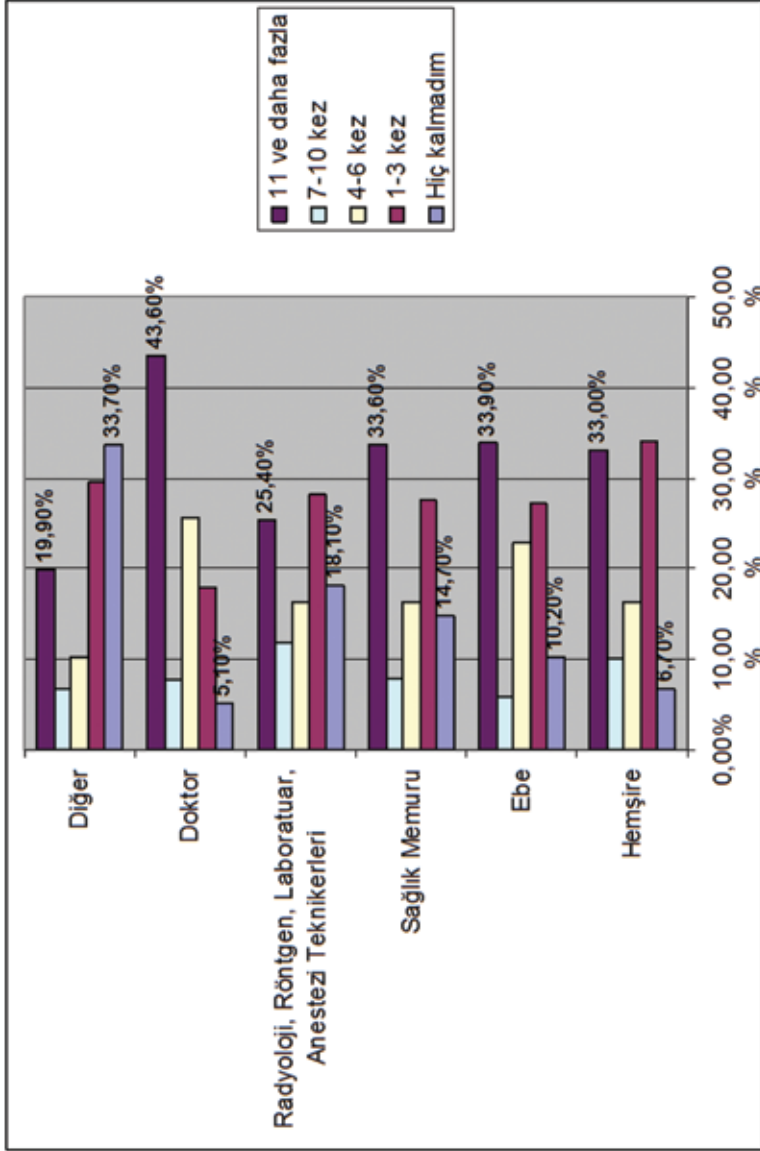
Tablo 82. Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun mesleğe göre dağılımı

		Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı?						
		Hiç kalmadım	1-3 kez	4-6 kez	7-10 kez	11 ve daha fazla	Toplam	
Meslek	Hemşire	f	41	209	100	62	203	615
		%	6,7%	34,0%	16,3%	10,1%	33,0%	100,0%
	Ebe	f	12	32	27	7	40	118
		%	10,2%	27,1%	22,9%	5,9%	33,9%	100,0%
	Sağlık Memuru	f	17	32	19	9	39	116
		%	14,7%	27,6%	16,4%	7,8%	33,6%	100,0%
	Radyoloji, Röntgen, Laboratuvar, Anestezi Teknikerleri	f	32	50	29	21	45	177
		%	18,1%	28,2%	16,4%	11,9%	25,4%	100,0%
	Doktor	f	4	14	20	6	34	78
		%	5,1%	17,9%	25,6%	7,7%	43,6%	100,0%
Diğer	f	66	58	20	13	39	196	
	%	33,7%	29,6%	10,2%	6,6%	19,9%	100,0%	
Toplam	f	172	395	215	118	400	1300	
	%	13,2%	30,4%	16,5%	9,1%	30,8%	100,0%	

$\chi^2=129,327$, $p=0,000$

Meslek hayatı boyunca en az bir kez herhangi bir şiddet türüne maruz kaldığını belirtenler, mesleğe göre farklılık göstermektedir. Doktorların, meslek hayatı boyunca herhangi bir şiddet türüne maruz kalma oranları %94,9 ile meslek grupları içinde en yüksek olanıdır. Bunu %93,3 ile hemşireler ve %89,8 ile ebeler izlemektedirler. Yine doktorlar, %43,6 ile meslek hayatı boyunca 11 ve daha fazla kere şiddete maruz kaldığını belirten en yüksek oranlı gruptur. Hemşire, ebe ve sağlık memurlarının oranları ise bu grupta benzerlik göstermektedir.

Şekil 74. Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldığınız mı sorusunun mesleğe göre dağılımı

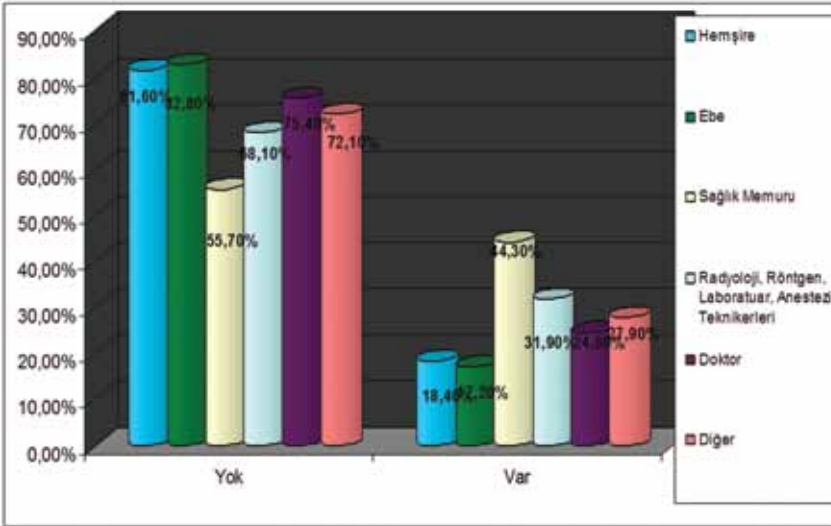
3.5.11.3. Meslek Ve Fiziksel Şiddet

Tablo 83. Fiziksel Şiddetin mesleğe göre dağılımı

Meslek	f	%	Fiziksel Şiddet		Toplam
			Yok	Var	
Hemşire	386	81,6%	386	87	473
			81,6%	18,4%	100,0%
Ebe	72	82,8%	72	15	87
			82,8%	17,2%	100,0%
Sağlık Memuru	44	55,7%	44	35	79
			55,7%	44,3%	100,0%
Radyoloji, Röntgen, Laboratuvar, Anestezi Teknikerleri	77	68,1%	77	36	113
			68,1%	31,9%	100,0%
Doktor	49	75,4%	49	16	65
			75,4%	24,6%	100,0%
Diğer	75	72,1%	75	29	104
			72,1%	27,9%	100,0%
Toplam	703	76,3%	703	218	921
			76,3%	23,7%	100,0%

$\chi^2=33,144$, $p=0,000$

Şekil 75. Fiziksel Şiddetin mesleğe göre dağılımı

Görülen şiddet türleri içinde fiziksel şiddet, meslek gruplarına göre farklılık göstermektedir. Fiziksel şiddete en çok maruz kaldıklarını belirten meslek grupları, %44,3 ile sağlık memurları olarak görülmektedir. Bunu %31,9 ile radyoloji, röntgen, laboratuvar, anestezi teknikerleri izlemektedir.

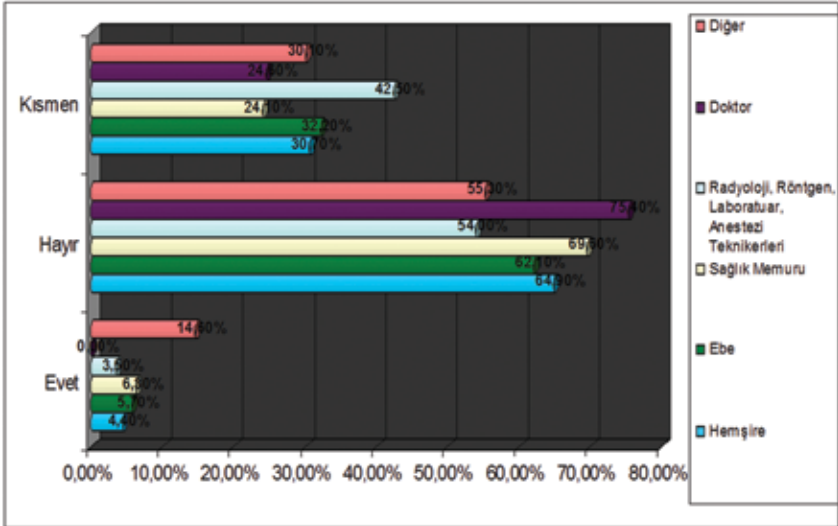
3.5.11.4. Meslek ve Güvenlik Önlemleri

Tablo 84. Çalıştığınız kurumda güvenlik önlemlerinin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz sorusunun mesleğe göre dağılımı

		Çalıştığınız kurumda güvenlik önlemlerinin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?			
		Evet	Hayır	Kısmen	Toplam
Meslek	Hemşire	f 21	307	145	473
		% 4,4%	64,9%	30,7%	100,0%
	Ebe	f 5	54	28	87
		% 5,7%	62,1%	32,2%	100,0%
	Sağlık Memuru	f 5	55	19	79
		% 6,3%	69,6%	24,1%	100,0%
	Radyoloji, Röntgen, Laboratuvar, Anestezi Teknikerleri	f 4	61	48	113
		% 3,5%	54,0%	42,5%	100,0%
	Doktor	f 0	49	16	65
		% ,0%	75,4%	24,6%	100,0%
Diğer	f 15	57	31	103	
	% 14,6%	55,3%	30,1%	100,0%	
Toplam	f 50	583	287	920	
	% 5,4%	63,4%	31,2%	100,0%	

$\chi^2=32,768$, $p=0,000$

Şekil 76. Çalıştığınız kurumda güvenlik önlemlerinin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz sorusunun mesleğe göre dağılımı

Tablo genel olarak incelendiğinde, katılımcıların büyük kısmı çalıştıkları kurumda yeterli güvenlik önlemlerinin olmadığını düşünmektedirler. Bununla birlikte doktor katılımcılar %75,4, sağlık memurları %69,6, hemşireler %64,9, ebeler %62,1 oranlarında güvenlik önlemlerinin yeterli olmadığını belirtmişlerdir.

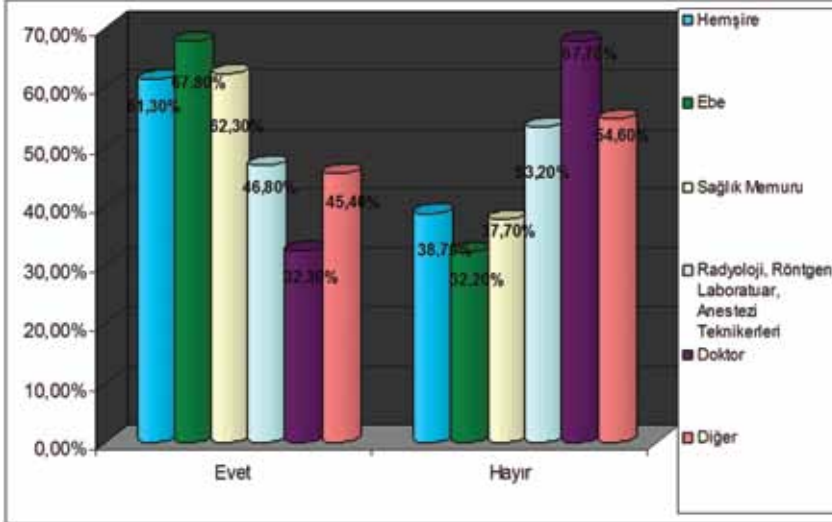
3.5.11.5. Meslek ve Şiddet Olayını Rapor Etme

Tablo 85. Bu tür şiddet olaylarını nasıl rapor edeceğiniz konusunda bilgilendirildiniz mi sorusunun mesleğe göre dağılımı

Meslek	f	Bu tür şiddet olaylarını nasıl rapor edeceğiniz konusunda bilgilendirildiniz mi?		
		Evet	Hayır	Toplam
Hemşire	468	287	181	468
	%	61,3%	38,7%	100,0%
Ebe	87	59	28	87
	%	67,8%	32,2%	100,0%
Sağlık Memuru	77	48	29	77
	%	62,3%	37,7%	100,0%
Radyoloji, Röntgen, Laboratuvar, Anestezi Teknikerleri	111	52	59	111
	%	46,8%	53,2%	100,0%
Doktor	65	21	44	65
	%	32,3%	67,7%	100,0%
Diğer	97	44	53	97
	%	45,4%	54,6%	100,0%
Toplam	905	511	394	905
	%	56,5%	43,5%	100,0%

$\chi^2=34,610$, $p=0,000$

Şekil 77. Bu tür şiddet olaylarını nasıl rapor edeceğiniz konusunda bilgilendirildiniz mi sorusunun mesleğe göre dağılımı

“Şiddet olaylarını nasıl rapor edileceği konusunda bilgilendirildiniz mi?” sorusu, mesleğe göre farklılık göstermektedir. %32,3 ile doktorlar en düşük oranda kalırken; ebe, hemşire ve sağlık memurları bilgilendirilme konusunda en yüksek oranlara sahiptirler.

3.5.12. Çalıştığı Birime Göre Karşılaştırmalar

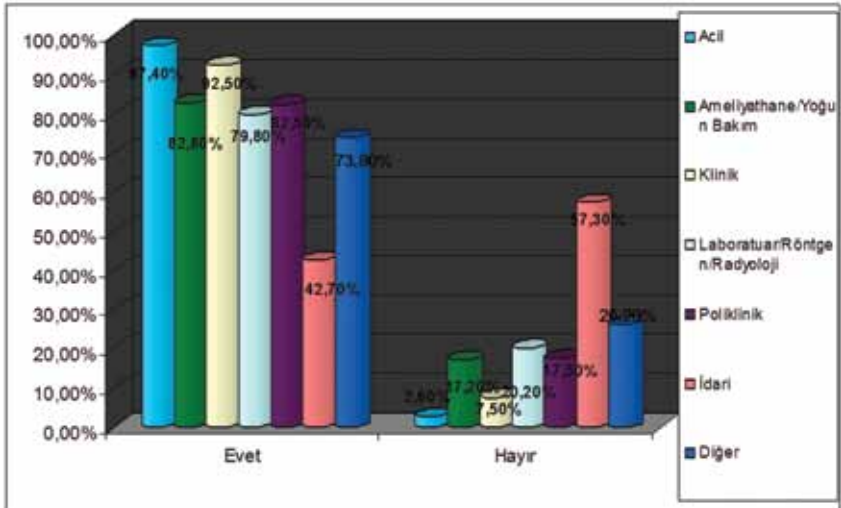
3.5.12.1. Çalıştığı Birim ve Şiddet Endişesi

Tablo 86. Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda bir endişe yaşıyor musunuz sorusunun çalıştığı birime göre dağılımı

Çalıştığı Birim		Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda bir endişe yaşıyor musunuz?			
		Evet	Hayır	Toplam	
Acil	f	225	6	231	
	%	97,4%	2,6%	100,0%	
Ameliyathane/Yoğun Bakım	f	125	26	151	
	%	82,8%	17,2%	100,0%	
Klinik	f	381	31	412	
	%	92,5%	7,5%	100,0%	
Laboratuvar/Röntgen/Radyoloji	f	79	20	99	
	%	79,8%	20,2%	100,0%	
Poliklinik	f	33	7	40	
	%	82,5%	17,5%	100,0%	
İdari	f	70	94	164	
	%	42,7%	57,3%	100,0%	
Diğer	f	104	37	141	
	%	73,8%	26,2%	100,0%	
Toplam		f	1017	221	1238
		%	82,1%	17,9%	100,0%

$\chi^2=247,986$, $p=0,000$

Şekil 78. Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda bir endişe yaşıyor musunuz sorusunun çalıştığı birime göre dağılımı

“Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda herhangi bir endişe yaşıyor musunuz?” sorusu, çalışılan birime göre farklılık göstermektedir. Acilde görev yaptığını belirten katılımcıların %97,4’ü, neredeyse tamamı; görevlerini yerine getirirken endişe yaşadıklarını belirtmişlerdir. Bu çarpıcı sonuç, Bakanlıkça dikkate alınmalı, şiddeti önlemede gerekli tedbirlerin alınmalıdır. Aynı şekilde klinik çalışanları da %92,5 gibi bir oranla görevlerini yerine getirirken şiddete maruz kalma endişesi yaşadıklarını belirtmişlerdir. Yine poliklinik ve yoğun bakım/ameliyathane çalışanlarının şiddetle karşı karşıya gelme endişeleri birbirlerine yakın ve yüksektir. Sağlık çalışanlarının görevlerini layıkıyla ve eksiksiz yerine getirebilmeleri için fiziki uygunluk dışında, psikolojik olarak da kendilerini rahat ve herhangi bir risk altında hissetmemeleri gerekmektedir. Bu anlamda, Maslow’un İhtiyaçlar Hiyerarşisi’ndeki 2. basamak olan güvenlik ihtiyacının giderilmesi gerekmektedir. Zira Maslow’un teorisine göre, bir basamağı tamamlamadan diğer basamağa geçilemeyeceği düşünülürse, sağlık çalışanlarının bu basamakta mahsur kalmaları ve kendilerini gerçekleştirme olanağından yoksun olmaları, sosyolojik anlamda önemli bir sorun olarak nitelendirilebilir.

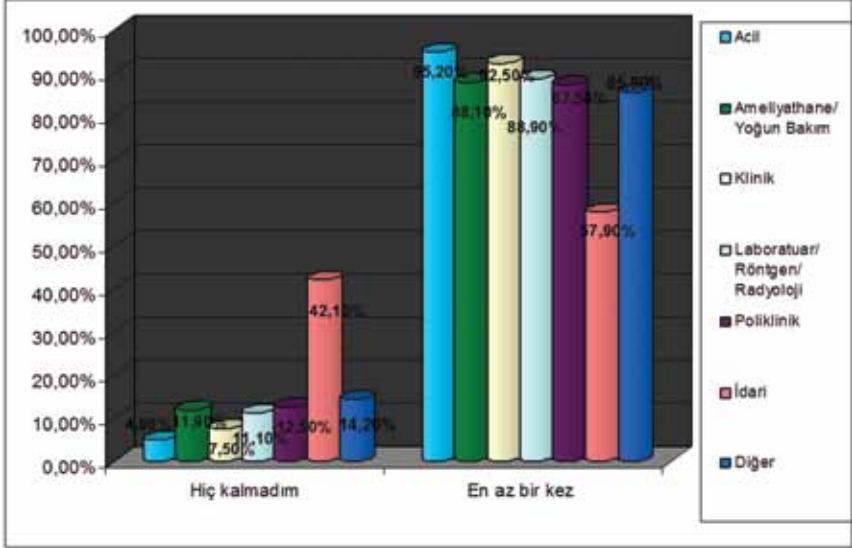
3.5.12.2. Çalıştığı Birim ve Meslek Hayatı Boyunca Şiddete Maruz Kalma

Tablo 87. Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun çalıştığı birime göre dağılımı

		Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı?						
		Hiç kalmadım	1-3 kez	4-6 kez	7-10 kez	11 ve daha fazla	Toplam	
Çalıştığı Birim	Acil	f	11	51	37	26	106	231
		%	4,8%	22,1%	16,0%	11,3%	45,9%	100,0%
	Ameliyathane/	f	18	58	21	13	41	151
	Yoğun Bakım	%	11,9%	38,4%	13,9%	8,6%	27,2%	100,0%
	Klinik	f	31	132	82	40	127	412
		%	7,5%	32,0%	19,9%	9,7%	30,8%	100,0%
	Laboratuvar/	f	11	29	17	13	29	99
	Röntgen/Radyoloji	%	11,1%	29,3%	17,2%	13,1%	29,3%	100,0%
	Poliklinik	f	5	13	11	3	8	40
		%	12,5%	32,5%	27,5%	7,5%	20,0%	100,0%
	İdari	f	69	49	15	5	26	164
		%	42,1%	29,9%	9,1%	3,0%	15,9%	100,0%
	Diğer	f	20	43	22	12	44	141
		%	14,2%	30,5%	15,6%	8,5%	31,2%	100,0%
Toplam	f	165	375	205	112	381	1238	
	%	13,3%	30,3%	16,6%	9,0%	30,8%	100,0%	

$\chi^2=187,559, p=0,000$

Şekil 79. Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun çalıştığı birime göre dağılımı

“Meslek hayatınız boyunca herhangi bir şiddet türüne maruz kaldınız mı?” sorusu, çalıştığı birime göre farklılık göstermektedir. Meslek hayatları boyunca hiç şiddete maruz kalmayan acil birim çalışanlarının oranı yalnızca %4,8’dir. Acil çalışanlarının neredeyse tamamı meslek hayatları boyunca en az bir kez şiddete maruz kalmışlardır. Bunu, %7,5 ile klinik çalışanları izlemektedir. Bu bulgular çalışanların şiddet yaşama konusundaki endişelerini de kanıtlar niteliktedir. İdari birim çalışanlarında bu oran %42,1’e yükselmektedir. Ancak bu da yeterli bir oran değildir. Bununla birlikte poliklinik, ameliyathane/yoğun bakım, laboratuvar/röntgen/radyoloji birimlerinde çalışanlarının şiddet yaşama oranları da birbirine yakın ve yüksektir. Yine meslek hayatı boyunca 11 ve daha fazla kez şiddete uğrama oranlarına bakıldığında acil birim çalışanlarının oranının %45,9 olduğunu görüyoruz. Yine en fazla şiddete maruz kalan acil birim çalışanları için farklı önlemler alınmalıdır.

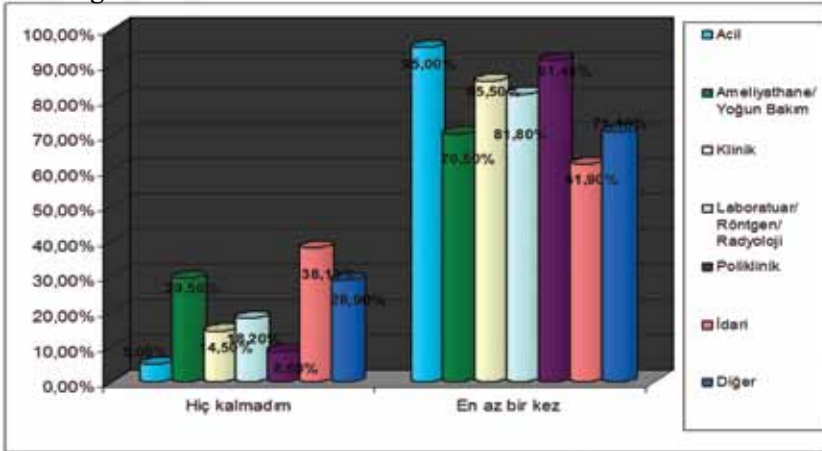
3.5.12.3. Çalıştığı Birim ve Son Bir Yıl İçinde Şiddete Maruz Kalma

Tablo 88. Son bir yıl içerisinde hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun çalıştığı birime göre dağılımı

Çalıştığı Birim		Son bir yıl içerisinde hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı?					Toplam
		Hiç kalmadım	1-3 kez	4-6 kez	7-10 kez	11 ve daha fazla	
Acil	f	11	102	30	33	44	220
	%	5,0%	46,4%	13,6%	15,0%	20,0%	100,0%
Ameliyathane/ Yoğun Bakım	f	39	61	15	8	9	132
	%	29,5%	46,2%	11,4%	6,1%	6,8%	100,0%
Klinik	f	55	216	47	23	39	380
	%	14,5%	56,8%	12,4%	6,1%	10,3%	100,0%
Laboratuvar/ Röntgen/Radyoloji	f	16	46	10	6	10	88
	%	18,2%	52,3%	11,4%	6,8%	11,4%	100,0%
Poliklinik	f	3	25	2	2	3	35
	%	8,6%	71,4%	5,7%	5,7%	8,6%	100,0%
İdari	f	37	46	4	3	7	97
	%	38,1%	47,4%	4,1%	3,1%	7,2%	100,0%
Diğer	f	35	51	15	5	15	121
	%	28,9%	42,1%	12,4%	4,1%	12,4%	100,0%
Toplam	f	196	547	123	80	127	1073
	%	18,3%	51,0%	11,5%	7,5%	11,8%	100,0%

$\chi^2=120,299, p=0,000$

Şekil 80. Son bir yıl içerisinde hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun çalıştığı birime göre dağılımı

Son bir yıl içinde herhangi bir şiddet türüne maruz kalma durumu, çalışan birime göre farklılık göstermektedir. Yine acil birim çalışanlarının %95'inin, son bir yıl içinde herhangi bir şiddete maruz kaldıklarını belirttiklerini görüyoruz. Bu birim çalışanlarının, şiddetle karşılaşma sıklıkları ise en fazla %46,4 ile 1-3 kez ve %20 ile 11 ve daha fazla olarak gözükmektedir.

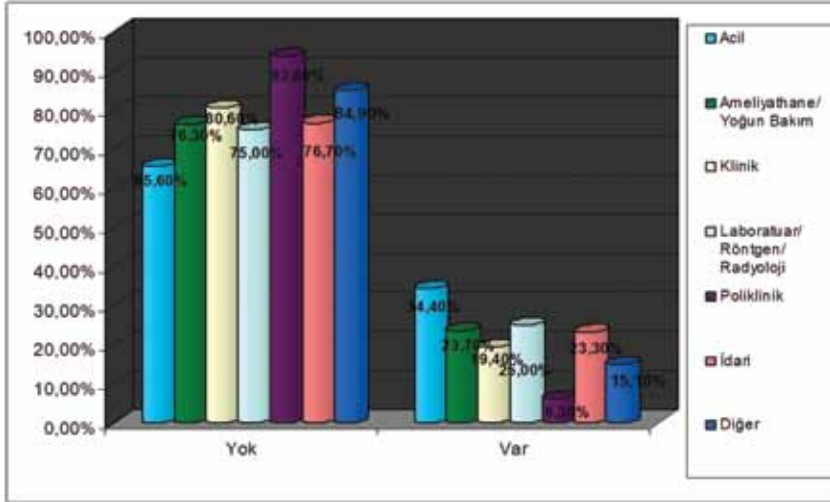
3.5.12.4. Çalıştığı Birim ve Fiziksel Şiddet

Tablo 89. Fiziksel şiddetin çalıştığı birime göre dağılımı

Çalıştığı Birim	f	Fiziksel Şiddet		Toplam
		Yok	Var	
Acil	f	137	72	209
	%	65,6%	34,4%	100,0%
Ameliyathane/ Yoğun Bakım	f	71	22	93
	%	76,3%	23,7%	100,0%
Klinik	f	262	63	325
	%	80,6%	19,4%	100,0%
Laboratuvar/ Röntgen/Radyoloji	f	54	18	72
	%	75,0%	25,0%	100,0%
Poliklinik	f	30	2	32
	%	93,8%	6,3%	100,0%
İdari	f	46	14	60
	%	76,7%	23,3%	100,0%
Diğer	f	73	13	86
	%	84,9%	15,1%	100,0%
Toplam	f	673	204	877
	%	76,7%	23,3%	100,0%

$\chi^2=25,907, p=0,000$

Şekil 81. Fiziksel Şiddetin çalıştığı birime göre dağılımı

Uygulanan şiddet türleri içinde, fiziksel şiddete maruz kalanlar, çalıştığı birime göre farklılık göstermektedir. Fiziksel şiddete en çok maruz kalan birim, %34,4 ile acil birim çalışanlarıdır. Bunu, %25 ile laboratuvar/ röntgen/radyoloji birimlerinde görev yapan sağlık çalışanları izlemektedir. Fiziksel şiddetin en az görüldüğü birim ise %6,3 ile poliklinik birimi olarak görülmektedir.

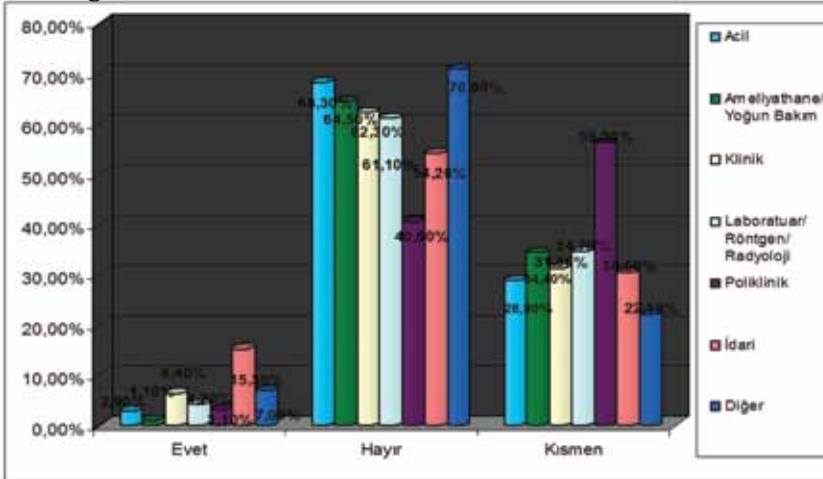
3.5.12.5. Çalıştığı Birim ve Güvenlik Önlemleri

Tablo 90. Çalıştığınız kurumda güvenlik önlemlerinin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz sorusunun çalıştığı birime göre dağılımı

		Çalıştığınız kurumda güvenlik önlemlerinin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?				
		Evete	Hayır	Kismen	Toplam	
Çalıştığı Birim	Acil	f	6	142	60	208
		%	2,9%	68,3%	28,8%	100,0%
	Ameliyathane/Yoğun Bakım	f	1	60	32	93
		%	1,1%	64,5%	34,4%	100,0%
	Klinik	f	21	203	102	326
		%	6,4%	62,3%	31,3%	100,0%
	Laboratuvar/Röntgen/Radyoloji	f	3	44	25	72
		%	4,2%	61,1%	34,7%	100,0%
	Poliklinik	f	1	13	18	32
		%	3,1%	40,6%	56,3%	100,0%
İdari	f	9	32	18	59	
	%	15,3%	54,2%	30,5%	100,0%	
Diğer	f	6	61	19	86	
	%	7,0%	70,9%	22,1%	100,0%	
Toplam	f	47	555	274	876	
	%	5,4%	63,4%	31,3%	100,0%	

$\chi^2=32,703, p=0,001$

Şekil 82. Çalıştığınız kurumda güvenlik önlemlerinin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz sorusunun çalıştığı birime göre dağılımı

Tablo genel olarak incelendiğinde, güvenlik önlemlerinin sağlık çalışanları tarafından yeterli bulunmadığını görüyoruz. Bununla birlikte, idari hizmetlerde çalışanların %15,3'ü güvenlik önlemlerinin yeterli olduğunu düşünmektedir. Bu oran, çalışılan birimler içinde güvenlik önlemlerini yeterli bulan en yüksek orandır.

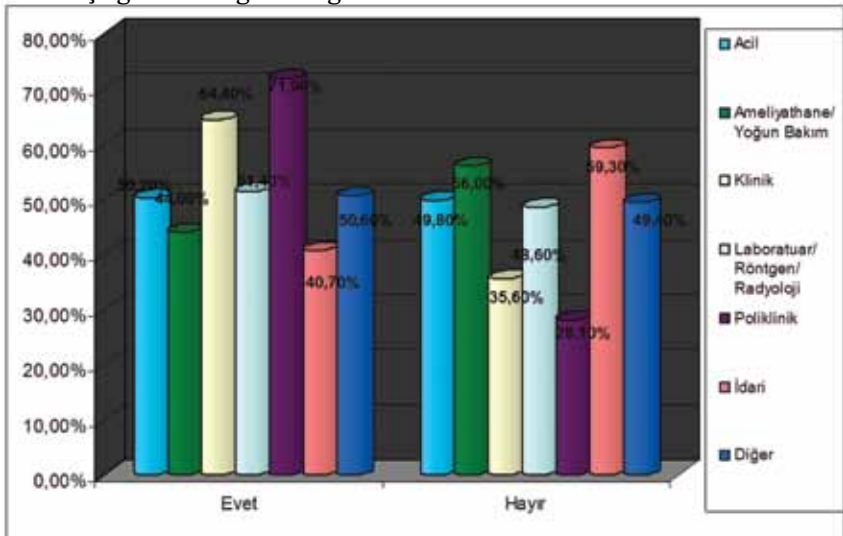
3.5.12.6. Çalıştığı Birim ve Şiddet Eğitimi

Tablo 91. Şiddet olayı meydana geldiğinde nasıl davranmanız gerektiği ile ilgili herhangi bir eğitim aldınız mı sorusunun çalıştığı birime göre dağılımı

		Şiddet olayı meydana geldiğinde nasıl davranmanız gerektiği ile ilgili herhangi bir eğitim aldınız mı?		
		Evet	Hayır	Toplam
Çalıştığı Birim	Acil	f 104	103	207
		% 50,2%	49,8%	100,0%
	Ameliyathane/Yoğun Bakım	f 40	51	91
		% 44,0%	56,0%	100,0%
	Klinik	f 208	115	323
		% 64,4%	35,6%	100,0%
	Laboratuvar/Röntgen/Radyoloji	f 37	35	72
		% 51,4%	48,6%	100,0%
	Poliklinik	f 23	9	32
		% 71,9%	28,1%	100,0%
İdari	f 24	35	59	
	% 40,7%	59,3%	100,0%	
Diğer	f 43	42	85	
	% 50,6%	49,4%	100,0%	
Toplam	f 479	390	869	
	% 55,1%	44,9%	100,0%	

$\chi=27,528, p=0,000$

Şekil 83. Şiddet olayı meydana geldiğinde nasıl davranmanız gerektiği ile ilgili herhangi bir eğitim aldınız mı sorusunun çalıştığı birime göre dağılımı

“Şiddet olayı meydana geldiğinde nasıl davranmanız gerektiği ile ilgili herhangi bir eğitim aldınız mı?” sorusu, çalışılan birime göre farklılık göstermektedir. Poliklinik biriminde çalışanlar %71,9 ile şiddet karşısında nasıl davranmaları gerektiği ile ilgili eğitim aldığını belirten en yüksek oranlı gruptur. Bunu %64,4 ile klinik, %51,4 ile laboratuvar/radyoloji/röntgen birimlerinde çalışanlar izlemektedir. En fazla şiddete maruz kaldığını belirlediğimiz acil birim çalışanlarında ise bu oran %50,2’dir. Şiddet riski yukarıdaki birimler içinde en düşük olduğunu belirlediğimiz idari biriminde çalışanların ise %59,3’ü, şiddet konusunda herhangi bir davranış eğitimi almadıklarını belirtmişlerdir.

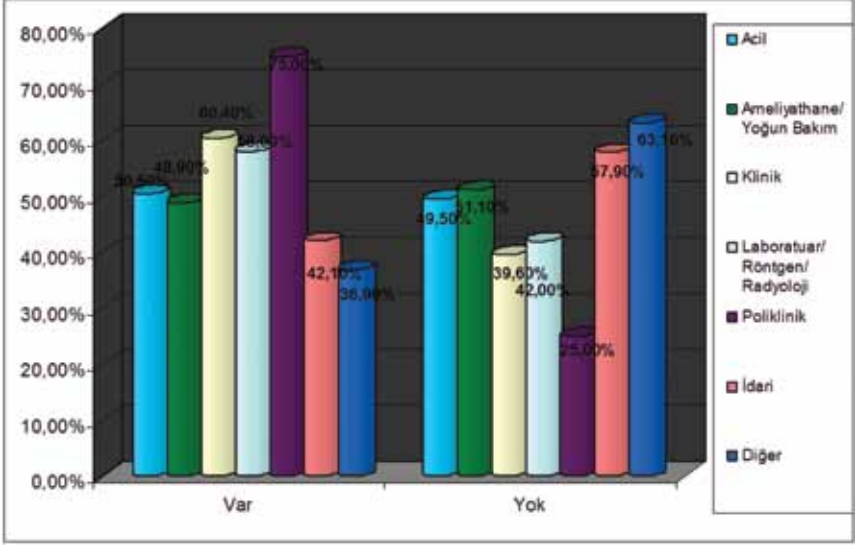
3.5.12.7. Çalıştığı Birim ve Şiddete Karşı Önlem

Tablo 92. Çalıştığınız kurumda iş yerinde şiddete karşı herhangi bir önlem/tedbir var mı sorusunun çalıştığı birime göre dağılımı

		Çalıştığınız kurumda iş yerinde şiddete karşı herhangi bir önlem/tedbir var mı?			
		Var	Yok	Toplam	
Çalıştığı Birim	Acil	f	102	100	202
		%	50,5%	49,5%	100,0%
	Ameliyathane/Yoğun Bakım	f	43	45	88
		%	48,9%	51,1%	100,0%
	Klinik	f	191	125	316
		%	60,4%	39,6%	100,0%
	Laboratuvar/ Röntgen/Radyoloji	f	40	29	69
		%	58,0%	42,0%	100,0%
	Poliklinik	f	24	8	32
		%	75,0%	25,0%	100,0%
	İdari	f	24	33	57
		%	42,1%	57,9%	100,0%
	Diğer	f	31	53	84
		%	36,9%	63,1%	100,0%
	Toplam	f	455	393	848
		%	53,7%	46,3%	100,0%

$\chi^2=26,395, p=0,000$

Şekil 84. Çalıştığınız kurumda iş yerinde şiddete karşı herhangi bir önlem/tedbir var mı sorusunun çalıştığı birime göre dağılımı

“Çalıştığınız kurumda işyerinde şiddete karşı herhangi bir önlem/tedbir var mı?” sorusu çalıştığı birime göre farklılık göstermektedir. Poliklinik %75 ve klinik çalışanları %60,4 olmak üzere çalıştıkları kurumda şiddete karşı önlem olduğu belirtmişlerdir. Bununla birlikte, şiddetin bu birimlerde yüksek oranda meydana geldiğini önceki tablolarımızda belirtmiştik. **Bu bulgulardan hareketle, şiddete karşı alınan önlemlerin şiddeti önlemede yeterli olmadığını söyleyebiliriz. Şiddete karşı alınan tedbirlerin tekrar değerlendirilmesi, şiddet riskini minimum seviyeye indirmek için yeni önlemler alınması gerekmektedir.**

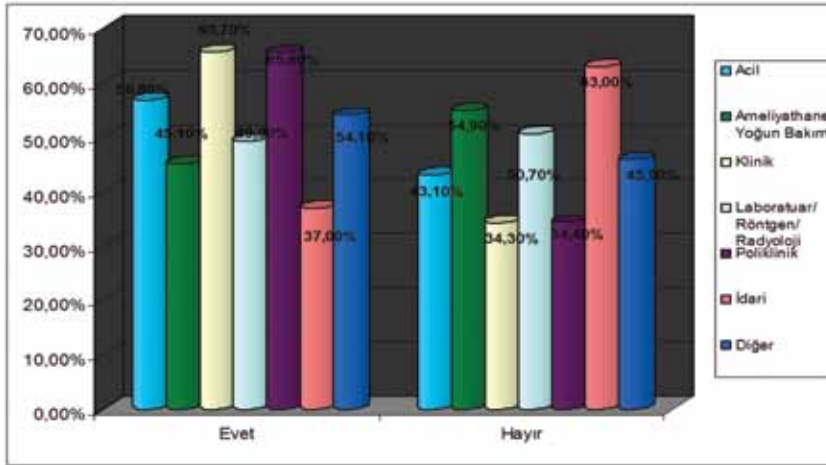
3.5.12.8. Çalıştığı Birim ve Şiddeti Rapor Etme

Tablo 93. Bu tür şiddet olaylarını nasıl rapor edeceğiniz konusunda bilgilendirildiniz mi sorusunun çalıştığı birime göre dağılımı

Çalıştığı Birim	f	Bu tür şiddet olaylarını nasıl rapor edeceğiniz konusunda bilgilendirildiniz mi?		
		Evet	Hayır	Toplam
		%	%	%
Acil	116	88	204	
	% 56,9%	43,1%	100,0%	
Ameliyathane/Yoğun Bakım	41	50	91	
	% 45,1%	54,9%	100,0%	
Klinik	213	111	324	
	% 65,7%	34,3%	100,0%	
Laboratuvar/ Röntgen/Radyoloji	35	36	71	
	% 49,3%	50,7%	100,0%	
Poliklinik	21	11	32	
	% 65,6%	34,4%	100,0%	
İdari	20	34	54	
	% 37,0%	63,0%	100,0%	
Diğer	46	39	85	
	% 54,1%	45,9%	100,0%	
Toplam	492	369	861	
	% 57,1%	42,9%	100,0%	

$\chi^2=27,173, p=0,000$

Şekil 85. Bu tür şiddet olaylarını nasıl rapor edeceğiniz konusunda bilgilendirildiniz mi sorusunun çalıştığı birime göre dağılımı

“Bu tür şiddet olaylarını nasıl rapor edeceğiniz konusunda bilgilendirildiniz mi?” sorusu, çalışan birime göre farklılık göstermektedir. Poliklinik ve klinik birimlerinde çalışan katılımcıların sırasıyla %65,6 ve %65,7’si, şiddet olaylarını nasıl rapor edeceği konusunda bilgilendirildiklerini belirtmişlerdir. Acil birimde ise bu oran %56,9 olarak hesaplanmıştır. Şiddet olaylarının nasıl rapor edileceği konusunda, tüm birimlerdeki çalışanlar bilgilendirilmiştir.

3.5.13. Coğrafi Bölgeye Göre Karşılaştırmalar

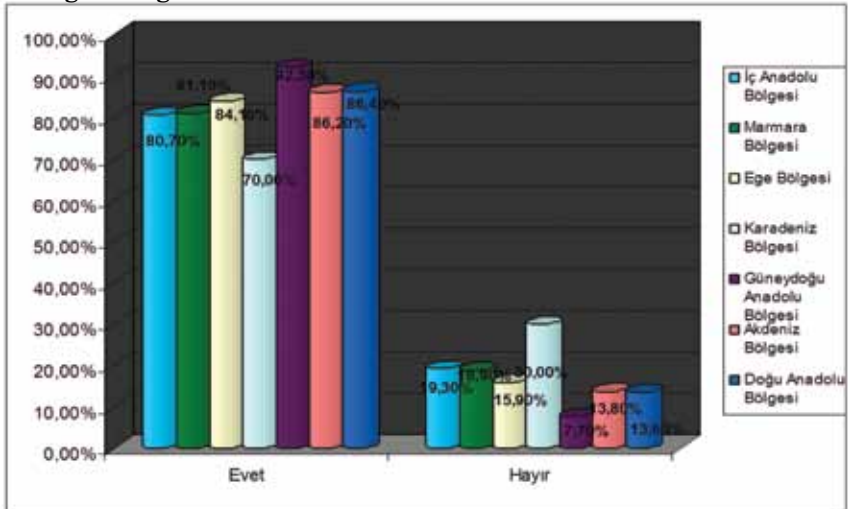
3.5.13.1. Coğrafi Bölgeler ve Şiddet Endişesi

Tablo 94. Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda bir endişe yaşıyor musunuz sorusunun bölgelere göre dağılımı

		Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda bir endişe yaşıyor musunuz?		
		Evet	Hayır	Toplam
Coğrafi Bölge	İç Anadolu Bölgesi	f 310	74	384
		% 80,7%	19,3%	100,0%
	Marmara Bölgesi	f 167	39	206
		% 81,1%	18,9%	100,0%
	Ege Bölgesi	f 122	23	145
		% 84,1%	15,9%	100,0%
	Karadeniz Bölgesi	f 126	54	180
		% 70,0%	30,0%	100,0%
	Güneydoğu Anadolu Bölgesi	f 120	10	130
		% 92,3%	7,7%	100,0%
Akdeniz Bölgesi	f 112	18	130	
	% 86,2%	13,8%	100,0%	
Doğu Anadolu Bölgesi	f 108	17	125	
	% 86,4%	13,6%	100,0%	
Toplam	f 1065	235	1300	
	% 81,9%	18,1%	100,0%	

$\chi^2=30,960, p=0,000$

Şekil 86. Görevinizi yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda bir endişe yaşıyor musunuz sorusunun bölgelere göre dağılımı

“Göreviniz yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda herhangi bir endişe yaşıyor musunuz?” sorusu, bölgelere göre farklılık göstermektedir. Güneydoğu Anadolu Bölgesi görevini yerine getirirken şiddetle karşı karşıya gelme konusunda endişe yaşadığını belirten en yüksek oranlı bölgedir(%92,3). Bunu, Doğu Anadolu Bölgesi (%86,4) ile Akdeniz Bölgesi (%86,2) izlemektedir. En düşük oran ise %70 ile Karadeniz Bölgesi’dir. **Tablo genel olarak incelendiğinde, aslında tüm bölgelerde endişenin yüksek olduğunu, ancak doğu ve güney bölgelerde diğer bölgelerden daha yüksek olduğunu görüyoruz. Mesleğini yerine getirirken endişe yaşayan sağlık çalışanları için, bölgelere göre yaşanan şiddet türü ve boyutu incelenerek, bölgesel önlemler alınabilir.**

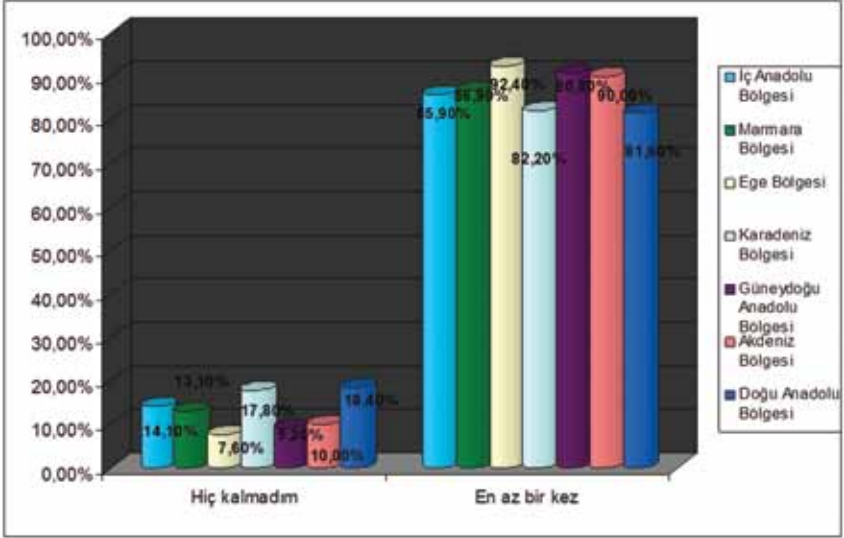
3.5.13.2. Coğrafi Bölgeler ve Meslek Hayatı Boyunca Şiddete Maruz Kalma

Tablo 95. Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun bölgelere göre dağılımı

		Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı?						
		Hiç kalmadım	1-3 kez	4-6 kez	7-10 kez	11 ve daha fazla	Toplam	
Coğrafi Bölge	İç Anadolu Bölgesi	f	54	103	72	37	118	384
		%	14,1%	26,8%	18,8%	9,6%	30,7%	100,0%
	Marmara Bölgesi	f	27	55	32	23	69	206
		%	13,1%	26,7%	15,5%	11,2%	33,5%	100,0%
	Ege Bölgesi	f	11	55	21	14	44	145
		%	7,6%	37,9%	14,5%	9,7%	30,3%	100,0%
	Karadeniz Bölgesi	f	32	64	29	15	40	180
		%	17,8%	35,6%	16,1%	8,3%	22,2%	100,0%
	Güneydoğu Anadolu Bölgesi	f	12	31	19	12	56	130
		%	9,2%	23,8%	14,6%	9,2%	43,1%	100,0%
	Akdeniz Bölgesi	f	13	45	20	10	42	130
		%	10,0%	34,6%	15,4%	7,7%	32,3%	100,0%
	Doğu Anadolu Bölgesi	f	23	42	22	7	31	125
		%	18,4%	33,6%	17,6%	5,6%	24,8%	100,0%
	Toplam	f	172	395	215	118	400	1300
		%	13,2%	30,4%	16,5%	9,1%	30,8%	100,0%

$$\chi=39,563, p=0,024$$

Şekil 87. Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun bölgelere göre dağılımı

Meslek hayatı boyunca en az bir kez, herhangi bir şiddet türüne maruz kalma durumu, bölgeye göre farklılık göstermektedir. En sık şiddet yaşanan bölge, %43,1 ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi olarak gözükmektedir. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde meslek hayatı boyunca hiç şiddete maruz kalmayanların oranı ise %9,2'dir. Ege Bölgesi'nde şiddete maruz kalma oranı yüksek ancak sıklığı düşük olarak gözükmektedir. Karadeniz ve Doğu Anadolu Bölgeleri'nde de şiddet sıklığı diğer bölgelerden düşüktür (Sırasıyla 11 ve daha fazla %22,2, %24,8). Diğer bölgelerde ise durum, birbirine yaklaşık ve bezerdir.

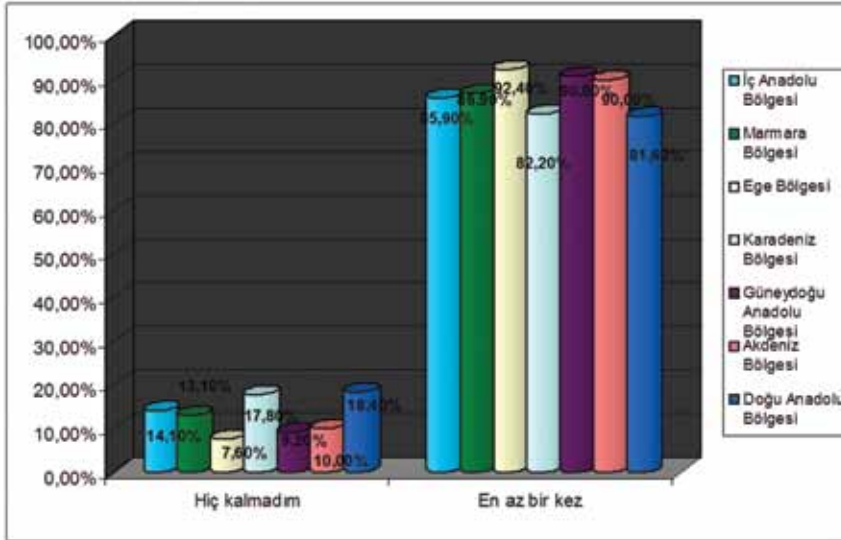
3.5.13.3. Coğrafi Bölgeler ve Son Bir Yıl İçinde Şiddete Maruz Kalma

Tablo 96. Son bir yıl içerisinde hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun bölgelere göre dağılımı

Coğrafi Bölge		Meslek hayatınız boyunca hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı?					Toplam
		Hiç kalmadım	1-3 kez	4-6 kez	7-10 kez	11 ve daha fazla	
İç Anadolu Bölgesi	f	54	103	72	37	118	384
	%	14,1%	26,8%	18,8%	9,6%	30,7%	100,0%
Marmara Bölgesi	f	27	55	32	23	69	206
	%	13,1%	26,7%	15,5%	11,2%	33,5%	100,0%
Ege Bölgesi	f	11	55	21	14	44	145
	%	7,6%	37,9%	14,5%	9,7%	30,3%	100,0%
Karadeniz Bölgesi	f	32	64	29	15	40	180
	%	17,8%	35,6%	16,1%	8,3%	22,2%	100,0%
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	f	12	31	19	12	56	130
	%	9,2%	23,8%	14,6%	9,2%	43,1%	100,0%
Akdeniz Bölgesi	f	13	45	20	10	42	130
	%	10,0%	34,6%	15,4%	7,7%	32,3%	100,0%
Doğu Anadolu Bölgesi	f	23	42	22	7	31	125
	%	18,4%	33,6%	17,6%	5,6%	24,8%	100,0%
Toplam	f	172	395	215	118	400	1300
	%	13,2%	30,4%	16,5%	9,1%	30,8%	100,0%

$\chi^2=39,563$, $p=0,024$

Şekil 88. Son bir yıl içerisinde hiç sözel, psikolojik ya da fiziksel şiddete maruz kaldınız mı sorusunun bölgelere göre dağılımı

Son bir yıl içinde en az bir kez, herhangi bir şiddet türüne maruz kalma durumu, bölgeye göre farklılık göstermektedir. Son bir yıl içinde şiddete maruz kalma oranı düşük bölgeler, sırasıyla Karadeniz (%30,7) ve Ege (%22,4) olarak gözükmektedir. Güneydoğu Anadolu Bölgesi, son bir yıl içinde şiddete maruz kalma oranı en yüksek bölgedir(%4,3).

Şiddetin sıklığına baktığımızda, Güneydoğu Anadolu ve Marmara Bölgelerinde son bir yılda 11 ve daha fazla kez şiddete maruz kalma oranları sırasıyla %20,5 ve %20,1 olarak gözükmektedir. Karadeniz Bölgesi'nde ise son bir yılda meydana gelen şiddetin sıklığının (11 ve daha fazla kez-%6) düşük olduğunu görmekteyiz.

3.5.13.4. Coğrafi Bölgeler ve Fiziksel Şiddet

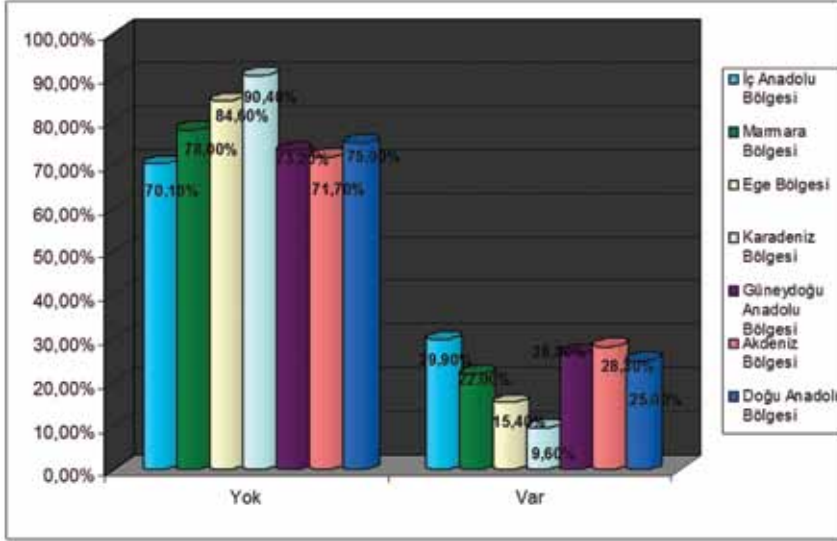
Tablo 97. Fiziksel Şiddetin bölgelere göre dağılımı

Coğrafi Bölge		Fiziksel Şiddet		Toplam
		Yok	Var	
İç Anadolu Bölgesi	f	188	80	268
	%	70,1%	29,9%	100,0%
Marmara Bölgesi	f	117	33	150
	%	78,0%	22,0%	100,0%
Ege Bölgesi	f	88	16	104
	%	84,6%	15,4%	100,0%
Karadeniz Bölgesi	f	94	10	104
	%	90,4%	9,6%	100,0%
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	f	82	30	112
	%	73,2%	26,8%	100,0%
Akdeniz Bölgesi	f	71	28	99
	%	71,7%	28,3%	100,0%
Doğu Anadolu Bölgesi	f	63	21	84
	%	75,0%	25,0%	100,0%
Toplam	f	703	218	921
	%	76,3%	23,7%	100,0%

$\chi=23,070, p=0,001$

Fiziksel şiddetin en fazla yaşandığı bölge %29,9 ile İç Anadolu Bölgesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunu %28,3 ile Akdeniz ve %26,8 ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi izlemektedir. Fiziksel şiddetin en az görüldüğü bölge %9,6 ile Karadeniz Bölgesi'dir. Diğer şiddet türlerinde bölgesel bir farklılık yoktur, tüm bölgelerde benzer düzeyde psikolojik/sözel, cinsel şiddet görülmektedir.

Şekil 89. Fiziksel Şiddetin bölgelere göre dağılımı

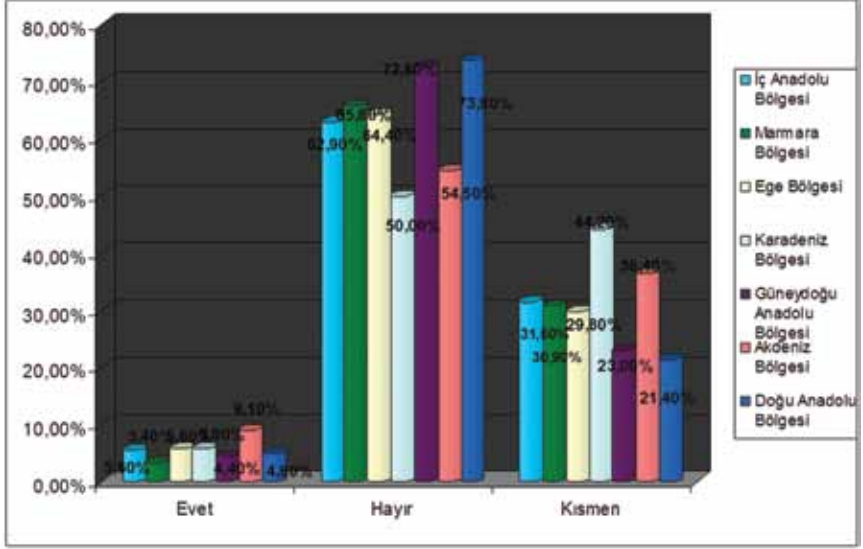
3.5.13.5. Coğrafi Bölgeler ve Güvenlik Önlemleri

Tablo 98. Çalıştığınız kurumda güvenlik önlemlerinin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz sorusunun bölgelere göre dağılımı

		Çalıştığınız kurumda güvenlik önlemlerinin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?				
		Evet	Hayır	Kısmen	Toplam	
Coğrafi Bölge	İç Anadolu Bölgesi	f	15	168	84	267
		%	5,6%	62,9%	31,5%	100,0%
	Marmara Bölgesi	f	5	98	46	149
		%	3,4%	65,8%	30,9%	100,0%
	Ege Bölgesi	f	6	67	31	104
		%	5,8%	64,4%	29,8%	100,0%
	Karadeniz Bölgesi	f	6	52	46	104
		%	5,8%	50,0%	44,2%	100,0%
	Güneydoğu Anadolu Bölgesi	f	5	82	26	113
		%	4,4%	72,6%	23,0%	100,0%
	Akdeniz Bölgesi	f	9	54	36	99
		%	9,1%	54,5%	36,4%	100,0%
	Doğu Anadolu Bölgesi	f	4	62	18	84
		%	4,8%	73,8%	21,4%	100,0%
Toplam	f	50	583	287	920	
	%	5,4%	63,4%	31,2%	100,0%	

$\chi^2=22,811$, $p=0,029$

Şekil 90. Çalıştığınız kurumda güvenlik önlemlerinin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz sorusunun bölgelere göre dağılımı

Bölgelere göre, çalıştığı kurumda güvenlik önlemlerinin yeterli olduğunu düşünenler farklılık göstermektedir. Çalıştığı kurumda güvenlik önlemlerinin yetersiz olduğunu düşünen en yüksek oranlı grup, %73,8 ile Doğu Anadolu ve %72,6 ile Güneydoğu Anadolu Bölgeleri'dir.

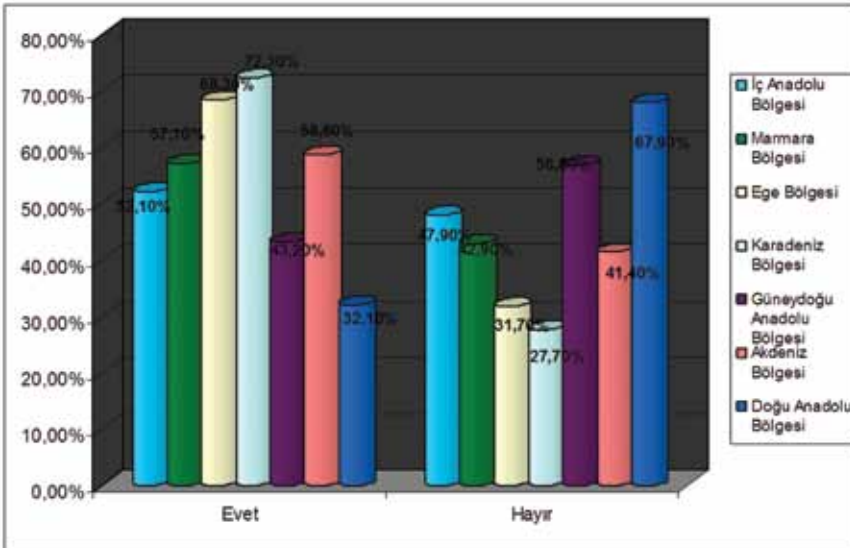
3.5.13.6. Coğrafi Bölgeler ve Şiddet Eğitimi

Tablo 99. Şiddet olayı meydana geldiğinde nasıl davranmanız gerektiği ile ilgili herhangi bir eğitim aldınız mı sorusunun bölgelere göre dağılımı

		Şiddet olayı meydana geldiğinde nasıl davranmanız gerektiği ile ilgili herhangi bir eğitim aldınız mı?			
		Evet	Hayır	Toplam	
Coğrafi Bölge	İç Anadolu Bölgesi	f	139	128	267
		%	52,1%	47,9%	100,0%
	Marmara Bölgesi	f	84	63	147
		%	57,1%	42,9%	100,0%
	Ege Bölgesi	f	71	33	104
		%	68,3%	31,7%	100,0%
	Karadeniz Bölgesi	f	73	28	101
		%	72,3%	27,7%	100,0%
	Güneydoğu Anadolu Bölgesi	f	48	63	111
		%	43,2%	56,8%	100,0%
Akdeniz Bölgesi	f	58	41	99	
	%	58,6%	41,4%	100,0%	
Doğu Anadolu Bölgesi	f	27	57	84	
	%	32,1%	67,9%	100,0%	
Toplam	f	500	413	913	
	%	54,8%	45,2%	100,0%	

$\chi=45,168, p=0,000$

Şekil 91. Şiddet olayı meydana geldiğinde nasıl davranmanız gerektiği ile ilgili herhangi bir eğitim aldınız mı sorusunun bölgelere göre dağılımı

“Şiddet olayları meydana geldiğinde nasıl davranmanız gerektiği ile ilgili herhangi bir eğitim aldınız mı?” sorusu, bölgelere göre farklılık göstermektedir. Karadeniz Bölgesi %72,3 ile şiddet olayı sırasında nasıl davranması gerektiği ile ilgili en yüksek oranda eğitim almış bölgedir. “Karadeniz Bölgesi’nde şiddet olaylarının diğer bölgelerden daha az yaşanıyor olması, alınan bu eğitimin bir sonucu mudur?” sorusu akla gelmektedir. Bununla birlikte yine Ege Bölgesi’nde alınan eğitim oranı %68,3 olarak ikinci sıradadır. Ege Bölgesi’nde şiddet olaylarının görece az yaşandığı, yine eğitimin şiddeti önlediği ile ilgili varsayımı düşündürmektedir. Doğu bölgelerine baktığımızda, Doğu Anadolu Bölgesi %32,1 ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi %43,2 ile konuyla ilgili eğitimin en az alındığı bölgelerdir. Bu bölgelerde, şiddet olayının sık yaşandığını daha önceki tablolarda belirtmiştik.

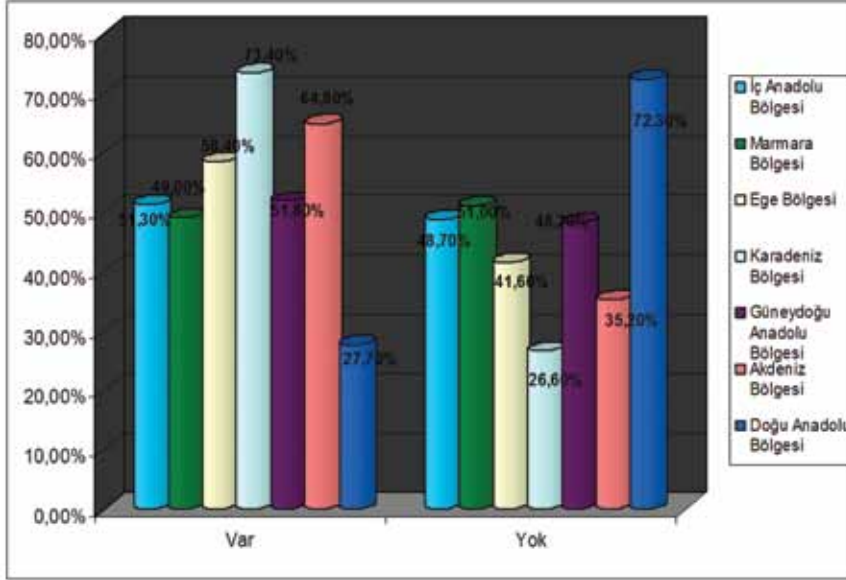
3.5.13.7. Coğrafi Bölgeler ve Şiddet Önlemi

Tablo 100. Çalıştığınız kurumda iş yerinde şiddete karşı herhangi bir önlem/tedbir var mı sorusunun bölgelere göre dağılımı

		Çalıştığınız kurumda iş yerinde şiddete karşı herhangi bir önlem/tedbir var mı?			
		Var	Yok	Toplam	
Coğrafi Bölge	İç Anadolu Bölgesi	f	135	128	263
		%	51,3%	48,7%	100,0%
	Marmara Bölgesi	f	72	75	147
		%	49,0%	51,0%	100,0%
	Ege Bölgesi	f	59	42	101
		%	58,4%	41,6%	100,0%
	Karadeniz Bölgesi	f	69	25	94
		%	73,4%	26,6%	100,0%
	Güneydoğu Anadolu Bölgesi	f	58	54	112
		%	51,8%	48,2%	100,0%
Akdeniz Bölgesi	f	59	32	91	
	%	64,8%	35,2%	100,0%	
Doğu Anadolu Bölgesi	f	23	60	83	
	%	27,7%	72,3%	100,0%	
Toplam	f	475	416	891	
	%	53,3%	46,7%	100,0%	

$\chi=44,641, p=0,000$

Şekil 92. Çalıştığınız kurumda iş yerinde şiddete karşı herhangi bir önlem/tedbir var mı sorusunun bölgelere göre dağılımı

“Çalıştığınız kurumda şiddete karşı herhangi bir önlem var mı?” sorusu bölgelere göre farklılık göstermektedir. Doğu Anadolu Bölgesi’nde, çalıştığı kurumda şiddete karşı herhangi bir önlem bulunmadığını belirten katılımcı oranı %72,3 ile ilk sırada gelmektedir. Bunu, %51 ile Marmara Bölgesi izlerken; Karadeniz Bölgesi’nde bu oran %26,6’dır.

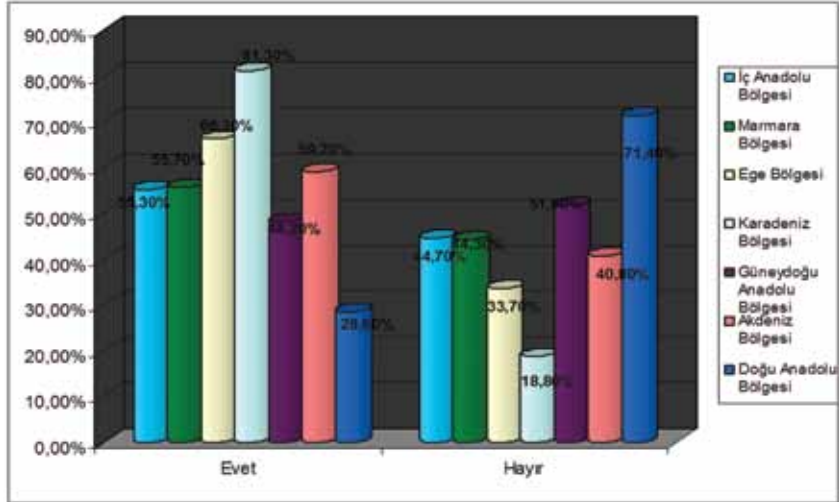
3.5.13.8. Coğrafi Bölgeler ve Şiddeti Rapor Etme

Tablo 101. Bu tür şiddet olaylarını nasıl rapor edeceğiniz konusunda bilgilendirildiniz mi sorusunun bölgelere göre dağılımı

		Bu tür şiddet olaylarını nasıl rapor edeceğiniz konusunda bilgilendirildiniz mi?		
		Evet	Hayır	Toplam
Coğrafi Bölge	İç Anadolu Bölgesi	f 145 % 55,3	f 117 % 44,7	f 262 % 100,0
	Marmara Bölgesi	f 83 % 55,7	f 66 % 44,3	f 149 % 100,0
	Ege Bölgesi	f 69 % 66,3	f 35 % 33,7	f 104 % 100,0
	Karadeniz Bölgesi	f 78 % 81,3	f 18 % 18,8	f 96 % 100,0
	Güneydoğu Anadolu Bölgesi	f 54 % 48,2	f 58 % 51,8	f 112 % 100,0
	Akdeniz Bölgesi	f 58 % 59,2	f 40 % 40,8	f 98 % 100,0
	Doğu Anadolu Bölgesi	f 24 % 28,6	f 60 % 71,4	f 84 % 100,0
	Toplam	f 511 % 56,5	f 394 % 43,5	f 905 % 100,0

$\chi^2=58,273$, $p=0,000$

Şekil 93. Bu tür şiddet olaylarını nasıl rapor edeceğiniz konusunda bilgilendirildiniz mi sorusunun bölgelere göre dağılımı

Şiddet olaylarının nasıl rapor edileceği konusunda bilgilendirilme durumu, bölgelere göre farklılık göstermektedir. Doğu Anadolu Bölgesi'nde şiddetin nasıl rapor edilmesi konusunda bilgilendirilme oranı %28,6 ile en düşük seviyede görülmektedir. Bunu, %48,2 ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi izlemektedir. En yüksek bilgilendirilmenin ise %81,3 ile Karadeniz Bölgesi'nde olduğunu görmekteyiz.

SAĞLIK ÇALIŞANLARINA YÖNELİK ŞİDDETİ ÖNLEMELER İÇİN NE TÜR ÖNLEMLER ALINMALIDIR?

“Sağlık çalışanlarına yönelik şiddeti önlemek için ne tür önlemler alınmalıdır?” sorusuna verilen cevapları 6 ana başlıkta toplamak mümkündür. Bu başlıklar altında sahadan en çok gelen cevaplar aşağıda sıralanmıştır:

1- GÜVENLİK ÖNLEMLERİ İLE İLGİLİ ÖNERİLER

- Şiddet anında güvenliğe haber verebilmek için “Acil Çağrı Butonları” olmalı,
- Şiddet olasılığı yüksek birimlerde (acil, ilaç kullanımına bağlı yan etkilerin olduğu birimler, kötü haber alma olasılığının yüksek olduğu birimler gibi) ekstra güvenlik önlemleri alınmalı,
- Güvenliğin olaydan sonra değil, olay esnasında müdahale edebilmesi için her serviste, katlarda gezici güvenlik görevlerinin bulunması,
- Hastane girişlerinde X-Ray cihazları konulması,
- Güvenlik kameralarının artırılması ve sesli hale getirilmesi,
- Güvenlikçi sayısının artırılması,
- Güvenlikçi yetkilerinin artırılması,

- Hastane polislerinin olması,
- Korunmalı banko sistemlerinin oluşturulması,
- Sağlık çalışanlarına korunma teknikleri öğretilmeli, biber gazı gibi materyaller temin edilmesi.

2-EĞİTİM VE SOSYAL HİZMETLER

İLE İLGİLİ ÖNERİLER

- Çalışanlara, şiddet esnasında nasıl davranmalarıyla ilgili eğitim verilmeli,
- Şiddette uğramış sağlık çalışanına danışmanlık hizmeti verilmeli,
- Çalışanların motivasyonlarını artırıcı eğitim ve programlar düzenlenmeli,
- Çalışanlara ve hastalara, davranış eğitimleri verilmeli,
- Hasta psikolojisi için psikolojik danışmanlık birimleri oluşturulmalı.

3- ÇALIŞMA ŞARTLARIYLA İLGİLİ DÜZENLEMELER

- Çalışma şartlarının iyileştirilmesi için gerekli çalışmaların yapılması,
- Çalışan görüşlerinin periyodik olarak alınması,
- Çalışanlara muayene önceliği tanınması,
- Fiziki ortamın düzenlenmesi,
- Görev sınırlılıklarının ve tanımlarının belirlenmesi, çalışanlar ve hastalar tarafından bu sınırlılıkların bilinmesinin sağlanması,
- Hasta reddetme hakkının verilmesi,
- İş yoğunluğunun azaltılması,
- Personel sayısının artırılması,

- Mesai saatlerinin azaltılması,
- Nöbet aralıklarının düzenlenmesi, aşırı nöbetten kaçınılması,
- Nöbetlerin tek tutulmaması,
- Performans sisteminin değiştirilmesi.

4- YASAL DÜZENLEMELER İLE İLGİLİ ÖNERİLER

- Şiddet uygulayana caydırıcı cezalar verilmesi (Hapis, para cezası gibi),
- Şiddet geçmişi olan kişilerin sistemde kayıtlarının olması,
- Şiddet uygulayan kişinin sağlık haklarının dondurulması,
- Şiddet geçmişi olan kişinin güvenlik eşliğinde muayene edilmesi,
- Şiddetle ilgili yasa, yönetmelik çıkarılması,
- Sağlık personelinin yasal haklarının artırılması, koruyucu yasa çıkarılması.

5- SAĞLIK UYGULAMALARI İLE İLGİLİ DÜZENLEMELER

- 182/184 hatlarında değişiklik yapılması/kaldırılması,
- Acil serviste muayene ücreti alınması,
- Sağlık Bakanlığının hasta haklarını hastayı kışkırtacak boyuta getirmemesi,
- Sağlık Bakanlığı'nın ve ilgili tüm yöneticilerin hasta/hasta yakınından çok sağlık çalışanının yanında olması, hastayı müşteri gibi görmekten, "Hasta daima haklıdır" mantığından vazgeçilmesi,
- Uzun bekleme sürelerinin şiddet olasılığını artırdığı göz önünde bulundurularak, bekleme sürelerinin kısaltılması ile ilgili çalışmalar yapılması,

- Çalışan hakları ile ilgili çalışmalar yapılması, çalışan hakları geliştirilmeli ve gereken önem verilmeli,
- Çalışanların saygınlıklarını artırıcı çeşitli program, seminer, kamu spotları gibi bilgilendirme faaliyetlerinin yapılması,
- Doktorların hastayı tam ve eksiksiz olarak bilgilendirmesi/ Hasta bilgilendirme birimlerinin oluşturulması,
- Acil olmayan hastaların acile girişi engellenmeli,
- Gereksiz tetkik ve tedavilerden kaçınılmasının sağlanması,
- Giriş-çıkış ve ziyaret saatlerinin düzenlenmesi ve bu düzene uyulması,
- Hastane denetimlerinin yapılması,
- Düzenli istatistiklerin tutulması,
- Hasta psikolojisi için psikolojik destek/danışmanlık hizmetlerinin oluşturulması,
- Refakatçi sayısı, hasta yakınlarının sayısının fazla olması, dileyenin istediği zaman istediği birime girebilmesi gibi hususlarda gerekli önlemlerin alınması,
- Sağlık politikalarının değiştirilmesi,
- Performans sisteminin çalışma barışını bozduğu gerekçesiyle kaldırılması,
- Siyasetin, adam kayırmanın sağlık sektörüne sokulmaması.

6- KİTLE İLETİŞİM ARAÇLARININ KULLANILMASI

- Sağlık çalışanlarının hakları ve saygınlıklarının artırılması için iletişim araçlarının kullanılması, kamu spotlarının oluşturulması,
- Basının şiddet konusunda daha hassas olması şeklinde özetlenebilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sağlıkta şiddet, yalnızca ülkemizde değil; tüm dünyada önlenmeye çalışan evrensel bir sorun haline gelmiştir. Şiddetin neden, nasıl, kim tarafından meydana geldiği, nasıl önlenebileceği ile ilgili çeşitli çalışmalar yapılmaktadır. Sağlık-Sen olarak gerçekleştirdiğimiz Sağlık Çalışanları Şiddet Araştırmamızda, Türkiye’de sağlık şiddetini resmini çizdik. Araştırmanın bazı sonuçları ve çözüm önerileri aşağıdaki gibi sıralayabiliriz:

√ Meslek hayatı boyunca en az bir kez herhangi bir şiddet türüne maruz kalma oranının %86,8, son bir yıl içinde herhangi bir şiddete maruz kalma oranının ise %81,4 olduğu düşünülecek olursa; şiddet önleyici acil önlemler alınmalıdır. Her 10 sağlık çalışanından 8’i şiddete maruz kalmaktadır.

√ Şiddete maruz kalma oranları bu kadar yüksek olunca, şiddetle karşılaşma endişesi de yükselmektedir. Hiç şiddetle karşılaşmamış katılımcılar da dahil olmak üzere, şiddet endişesi yaşayan sağlık çalışanlarının oranı %82’dir. Her 10 sağlık çalışanından 8’i şiddetle karşılaşma konusunda endişe yaşamaktadır. Verimliliği ve motivasyonu bozan bu durumun ortadan kalkması için ciddi çalışmalar yapılmalıdır.

√ Sağlık çalışanının, kendini gerçekleştirme ve insanca yaşama/çalışma yollarının önü açılmalıdır.

√ Halk, şiddet konusunda kesinlikle bilgilendirilmeli, eğitilmelidir.

√ Araştırma sonuçlarımıza göre nöbet ve fazla mesai, şiddeti artıran iki unsurdur. Nöbet ve mesai saatlerinde düzenlemeler yapılmalı, tek nöbet tutturulmamalı, personel sayısı artırılmamalıdır.

√ Güvenlik önlemlerine öncelikli önem verilmelidir. Güvenlik görevlilerinin sayısı, kalitesi ve yetkileri artırılmalıdır. Özellikle birimlerde, özellikli güvenlik önlemleri alınmalıdır.

√ Kurumun sadece iç fiziki yapısı değil, aynı zamanda dış koşulları da geliştirilmeli, önlemler alınmalıdır.

√ Araştırma sonuçlarımıza göre, uygulanan şiddet tipi ve sıklığı bölgelere göre farklılık göstermektedir. Şiddet önlemleri daha lokal çalışılmalı, bölgesel farklılıklar göz önünde bulundurulmalıdır.

√ Yine araştırma sonuçlarımıza göre şiddet, kuruma, çalışılan birime, mesleğe göre değişim göstermektedir. Bu değişkenlere göre alınan önlemler, özellikli ve öncelikli olmalıdır.

√ Sağlık çalışanlarına,şiddetle baş etme/önleme konusunda eğitimler verilmelidir.

√ Sağlık çalışanlarına şiddeti rapor etmeleri konusunda gerekli destek ve eğitim verilmelidir.

√ Şiddete maruz kalmış çalışanlara danışmanlık, psikolojik destek gibi yeniden motive edici imkanlar sağlanmalıdır.

√ Kitle iletişim araçları, hem şiddetin basında nasıl yer aldığı, hem de halk doğrudan mesaj verme açısından kullanılmalıdır.

- √ Şiddet olaylarının takibi ciddiyele yapılmalı, şiddeti uygulayan kişilere caydırıcı uygulamalar getirilmelidir.
- √ Çalışan hakları geliştirilmeli, sağlık çalışanı yalnızlık hissiyatından kurtarılmalıdır.
- √ Sağlık politikaları yeniden gözden geçirilmeli, eksiklikler tespit edilip düzenlenmelidir.

Son olarak, şiddeti önlemede kesinlikle sadece fiziki şartların düzenlenmesi, ya da sağlık çalışanlarına eğitim verilmesi tek başına yeterli olmayacaktır. Şiddetin kaynağı bir olmadığı gibi, çözümü de bir değildir. Sağlıkta şiddet sorununun çözümü için, Bakanlık, kurumlar, sağlık çalışanları, hastalar, medya birlikte çalışmalı, birlikte önlem almalıdır.

Sağlık alışanları Şiddet Araştırması